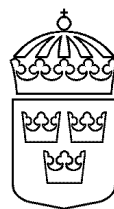

Riksdagens protokoll

2003/04:44

Måndagen den 8 december

Kl. 10.00 – 15.28

Protokoll
2003/04:44

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 1 och 2 december.

2 § Anmälan om kompletteringsval till riksdagens valberedning

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Mikael Odenberg som ledamot i riksdagens valberedning.

Andre vice talmannen förklarade vald till

ledamot i riksdagens valberedning
Mikael Odenberg (m)

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2003/04:134

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:134 av Hillevi Engström (m) om barns egna asylskäl

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 december 2003.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 2 december 2003

Utrikesdepartementet

Barbro Holmberg

Interpellation 2003/04:162

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:162 av Hillevi Engström om polisens brottsutredande verksamhet

Interpellationen kommer att besvaras den 20 januari 2004.

Skälet till dröjsmålet är för kort beredningstid i departementet.
Stockholm den 3 december 2003
Justitiedepartementet
Thomas Bodström

Interpellation 2003/04:163

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:163 av Beatrice Ask om Sveriges möjligheter att uppfylla Schengensamarbetets krav

Interpellationen kommer att besvaras den 12 december 2003.

Skälet till dröjsmålet är för kort beredningstid i departementet.
Stockholm den 3 december 2003
Justitiedepartementet
Thomas Bodström

Interpellation 2003/04:164

Till riksdagen

Interpellation 2003/04:164 av Cecilia Magnusson om prekursorsbrott i narkotikastrafflagen

Interpellationen kommer att besvaras den 12 december 2003.

Skälet till dröjsmålet är för kort beredningstid i departementet.
Stockholm den 3 december 2003
Justitiedepartementet
Thomas Bodström

4 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträde

Andre vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 14 november inkommit.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2003/04:So8 och So9 till socialutskottet
2003/04:N12 och N13 till näringsutskottet
2003/04:L1–L4 till lagutskottet

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Utbildningsutskottets betänkanden 2003/04:UbU1 och UbU2

Föredrogs

kulturutskottets betänkande 2003/04:KrU1

Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (prop. 2003/04:1 delvis).

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 1 NIKOS PAPADOPOULOS (s):

Fru talman! I betänkandet behandlas fördelningen av anslag inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för år 2004. Utskottets majoritet tillstyrker i betänkandet regeringens förslag till medelsfördelning på anslag inom ramen för utgiftsområde 17 på 8,66 miljarder kronor.

Fru talman! Bland de satsningar som görs i budgeten inom kulturpolitiken kan nämnas insatser för att förstärka resurserna för konstnärerna, museisektorn och kulturmiljön.

Den treåriga försöksverksamheten med statliga bidrag till Sörmlands Musik & Dansteater avslutas vid utgången av år 2003. Bidraget på 1,5 miljoner kronor föreslås permanentas från och med år 2004.

Budgeten innehåller tillfälligt även för år 2004 med 1 miljon kronor vardera till Drottningholms Slottsteater – utöver teaterns ordinarie anslag – och till Strindbergsteatern.

Fru talman! Nya resurser tillförs i budgeten dansområdet. Med syfte att stärka det fria danslivets möjligheter att turnera förstärks det nya turné- och arrangörsstödet med 2 miljoner kronor under det andra året av den treåriga försöksperioden, och bidraget till Dansens hus ökas med 3 miljoner kronor.

Genom omfördelning inom konstnärsstödet förstärks bidraget till bild- och formkonstnärer med 4 miljoner kronor och till den individuella visningsersättningen med 5 miljoner kronor.

Regeringen aviserar i budgeten att den aktivt ska verka för att komma till rätta med frågan om att hitta en skyndsam och hållbar lösning på pensionsfrågan för personalen vid de statligt stödda teater-, dans- och musikinstitutionerna.

Reformen med fri entré på de statliga museerna påbörjas under år 2004. Medel för ändamålet anvisas med 13 miljoner kronor till Moderna museet, 4 miljoner kronor till Arkitekturmuseet och 1 miljon kronor till Statens museer för världskulturer avseende Östasiatiska museet.

I budgeten föreslås att 9 miljoner kronor anvisas för de nio befintliga nationella uppdragen inom kulturområdet.

Regeringens budgetförslag till medelsanvisning under de tre folkbildningsanslagen uppgår till sammanlagt närmare 2,7 miljarder kronor.

Inom ramen för den pågående satsningen Handslaget mellan staten, kommunerna och idrottsrörelsen avser regeringen ytterligare stärka idrottens barn- och ungdomsverksamhet genom att låta en större del av Aktiebolaget Svenska Spels överskott fortsatt komma idrottsrörelsen till godo.

Regeringen föreslår att Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Sveriges Utbildningsradio AB för år 2004 sammanlagt tilldelas drygt 5,9 miljarder kronor.

Fru talman! Jag lämnar nu över ärendet till debattörerna.

Anf. 2 LENNART KOLLMATS (fp):

Fru talman! Jag vill börja med att uttrycka min uppskattning över att kulturministern är här och har prioriterat den viktigaste kulturdebatten i riksdagen under året.

När jag ändå är inne på den vänliga avdelning vill jag också uttrycka en uppskattning åt det andra hållet för det moderata steget i rätt riktning beträffande kulturpolitiken. Det visar på en vilja att komma närmare en borgerlig mitt. Det gör rimligen att den socialdemokratiska oron över att vi inte skulle kunna regera tillsammans efter valet 2006 kan mildras avsevärt.

Förra året vid den här tiden visade Moderaterna på en besparing på kulturen på 800 miljoner. Nu är den 350 miljoner i förhållande till regeringens förslag. Jag ser fram emot att vi nästa år ligger på ungefär samma nivå. Sedan finns det kvar en del skillnader i prioriteringar, men de är inte värre än att de går att överbrygga.

Låt mig så gå över till kulturmålen. Vi har ju devisen: Frihet, mångfald och kvalitet. Det här är en fråga som vi har diskuterat ganska många gånger. Jag noterar nu att även Moderaterna vill se över målen.

Utskottets majoritet förskräcker mig dock när de skriver och antyder att de nuvarande målen bara har verkat i några år och måste få verka under relativt lång tid. Man hänvisar till de föregående målen som gällde i 22 år. Jag hoppas innerligt att det inte ska ta så lång tid innan vi får en genomgripande debatt om detta.

Under tiden kommer regeringen med skrivelser och utvärderingar av de mål vi har, och det är bra. Det ska regeringen ha beröm för. Jag hoppas att det snart kommer fler skrivelser av den typen som handlade om jämlikhets- och delaktighetsmålen.

Fru talman! Jag känner en stor oro för den nuvarande majoritetens inställning till kulturen. Den visade sig redan vid riksdagens öppnande då Göran Persson inte med ett enda ord antydde att det finns något som heter kultur. Det har funnits med i tidigare regeringsförklaringar men inte denna gång, och då talade ändå statsministern om tillväxt. Det verkar som om kulturministern inte lyckats med att få fram att kulturen också har en tillväxtbefrämjande effekt.

Jag hävdar bestämt att kulturen har ett värde i sig och står på egna ben, men kulturen har också ett tillväxtvärde. Det är många företag och offentliga institutioner som till exempel vid rekryteringsstillfället får kommentaren och frågan: Det går nog att flytta till det här jobbet och den här staden, men vilket kulturutbud finns det här?

Eller ta andra mindre orter eller städer som genom kulturen får ett uppsving! Det kan vara fråga om så skilda kulturföreteelser som rockmusiken i Hultsfred, visfestivalen i Västervik, måltidskulturen i Grythyttan och så vidare. Här har kulturen haft en rent tillväxtgivande inverkan och sett till att respektive ort fått ett uppsving som annars hade varit mindre troligt. Det gäller sedan för statsmakten att ytterligare stödja sådana företeelser. Det är därför som vi i Folkpartiet vill att staten ska medverka till och stödja utvecklingen i till exempel Västervik och Grythyttan. Vi har utvecklat detta mer i vår motion, så jag ska inte ägna mer tid åt det här.

Men inget av detta om kulturen som tillväxtfaktor hade det fallit statsministern in att ta med i hans regeringsförklaring. Givetvis tog inte

heller Bosse Ringholm upp kulturen i den ekonomiska debatten dagen efter, men det hade jag uppriktigt sagt inte väntat heller.

Sedan kom vi till den allmänpolitiska debatten, där jag hoppades få en kulturdiskussion med Lars Wegendal eller någon annan som tillhör regeringsunderlaget, men ack vad jag bedrog mig. Vi var tre debattörer på avsnittet om kultur, alla tre från den borgerliga sidan. Jag tycker, fru talman, att de här exemplen visar på ett mycket oroande för att inte säga förskräckande ointresse för den kulturella utvecklingen i landet.

En konsekvens av den bristande tillväxten går också ut över kulturen. Det är tyvärr inte bara i min hemkommun Kungsbacka som diskussioner förs om nedläggning av biblioteksfilialer. Sådana diskussioner finns i många kommuner, oberoende av vilket block som har makten.

Orsaken är givetvis inte en allmän längtan efter att lägga ned filialerna eller att dessa inte behövs. Skälet är att många kommuner tvingas spara. Pengarna räcker inte. Grundsälet är givetvis att det offentliga inte får in tillräckligt med pengar. Åldersstrukturen gör att äldrekostnaderna ökar. Bristande tillväxt och höga sjukskrivningstal bidrar också.

Socialdemokraterna har i grunden ett ansvar för den bristande tillväxten genom att föra en företagspolitik som är katastrofal. Vi såg häromdagen en småföretagarbarometer som visade att problemen är alldeles för stora på många områden. Det startas för få företag, och alltför många företag läggs ned. Genom den politik som förs skapas självfallet inte en större skattebas.

Detta är en starkt bidragande orsak till att kommunerna har en dålig ekonomi, så dålig att man till och med diskuterar en nedläggning av biblioteksfilialer. Jag värnar om filialerna, inte så mycket för tillgången till böcker, för den kan lösas på andra sätt, utan för att en biblioteksfilial ofta är ett av de få offentliga rummen i en ort, ett rum med tillgång till böcker men även till andra medier, som tidningar, tidskrifter och Internet med olika databaser. Dessutom är den en träffpunkt för alla som vill komma dit, inte minst för barn. Jag hoppas att det finns alternativa lösningar beträffande biblioteksfilialerna, till exempel i samverkan med andra förvaltningar – skola, barn, fritid med mera – eller med andra intressenter, inte minst folkrörelserna.

Kulturministern fick i lördags en rapport som visar på det som jag har tagit upp här. I varannan kommun kommer kulturverksamheter att få mindre pengar nästa år, och i var fjärde blir kulturbudgeten oförändrad, vilket i praktiken också innebär en minskning.

Dessutom fruktar jag att en del kulturskolor får stryka på foten eller att avgifterna dit höjs, så att inte alla känner att de har möjlighet att sända sina barn dit.

Förutom problemen kring tillväxt, som jag tycker visar på regeringens tröghet, har vi ett annat problem i samhället som hänger samman med det som jag har pratat om, och det handlar om hälsoläget. Jag tog upp frågan i mitt anförande i den allmänpolitiska debatten, men eftersom ingen från regeringssidan lyssnade då, tar jag till dels en repris i ett angeläget ärende. Därtill fick jag häromdagen ett intressant brev från Hallands Länsteaterförening, där man tar upp samma sak men med en annan vinkel.

Man vill att ett kulturkort ska kunna erbjudas företagen och att detta kort skulle kunna fungera som ett komplement till motionskort för perso-

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

nalen. Problemet med detta kort är att Riksskatteverket inte tolkar kulturen som friskvård, vilket innebär att ett kulturkort beläggs med sociala avgifter för företagaren och förmånsbeskattning för den anställda, och så sker inte beträffande motionskort. Så det skulle kanske vara en god idé för kulturministern att ta ett resonemang med finansministern om det här och att samtidigt ta upp frågan om företagens avdrag för kultursponsring. Jag känner till kulturministerns ljumma inställning till sponsring, men sponsring har ändå betytt en hel del där den har fungerat. Genom en tolkningsdom häromåret minskar dock sponsringen, och det är ju synd.

Något annat som jag vill ta upp beträffande kultur och hälsa är att jag tycker mig skönja att det händer alltmer på det här området. För en tid sedan anordnades en nationell folkhälsokonferens i Haninge i två dagar under rubriken "Kultur för hälsa". Man skulle ta upp frågor som forskningsnytt och ge praktiska exempel på kultur som arbetsmetod för hälsa och integration. Nu i december var det en konferens i Uppsala om sambandet mellan kultur och hälsa. Där fanns rubriker som "Kultur är hjärnans motion", "Kultur är friskvård", "Kulturkonsumenter lever längre" – det ni! – "Kultur motverkar stress", "Kultur ökar empatin" och "Kultur motverkar demens".

Är det någon som behöver fler övertygande argument för att vi behöver en alltmer aktiv kulturpolitik ute i hela landet?

Jag ska också lägga in ett litet avsnitt om regionfrågan. Kulturministern och jag har ju under åren haft en del meningsutbyten om regionalpolitik i kulturell bemärkelse, det vill säga om hur styrande statsbidragen ska vara. Det är nu några år sedan Marita Ulvskog gjorde följande berömda uttalande: "Om man permanentar regionförsöken så har vi ingen nationell kulturpolitik längre, då kan vi lägga ner det hela."

Jag har inte samma uppfattning utan tilltror de regionala kulturpolitikerna stort engagemang och stor kunskap inom sina regioner. Jag undrar givetvis om du fortfarande har samma inställning nu som 1999. För Folkpartiets del tar vi konsekvensen av vår inställning och vill skicka ut ytterligare ett antal miljoner till regionerna, men utan en massa pekpinnar.

Fru talman! Jag vill avsluta med att titta närmare på budgetpropositionen för att kunna begrunda vilka reformer regeringen vill genomföra. Och se! Här finns ju en stor reform i antågande, med mjukstart 2004 och sedan fullt ut 2005. Det handlar om fri entré på de statliga museerna, i huvudsak belägna i Stockholm.

Jag måste få säga att om jag hade ytterligare 91 miljoner till förfogande för kulturändamål, skulle jag inte använda dem till att ge vuxna i Stockholm fri entré till några museer. Nej, ska vi underlätta i det avseendet måste det ske genom att ge barn och ungdomar möjlighet till fri entré, och inte bara i Stockholm utan i hela landet. Jag vet inte om kulturministern är medveten om vilken oro denna reform skapar, inte bara ute i landet utan även i Stockholm. Regionala, lokala och privata museer är mycket oroliga för att deras intäkter ska minska på ett sådant sätt att deras verksamhet allvarligt skadas. Det här blir en konkurrens som inte är rimlig. Det finns dessutom i dag statliga museer som har en hög besöksfrekvens och som är oroliga för vilka konsekvenser som kan uppstå med fri entré.

Då tycker jag att Folkpartiets förslag är betydligt bättre, nämligen att införa fri entré för barn och ungdom och att också stimulera övriga museer till samma möjligheter genom att använda de aktuella pengarna på ett klokare sätt.

Fru talman! Mina partikamrater i utskottet kommer att ta upp andra delar av vår kulturpolitik. Min talartid är redan ute, men jag vill avsluta med att yrka bifall till reservation 2. Jag står givetvis också bakom de övriga 14 reservationer som Folkpartiet har avgivit ensamt eller tillsammans med andra, men jag tror inte att kammaren skulle uppskatta att votera om samtliga.

Anf. 3 KENT OLSSON (m):

Fru talman! Låt mig börja med att tacka för de uppskattande orden från kulturutskottets ordförande om den moderata kulturpolitiken. Det ska faktiskt bli roligt att stå på scenen och veta att det finns andra som står bakom mycket av det som vi säger.

När jag vaknade i morse tittade jag på TV och konstaterade att man intervjuade folk som hade stått fem veckor i kö för att få en biljett till *Sagan om ringen*. I går sjöng flera hundratusen körsångare i olika kyrkor överallt i landet. Körer turnerar runtom i landet och drar stora mängder åhörare. Julmarknader på Skansen, på Liseberg, i Gamla Linköping och på andra ställen i landet besöktes i går av många tusen människor som bland annat ville se och köpa hemslöjd.

Människor strömmar till olika julkonserter i Sverige. Gallerier i Gamla stan liksom i landet i övrigt besöks i veckan av tusentals människor. Bokläsandet ökar alltmer. *The Sound of Music* på Göteborgsoperan och olika operaföreställningar drar mycket folk. Många reser till Stockholms teatrar under veckosluten för att se bra teater. Riksteatern ger högkvalitativa föreställningar runtom i landet, bland annat av Lars Noréns *Kyla*. Dansens Hus och regionala dansföreställningar ses av många. Fria teatergrupper utvecklar kulturlivet runtom i landet. Jag skulle kunna fortsätta länge att räkna upp vad som sker i detta land.

Idrotten behöver vi inte tala om. Vi vet hur många som tittar på TV-sändningar och tittar på sportarrangemang i andra sammanhang. Och tusentals frivilliga ledare ställer upp för våra ungdomar inom idrotten.

Kultur och idrott har alltså stor betydelse för det svenska folket.

Vi moderater anser att det är viktigt att staten renodlar sitt kulturan-svar. Staten ska göra mindre, men det som staten ska göra ska göras mycket bättre än vad som är fallet i dag. Och man ska göra sådant som ingen annan kan göra. Vi betonar också funktionshinderades självklara rätt till tillgång till ett rikt och varierat kulturliv.

Vår utgångspunkt är att staten ska koncentrera sina kulturpolitiska insatser på i princip fyra områden. Man ska främja barn- och ungdomskultur, värna vårt gemensamma kulturarv, ge landets kulturskapare ordentliga förutsättningar för sitt konstnärsarbete och ge stöd till fria teatergrupper och regional dansverksamhet.

Ett rikt kulturliv har, som sagts tidigare, en vitaliserande effekt på samhället som helhet – på vetenskap och forskning, på näringsliv, på hälsa och på ekonomi. Nya idéer och associationer väcks av litteratur, konst, musik, dans, arkitektur och design.

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Kulturens betydelse kräver dock att vi bevakar kulturen på gynnsamma betingelser. Den uppgiften ålägger vi det allmänna om inte kulturen kan göras tillgänglig på annat sätt. Möjligheter till kulturupplevelser ska finnas i hela landet. Men förnyelse är nödvändig för att inte arbetsformerna ska stelna och visionerna glömmas bort. Stiftelsen Framtidens kultur har lyft fram ett antal exempel på hur vi kan förnya vår kultur.

Det finns som jag sade tidigare goda exempel runtomkring i samhället på hur levande kultur kan existera utan garantier från samhället. Körsång, bildkonst, amatörteater, hembygdsföreningar är bara några exempel. Men kulturen behöver självklart också det allmännas stöd. Bibliotek, opera, teater, dans och musik är exempel på kulturverksamhet som samhället behöver stödja. Samverkan mellan de stora traditionsrika institutionerna och de fria grupperna är stimulerande och ska kunna utvecklas mer.

Det är också viktigt att man ger möjligheter för ungdomar att få en kulturupplevelse under den tid som de går i skolan. Vi anser att besök på museer och arkiv ska vara kostnadsfria till och med gymnasieåldern och att alla elever ska kunna få ta del av utställningar, konst och musik under sin skoltid utan att ekonomin ska utgöra ett bekymmer.

Därefter ska jag tala om kulturbudgeten. Jag ska nämna en del av vad vi från moderat sida föreslår i årets budget. Vi anser att man ska ge 36 miljoner kronor extra till Göteborgsoperan och att man ska ge 24 miljoner kronor extra till Malmöoperan under en treårsperiod. Det anser vi vara viktiga regionala satsningar. Det handlar om nyskapande opera som kompletterar operan i Stockholm. Vi anser att man behöver ge 14 miljoner kronor till dansens regionala verksamhet. Vi anser att fria teatergrupper står för en förnyelse, och vi vill ge dem ett ökat stöd på 45 miljoner kronor. Och vi vill ge 39 miljoner kronor extra till kulturmiljö och kulturarv. Vi vill också ge 100 miljoner kronor av arbetsmarknadspengarna till kulturen. Vi vill alltså överföra dessa pengar från arbetsmarknaden till kulturen för att människor ska slippa vara så oroliga inom kultursektorn för vad som händer vid varje årsskifte. Sedan vill jag höra vad ministern tycker om detta.

Därefter ska jag framföra en del synpunkter på regeringspartiet. Först och främst vill jag säga att det är trevligt att ministern är här. Det uppskattar vi verkligen. Annars ser man tyvärr inte så mycket intresse från regeringens sida för kulturen i dag. Som Lennart Kollmats sade tidigare fanns det i regeringsförklaringen inte ett ord om kulturen. I propositionslistan finns det en proposition till våren gällande radio och TV. Och i budgeten finns det inte mycket som visar på något större intresse för förnyelsen av kulturen. Anser regeringen och ministern att kulturpolitiken är så bra att man inte behöver förändra något? I rättvisans namn måste jag säga att det tillkommer några nyheter i årets budget. Men i väldigt stor omfattning handlar det om en omfördelning av de anslag som finns.

Man kan med ganska stort fog säga att årets budget inte visar på någon stor kulturpolitisk ambition och vilja och ingen förmåga till nytänkande. Det nytänkande som man eventuellt har är att man ska ha fria entréer till museer. Och det kan man väl knappast anse vara något nytänkande av någon större omfattning. Det kritiserades vid budgetbehand-

lingen här i kammaren förra året, och sedan återkommer man med samma förslag utan att ta någon större hänsyn till vad som sagts ute på de olika teatrarna och utan att ta någon hänsyn till hur detta påverkar konkurrensneutraliteten inom detta område.

Vad händer med det som vi beslutar om här i riksdagen? Förra året bestämde vi att det skulle ske en orkesteröversyn. Har det hänt någonting? Nej, inte någonting. Förra året diskuterade vi pensionsvillkoren för konstnärer. Men ingenting har hänt. Man säger visserligen att man vill tillsätta en arbetsgrupp, men det händer i stort sett ingenting på detta område. Varför händer det så lite inom kulturområdet över huvud taget? Och framför allt, varför händer det ingenting med anledning av det som vi i riksdagen har beslutat ska hända?

Därefter ska jag övergå till att tala om idrotten. Idrotten ligger också inom detta område, även om det inte ligger inom kulturministerns område. Men Lars Wegendal får väl svara på frågor om detta.

Budgeten minskar med 7 miljoner kronor på idrottens område. Varför? Det drabbar de mindre förbunden som har en hård och pressad situation. Många av oss var på Riksidrottsförbundets hundraårsjubileum i maj månad. I samband med detta jubileum överlämnades en födelsedagspresent till Riksidrottsförbundet, nämligen att man skulle få ett idrottsmuseum. Blir det extra pengar för detta? Det vet vi att det inte blir. Det står i budgeten. Idrotten ska själv betala sin present som Mona Sahlin med pompa och ståt överlämnat till Riksidrottsförbundet. Jag måste säga att det är mycket ovanligt att en jubilar får betala sina egna presenter. Men regeringen skäms tydligen inte för detta. Själv skulle jag aldrig någonsin komma på tanken att ta betalt för presenter som jag överlämnar. Men tydligen har regeringen och jag lite olika synpunkter på detta.

Man säger att man avser att reservera ett anslag till bidrag för ett riksidrottsmuseum. Ingen vet vad det handlar om. Men enligt en beräkning gjord av Nordiska museet ligger det i storleksordningen 20 miljoner kronor för inledande investeringar och därefter 6–8 miljoner kronor per år i driftkostnader som man får ta av egna pengar. Man förstår att idrottsrörelsen känner sig tacksam för detta.

En annan fråga som man kan diskutera, Lars Wegendal, är att enligt det vinstdelningssystem som aviseras i propositionen ska utdelning från värdeautomaterna år 2004 frysas på 2002 års nivå. Det innebär att idrottsrörelsen går miste om en prognostiserad ökning på ca 16 %. I kronor handlar det om i runda tal 100 miljoner kronor för att man använder ett basår som är sämre för idrotten.

Sedan kan man konstatera, vilket inte har direkt med budgeten att göra, att det går sämre för Bingolotto, vilket tydligen kommer att ge mindre pengar. Men man kan fråga: Varför minskar regeringen stödet till idrotten på detta sätt?

Jag vill också ställa en aktuell fråga: Kommer man att höja den del som man får tillbaka när man spelar på olika spel, exempelvis inom ATG och Folkspel? Idrottsrörelsen och Folkspel har nämligen uppvaktat vår finansminister för att man ska kunna konkurrera på ett bättre sätt och därmed skulle man vilja höja detta bidrag. Det ska bli intressant att höra vad som sker i frågan.

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Fru talman! Det finns mycket mer att säga, men tiden går. I övriga frågor återkommer mina kamrater i utskottet för att vidare utveckla de moderata ståndpunkterna.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag be att få yrka bifall till reservation nr 1. Givetvis står jag bakom de övriga moderata reservationerna också.

Anf. 4 GUNILLA TJERNBERG (kd):

Fru talman! Jag vill också hälsa Marita Ulvskog välkommen till debatten. Det var trevligt att du kunde vara med.

Jag kommer att ge några kommentarer med anledning av budgetpropositionen för kulturområdet. Vi i Kristdemokraterna utvecklar vår syn på hur pengarna ska fördelas i det särskilda yttrande som finns med i betänkandet. Min partikollega Helena Höij kommer senare att beröra områden som jag inte hinner med i min del.

Kulturen har en självklar plats i Kristdemokraternas ideologi. För oss handlar det om förvaltare, ansvarstagande, att stödja utan att styra och att ge alla människor möjlighet att delta i kulturlivet. Kulturen ger oss mening i nuet. Den hjälper oss också att lära känna vår egen historia, att förstå nuet och därmed också framtiden.

Att värna kulturen är en grundläggande uppgift för politiken. Betydelsen av kultur – Lennart Kollmats har varit inne på det, och jag ska också vidröra det något – för folkhälsan och den direkta vårdssituationen blir alltmer uppmärksammas.

Dans, musik och teater är konstformer som var och en spelar sin unika roll för den skapande människan. Musiken har en särskild nära och gränslös betydelse för oss människor. Inte minst nu i juletid är vi många som har möjlighet att på olika sätt ta del av ett aktivt musik- och körliv.

Teater är en konstform som ger stora möjligheter till identifikation och inlevelse. Själv hade jag möjlighet att närvara vid Västerbottens-teatern i Skellefteå för ett par veckor sedan vid premiären av föreställningen *Pölsan*, inspirerad av Torgny Lindgrens bok med samma namn. Det var en fantastisk upplevelse.

Dans som ett uttrycksmedel för individen har samtidigt en social funktion och kan stärka gemenskap och samarbetsförmåga.

Fru talman! Den verksamhet som bedrivs inom musik-, teater- och dansområdet visar att gränserna mellan det professionella kulturlivet och amatörverksamheten mer handlar om gradskillnad än om artskillnad. Den breda amatörverksamheten är en förutsättning för den specialiserade professionella nivån och vice versa. Kristdemokraterna tillför ytterligare medel till amatörkulturen.

Det är av stor betydelse att satsningen på musik, teater och dans sprids till olika delar av landet. Bidragen till regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner är centrala för ett levande Kultursverige. Tidigare har stora nedskärningar gjorts på detta område. Även om regeringens ökat anslaget något så täcker det långtifrån de behov som finns. Vi gör där en satsning på 10 miljoner kronor de kommande två åren, bland annat för att minska effekterna av den bristande pris- och löneuppräknings som vi ser i dag.

Fru talman! De fria grupperna är en del i kulturpolitiken som jag tillsammans med andra har diskuterat här i kammaren sedan 1998. Bekymren kvarstår, inte när det gäller grupperna själva men deras möjligheter

att utöva sitt konstnärskap. De är ofta nyskapande och söker sig på otraditionella vägar fram till en ny publik. De har i dag en självklar plats i svenskt kulturliv och står för mer än en tredjedel av alla föreställningar som framförs i Sverige varje år. Ingen ifrågasätter i dag de fria gruppernas betydelse. Liksom den regionala teater-, dans- och musikverksamheten har regeringens låga uppräkningslön och priser drabbat de fria grupperna hårt.

Kristdemokraterna tillför ytterligare medel till de fria grupperna under de kommande två åren. Relationen mellan verksamhets- och projektbidragen behöver också ses över för att uppnå en långsiktig utveckling för de fria grupperna. Det är inte rimligt om ordinarie verksamhet tvingas genomföras som projekt för att verksamhetsbidragen är otillräckliga.

Fru talman! Det är anmärkningsvärt att frågan angående pensionerna för de fria grupperna inte är löst tillfredsställande. Jag ser fram emot dagens diskussion med kulturministern i den frågan också.

Runtom i landet finns professionella orkestrar som med stöd av stat, kommuner och landsting framför orkestermusik i hela landet. Riksdagen har utifrån en motion från bland andra Kristdemokraterna gjort ett tillkännagivande. Kent Olsson har redan varit inne på det. Tillkännagivandet handlade om en översyn av orkestrarnas situation. Snart har ett par år gått och från regeringens sida har arbetet knappt inletts. Vi har inhämtat att direktiven håller på att tas fram. Möjligtvis är de klara nu. Det betyder hur som helst att själva utredningen dröjer ytterligare. Senfärdigheten från regeringen är anmärkningsvärd. Utredningen borde vara i full gång med sitt arbete.

Fru talman! Låt mig uppmärksamma festivalernas och spelmansstämmornas betydelse för musiklivet. I Finland har man vunnit internationell uppmärksamhet och erkännande för ett långsiktigt arbete och utveckling av festivalutbudet. Det är precis motsatt tendens mot vad som sker i Sverige. I stället för att lyftas fram i kulturpolitiska sammanhang tvingas spelmansstämmorna och festivalerna att motivera sin existens. En utredning om spelmansstämmornas och festivalernas roll i kulturlivet behöver komma till stånd. I dag finns inga särskilda pengar för detta ändamål.

Fru talman! Insikten om vårt eget kulturarvs betydelse ökar i samhället. Att ha en god kännedom om sitt eget kulturarv – det har jag varit inne på tidigare – är en förutsättning för att bygga upp sin egen identitet men också för att respektera andras kultur och värden. Här har arkiv, museer och bibliotek ett särskilt ansvar. Det handlar om att registrera, dokumentera, vårda, konservera och magasinera. Det ställer stora krav på såväl kunskap, insikt och omsorg som praktisk hantering.

Riksantikvarieämbetets ansvarsområde för kulturmiljövård ökar. Det är positivt att regeringen detta år tar ett ökat ansvar och gör en satsning på kulturmiljövården. Bekymmersamt är att samtidigt som man gör det minskas anslaget till Riksantikvarieämbetet. Mycket av det kulturmiljövårdande arbetet sker genom Riksantikvarieämbetet. Vi kristdemokrater lägger tillbaka dessa 5 miljoner till just Riksantikvarieämbetet.

Fru talman! Arkiven förvaltar betydande arkivbestånd. Det ökade intresset för släktforskning och hembygdsforskning har gjort att arkiven på senare tid blivit mycket betydelsefulla när det gäller allmänhetens användning av materialet. Samtidigt har arkivpersonalens arbetsbelastning

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

med att tillhandahålla material ökat markant. Många regionala arkiv brottas i dag med stora ekonomiska problem. Trots att arkiven har genomgått en sådan utveckling och fått ett vidgat arbetsfält och uppdrag har resurserna inte ökat relativt sett, utan de minskar.

Vad vill utskottsmajoriteten med arkiven? Hur ser utskottsmajoriteten på den långsiktiga strategin när det gäller arkiven? Är det en viktig institution för arbetet med kulturarvet? Frågorna känns angelägna.

Fru talman! Museerna ansvarar för en stor del av det materiella kulturarvet. Genom museerna kan den historiska erfarenheten tas till vara för att ge perspektiv på nuet och framtiden. Det är det långsiktiga arbetet vid museerna som behöver stöd, jag vill poängtera det. Vi känner oro för den bristande långsiktighet som vi i dag tvingas konstatera. Situationen vid Naturhistoriska riksmuseet måste få en lösning.

Kristdemokraterna vill arbeta för att långsiktigt bevara samlingarna. Att öka tillgängligheten till museerna och nå nya grupper av besökare tycker Kristdemokraterna är viktigt. Men vi vill gå en annan väg än Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vi är kritiska till satsningen på fritt inträde till tre statliga museer och senare till ytterligare museer. Självklart är det bra att så många som möjligt får tillgång till museernas verksamhet, men varför bara i huvudstaden Stockholm, kulturministern? Jag vet att det finns ett par statliga institutioner också ute i landet. Vi har diskuterat frågan tidigare.

Dessutom är det osäkert om de medel som anslås täcker de ökade kostnader som reformen innebär. Kristdemokraterna anser, tillsammans med övriga borgerliga partier, att reformen ska omfatta barn och ungdomar upp till 18 år. Självklart ska de regionala museerna ute i landet också omfattas av reformen. En diskriminering av besökarna ute i landet är oacceptabel, vilket den reform som Socialdemokraterna föreslår innebär.

Länsmuseerna fungerar som centrum för den regionala museiverksamheten och har också en viktig roll när det gäller kulturmiljövården. Ett problem som finns där, vilket jag också vill belysa i dag, är den ökade projektifiering som pågår. Det är ett problem för museernas ekonomi. Kulturrådet har också uppmärksammat detta. Även satsningar på säkerheten måste till.

Fru talman! Jag vill också ta upp frågan om den museipedagogiska verksamheten. Utskottsmajoriteten drar nu undan möjligheterna till den genom den budget man lagt fram. Det är helt fel väg att gå. Varför slår man in på denna väg? Det är för mig obegripligt.

Samtidigt som man betonar värdet av nya besöksgrupper, särskilt barn och ungdomar, drar man undan möjligheterna att bedriva en förklarande och berättande verksamhet. Detta går inte ihop. Man drar undan pengarna från både de regionala museerna och från Statens historiska museum och Nordiska museet, vilka tidigare haft projektpengar för detta.

Kristdemokraterna tillför ytterligare 5 miljoner kronor till regionala museer för att de ska kunna utveckla det museipedagogiska arbetet, samt ytterligare 1 miljon kronor till Nordiska museet och Historiska museet vartdera.

Fru talman! Slutligen vill jag säga några ord om det kommande filmavtalet. Kristdemokraterna har i en motion begärt att en parlamentarisk referensgrupp tillsätts. Denna begäran får stöd av Moderaterna, Folkpartiet och Centerpartiet. På så sätt skulle riksdagen i någon form involveras

i arbetet och en upprepning av arbetssättet i samband med det förra avtalet förhindras. Då ställdes nämligen riksdagen inför fullbordat faktum utan att vare sig ha kunnat diskutera, lämna synpunkter eller på annat sätt vara delaktig, trots att många av oss vid beslutstillfället hade synpunkter – det gällde även dåvarande socialdemokrater i utskottet. Nu tänker man upprepa denna hantering av en så viktig fråga.

Fru talman! Jag deltar inte i beslutet angående utskottsmajoritetens budget utan hänvisar till mitt särskilda yttrande i betänkandet. Jag står givetvis bakom samtliga reservationer där Kristdemokraterna finns med men vill för tids vinnande i kammaren yrka bifall endast till reservation 7 under punkt 18 och reservation 8 under punkt 19.

Anf. 5 PETER PEDERSEN (v):

Fru talman! Vänsterpartiet står som ett av tre samarbetspartier bakom föreliggande betänkande vad gäller medelsfördelningen på olika anslag inom ramen för utgiftsområde 17. Det innebär inte att vi till 100 % är nöjda med allt. Det finns vissa saker, som vi i samband med budgetförhandlingarna valt att prioritera i våra inlägg och skrivelser till regeringen, som inte fått genomslag, medan andra förslag gått igenom.

Jag tänker inte i detalj avslöja vilka frågor vi drivit och misslyckats med, eller vad vi fått igenom. Jag kan emellertid säga att det inte är någon hemlighet att Vänsterpartiet månar om den fria scenkonsten och gärna hade sett att vi kunnat räkna upp det anslaget ytterligare. Tasso Stafilidis kommer att ta upp detta i ett senare anförande.

Det har i betänkandet tillkommit ett antal frågor som inte är direkt budgetpåverkande och där vi har vissa avvikande uppfattningar. Jag ska ägna mig åt några av dem.

Till att börja med vill jag säga att vi från Vänsterpartiets sida finner det glädjande att utskottet äntligen tillstyrkt en motion. Det gäller Kr 290 om nationella uppdrag. Det är inte varje dag som en motion tillstyrks i utskottet eller i kammaren. Motionen handlar om att styra upp beslutsordningen för och utvärderingen av nationella uppdrag. Egentligen betyder det att vi fullföljer ett beslut som redan fattats av riksdagen men som inte riktigt har fungerat. Det är bra att detta skärps och blir tydliggjort.

Jag tänkte också prata om mångfalden i den statligt stödda litteraturen. Detta behandlas i reservation 5, som jag härmed yrkar bifall till. Vi konstaterar i en motion från förra året att likriktningen inom den svenska litteraturen är stor. Engelskspråkig översättning dominerar tydligt; det gäller inte minst barn- och ungdomslitteraturen. Där tror jag att 80 % av de böcker som översätts är engelskspråkiga originalverk.

I det sammanhanget lyfter vi fram vikten av kultur vad gäller integrationsarbete och kamp mot rasism och främlingskap. Möjligheten att förstå varandras synsätt är viktig. Det är viktigt att man vet vilken tillhörighet, kultur och historia man har. Därför lyfter vi fram värdet av att andra språk än engelska ges ut på svenska, att invandrarspråken får möjlighet till utgivning, att man översätter ”invandrarspråksböcker” till svenska, att böcker på nationella minoritetsspråk ges ut och så vidare. Detta utvecklar vi i reservation 5.

Vi hoppas att regeringen i den översyn som riksdagen vill ska göras av litteraturstödet i stort även tittar på möjligheterna till ökad spridning och ökad bredd på utgivningen av litteratur. Det handlar om ökad förstå-

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

else kulturer emellan – även mellan de olika kulturer som finns inom det vi kallar Sverige.

Sedan måste jag erkänna att jag blev nästan lika förvånad som Kent Olsson från Moderaterna när vi i samband med hundraårsfirandet av den svenska idrottsrörelsen i våras fick höra om regeringens gåva i form av ett riksidsrottsmuseum.

Jag blev förvånad av två skäl. För det första var det inte alldeles tydligt varifrån pengarna skulle tas, och för det andra har vi under ett antal sessioner diskuterat vilka museer vi borde ha i något slags nationell regi. Det har då framkommit en rad kloka förslag, men varje gång har svaret varit att vi av principiella skäl inte ska inrätta några nya nationella museer. Man kan förvisso stödja alla goda idéer, med de ska då betalas med egna medel. Enda undantaget från den regeln är när regeringen själv råkar komma på ett bra museum. Då brukar förslaget gå igenom – så även i detta fall.

Nu har vi inte bråkat om detta eftersom vi tycker att det är viktigt att det finns ett riksidsrottsmuseum. När det gäller pengarna kan jag hålla med om att det kan ses som att idrottsrörelsen själv får betala, men samtidigt får man när Kent Olsson är framme en lite konstig uppfattning om stödet till idrotten. Han pratar om en minskning av anslaget över statsbudgeten med, om jag minns rätt, 7 miljoner kronor. Det ligger 448 miljoner kronor där. Därtill kommer 60 miljoner plus 200 miljoner från Svenska Spel – de 200 miljonerna består av ”handslaget” om extra medel till idrottsrörelsen. Till det ska läggas drygt 600 miljoner, om jag inte minns fel var det 607 miljoner, från 2002 års överskott av värdeautomatspelen.

Det är alltså ganska mycket pengar som tillfaller folkrörelsen idrotten. Samtliga partier har ju möten med de ansvariga inom den svenska idrottsrörelsen, och jag kan inte påstå att dessa tillhör de lobbyister som gnäller mest för att de får så lite pengar. I stället måste jag säga att de är förhållandevis nöjda.

Jag vet inte riktigt vad Kent Olsson har fått det ifrån han sade om vinstandelen. Jag vet inte om jag uppfattade rätt att det skulle vara knutet till år 2002 års nivå. Det som står nu är att de pengar som förs över från värdeautomatspel utgår från 2002 års nivå. Mig veterligen finns det inget färdigt förslag till vinstandel. Det är möjligt att jag har missat någonting. Jag har i varje fall inte sett några exakta sådana siffror. Men jag kan ha missat det.

Jag kommer sedan till det som jag misstänker är det mest kontroversiella i våra reservationer. Det gäller reservation 13 där vi yrkar att myndigheten Forum för levande historia bör avvecklas. Jag ska göra något så ovanligt att jag ska erkänna att i den här frågan har Vänsterpartiet haft helt fel, eller rättare sagt att vi hade helt rätt från början. Av hänsyn till de budgetuppgörelser och andra uppgörelser vi gör gick vi med på inrättandet av myndigheten. Egentligen kan man säga att det går tillbaka till 1997. Sedan har det gått framåt, och nu har myndigheten nyligen kommit i gång.

Det var de borgerliga partierna som hade rätt, åtminstone hade de mer rätt än vad vi hade år 2001. Då röstade de faktiskt emot inrättandet av myndigheten. Men nu när man läser olika mer eller mindre aggressiva tidningsartiklar i frågan får man intrycket att år 2001 var samtliga partier

helt överens om att vi skulle inrätta myndigheten där vi skulle belysa olika brott mot mänskligheten med betoning och utgångspunkt i Förintelsen.

Om vi ska vara ärliga i politiken, vilket jag tror är viktigt, finns det ingen som helst tvekan om att alla härinne tycker att det är mycket viktigt att vi belyser alla brott mot mänskligheten, folkmord och så vidare, oavsett i vems namn de begås. Det kan vara i en kyrkas namn, en politisk ideologis namn eller vad det kan vara. Det ska upp i ljuset och avslöjas. Det gäller framför allt dem som står för en åsikt officiellt och någonting annat inofficiellt.

Det är inte vad vår kritik handlar om. Är det någonting man borde lära av historien är det just att man ska hålla isär politik, vetenskap och ideologi. Det finns förskräckande exempel i historien på hur illa det kan gå om man inte lyckas hålla rågången. Vi tycker att det är ett lite svagt argument att enbart hävda att det är för att myndigheten möjliggör offentlighet som man kommit fram till att det ska vara i just myndighetsform. Det är vad vår kritik går ut på.

Vi vill att verksamheten ska fortsätta men i en annan skepnad. Vi tror att den oberoende forskarvärlden är mycket bättre på att lyfta fram alla obekväma fakta, och då finns ingen risk för inblandning från oss politiker. I dag finns en rad olika yrkanden. Jag tror det finns en reservation där andra partier på två ställen föreslår att Forum för levande historia ska lyfta vissa frågor. Den möjligheten ska inte ens finnas att vi ska stå här i kammaren och tala om det, eller vad värre är eventuellt fatta beslut och ge direktiv till myndigheterna: Nu ska ni studera det här fenomenet, nu ska ni sprida kunskap om det här fenomenet.

Det har skett elände historiskt. Där har kommunismen stått för en stor del. Det finns inget hemligt med det. Det finns ingen anledning för oss att försvara det som historiskt har skett i kommunismens namn vare sig i Östeuropa eller för den delen i Sverige. Vi har gjort fel och har haft brister. Andra partier har gjort fel och har haft brister. Alla har sina fel och brister. Det vi säger är: Lyft upp allting på bordet. Låt oberoende forskare titta på det.

Låt oss i stället stärka historieämnet i skolan på olika nivåer. Då tror vi att vi får en mycket starkare demokratisk fostran. Vi inympar för alltid, eller i varje fall för mycket lång tid framåt, en känsla för demokrati, värdighet och rättvisa. Det gör att man kan stå emot de ideologier som vill förtrampa demokratin och sätta sig på andra människor som råkar ha en annan åsikt, annan hudfärg, annan sexuell läggning eller vad det kan vara.

Vi tycker att det är något trist att vi får en så demoniserad debatt om att vi egentligen vill någonting annat med vårt nedläggningsyrkande. Vi säger: Fortsätt med verksamheten, men i en annan form. Därmed hoppas jag att jag inte har missat någon reservation. För klarhetens skulle yrkar jag bifall till reservationerna 5 och 13.

Anf. 6 KENT OLSSON (m) replik:

Fru talman! Egentligen begärde jag replik för att tala om idrott. Men jag ska börja med att tala om Forum för levande historia. Jag tycker att det känns skönt och befriande att Peter här talar om att det är brott som har begåtts av kommunismen och att man accepterar det och säger det

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

klart ut. Det är väldigt klarläggande att man även diskutera den sortens brott om än inte i form av Forum för levande historia.

Så över till idrotten. Tycker Peter Pedersen att det är rätt att idrotten betalar sina egna gåvor? Det kostar ändå 20 miljoner plus 8 miljoner kronor per år. Han tänker inte göra någonting åt det. Det är fråga nummer ett.

Fråga nummer två är följande. Det står i propositionen att vinstdelningssystemet ska baseras på det man fått ut från värdeautomaterna år 2002. Jag tror att idrottsrörelsen kommer att vara mycket tacksam om Peter Pedersen kommer att tala med Lars Wegendal och dem som skriver propositionen om att man kan gå över till 2003 års nivå. Då beräknar idrotten att den kommer att tjäna ca 100 miljoner kronor på detta. Kommer Peter att arbeta för att man ska byta ut 2002 mot 2003 och därmed få mer pengar till idrotten?

Vad sedan gäller värdeautomaterna är det lite svårt att hänvisa till att vad man beslutade förra året drar man nytta av i år. Det är självklart. Nu talar vi om årets budget.

Slutligen till frågan: Anser verkligen Peter Pedersen att det är bra att idrotten får minskat anslag? Det får den faktiskt. Om man har en idrottsintresserad regering, varför minskar man då anslaget med 7 miljoner?

Anf. 7 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag ska titta på de hänvisningar som Kent Olsson har till vinstdelningen. Jag kan bara konstatera att precis som vid värdeautomatspel kan vi inte fastställa hur mycket pengar som ska ges från värdeautomaterna inför 2004 av 2003 års pengar. Vi vet ju inte hur mycket människor spelar för de sista veckorna. Vi måste ha hela bilden klar för oss.

Jag utgår från att det han hänvisar till med år 2002 inte kan vara för evigt gällande. Jag kan svara ja på den frågan. Jag tycker att det är rimligt att det följer något slags utveckling. Vi har dessutom sagt när vi från utskottet har uttalat oss i frågan att vi utgick från att det inte skulle innebära minskade anslag för idrotten. Vinstandelssystemet ska inte innebära minskade pengar för idrotten.

När det gäller frågan om idrottsmuseet kan det bli en lek med ord. Om man ökar anslaget och följer med värdeautomatspelen kan man säga att det blir någon slags självfinansiering genom att anslagen ökar. Det blir en liten lek med ord. Om man ligger still och inte ökar anslaget ytterligare säger man: Nu får ni en gåva som ni får betala själva vid anslaget. Jag kan hålla med om att det ser lite märkligt ut. Men hittills har anslagen till idrotten om man lägger ihop samtliga anslag ökat ganska kraftigt åtminstone under den tid som jag suttit i riksdagen.

Anf. 8 KENT OLSSON (m) replik:

Fru talman! Det låter positivt. Då kan vi för det första konstatera att om vinstdelningssystemet inte kommer att förändras så är det i varje fall inte Vänsterpartiets fel utan då är det de andra partierna som i så fall, om jag förstod Peter rätt, ser till att hindra detta. Det känns positivt att veta att man ska utgå från år 2003 för systemet när det är färdigt.

Den andra frågan om Riksidrottsmuseet fick jag inget svar på. Fortfarande anser Peter att man ska betala för sina egna gåvor eftersom han inte vill agera i den frågan.

För det tredje kan man konstatera att regeringen tar och regeringen ger med samma goda hand. Ger man nya pengar tar man bort andra pengar. Man kan gå ut med pressmeddelande och tala om när man ger ut pengarna. Men när man tar bort dem gör man inte det. Du tycker att den matematiken är bra när man ger med den ena handen och tar bort med den andra.

Annars kan jag inte förstå varför man ska minska med 7 miljoner kronor i budgeten. Det måste finnas någon orsak till att man minskar med 7 miljoner. 7 miljoner är inte någon stor summa. Jag medger det. Men den kan vara stor för den lokala föreningen eller distriktsstyrelsen. Varför minskar man över huvud taget pengarna? Har Peter inte upptäckt detta, eller tycker han att det är bra? Kan jag få ett ärligt besked: Hade jag sett detta hade jag inte varit med på det, eller tycker du att det är bra?

Anf. 9 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag ska uttrycka mig väldigt diplomatiskt. Vänsterpartiet såg att de 7 miljonerna skulle dras bort från idrottens statsanslag. Vi har också ställt frågor om det.

Jag kan fortfarande konstatera att i den sammantagna helheten är det nästan lite patetiskt att hävda: Vad synd det är om idrotten när den får 7 miljoner mindre i statsanslag. Den får 60 miljoner plus 200 miljoner och 607 miljoner från värdeautomatspelen. Det ska införas ett vinstdelningssystem som jag är övertygad om att även Socialdemokraterna menar inte kommer att leda till att idrotten från minskade anslag.

Jag kan som idrottstokig – det är ett positivt begrepp – inte hävda att jag tycker att idrotten är speciellt satt på undantag. Jag uppfattar inte heller att idrottsrörelsen tycker det.

Anf. 10 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Fru talman! Det är två frågor som jag skulle vilja ta upp med Peter. Den ena gäller det som jag tog upp i mitt anförande om den regionala kulturpolitiken. Jag undrar om Vänsterpartiet har samma åsikter som jag upplever att regeringspartiet har, det vill säga att om de regionala kulturpolitikerna får alltför mycket självbestämmande raseras den nationella kulturpolitiken.

Den andra frågan gäller den reservation som Peter tar upp som möjligen kontroversiell, det vill säga att lägga ned Forum för levande historia. Det är riktigt att vi var tveksamma till formen när myndigheten inrättades, men behovet av den här sortens forskning finns ju. Nu finns myndigheten här, och du har varit med och beslutat om och tillstyrkt den. När ni skriver er motion har verksamheten inte varit speciellt många månader. Då blir jag lite fundersam och ställer mig frågande till att ni i er reservation skriver att det tycks ”finnas fog för denna tveksamhet”, det vill säga att man ägnar sig åt en politiserad historieskrivning.

Du hänvisar till att man ska överlämna detta till oberoende forskare. Då undrar jag om inte även myndigheten har möjlighet att använda sig av oberoende forskare. Jag tror att man har det. Man behöver inte idka forskning i egen regi. Jag undrar om det är en principiell inställning som

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Vänsterpartiet har att inga myndigheter ska få ägna sig åt forskning utan att allting ska läggas ut på oberoende forskare.

Anf. 11 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! När det gäller regional kulturpolitik har Vänsterpartiet tidigare lyft upp frågan om att vi vill ha en genomlysning av hur man fastställer och fördelar resurser. Vi har pratat om något slags modell, där Statens kulturråd kanske regionaliseras, där man sluter avtal mellan olika parter regionalt. Vi har inte sagt att vi vill lägga ut allting regionalt eller att vi ska lägga allting centralt. Men vi tror att det är viktigt att vi fortsätter att diskutera de här frågorna.

Vi tror också att det finns en viss fara i att bara säga att allting som i dag ligger på Statens kulturråd, all statlig kulturpolitik, ska läggas ut så här. Det kan bli väldigt stor variation, vilket också de exempel som har funnits visar.

Ett problem är hur man ska kunna följa upp att de fastställda kulturpolitiska målen får sitt genomslag. Man måste kunna leda i bevis att man med de olika prioriteringar man gör ute i regionerna också lever upp till de kulturpolitiska målen. Där finns det vissa saker som måste göras när det gäller utbildningsfrågor.

Jag tror att Tasso Stafilidis kan återkomma i den här frågan senare med ytterligare synpunkter, då han har mer tid på sig än vad jag har.

Sedan var det frågan om Forum för levande historia. Det är riktigt att myndigheten har varit i gång en kort tid. Men beslutet togs 2001, och själva ingångsvinkeln till projektet antogs redan 1997. Debatten har alltså varit i gång länge.

För min del handlar det inte om att jag hävdar att myndigheten bedriver speciellt mycket egen forskning, även om det står i regleringsbrevet att man har möjlighet att initiera kunskap där kunskap fattas. Men man ska sprida opinionsbildning. Vi tycker att det är lite tveksamt att bara misstanken finns att en myndighet ska vara ett slags statlig opinionsbildare i frågor som står under debatt.

Det handlar inte om att det är någon historierevisionism eller att någon ifrågasätter om Förintelsen har ägt rum, utan det finns alltid olika ingångsvinklar till företeelser. Det bör forskarna sköta om, och de gör det på ett mycket bättre sätt än vad vi gör.

Anf. 12 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Fru talman! När det gäller den första frågan ser jag ett visst hopp, åtminstone ett steg på vägen mot den regionala självständighet som vi vill hävda från Folkpartiets sida. Vi ser variationer som möjligheter för regional identitet och för att utvecklas på olika sätt. Man har olika förutsättningar och olika viljor, och det tycker jag att de regionala kulturpolitikerna ute i regioner och landsting – det är både–och numera – är duktiga på att driva själva.

Sedan tillbaka till frågan om myndigheten. Det finns institut, som Folkhälsoinstitutet, som bedriver forskning kring frågor som verkligen står under debatt i dagens samhälle. Det var därför jag undrade om det är en principfråga att man inte ska bedriva forskning från myndigheters sida.

När vi nu har denna myndighet ska vi självfallet använda oss av den. Vi ska läsa vad som kommer fram där, och vi ska kunna stimulera till olika insatser. Det har vi gjort i vår motion, där vi vill att deras uppgifter också ska innefatta hur det ser ut med islamofobin och hur det ser ut med den ökade antisemitismen i Sverige. Detta är väldigt viktiga delar i deras arbete. Därför stöder vi att de finns kvar.

Jag tycker att det är rimligt att myndigheten kan få något eller några år på sig innan man skåpar ut dem så fullständigt som Vänsterpartiet har gjort i det här sammanhanget.

Anf. 13 PETER PEDERSEN (v) replik:

Fru talman! Jag kan bara konstatera att vi har gått från insikten att vi går med på en sak som en del av en stor helhet, medan borgarna vid den tidpunkten har en avvikande uppfattning och inte vill att den ska komma till. Jag säger alltså – vilket inte är helt vanligt i den här talarstolen – att jag tycker att ni hade rätt den gången. Jag tycker att ni ska stå kvar vid den ståndpunkten.

Nu ser ni en möjlighet till en politisering av den här diskussionen. Vi inser att vi kommer att få stryk i den här frågan, men vi kommer att avhålla oss från att lägga fram en rad olika motionsyrkanden i framtiden där vi föreslår att myndigheter ska ta upp ditt och datt. Det innebär inte att vi inte tycker att de här frågorna är värda sin belysning.

Återigen är risken för en politisering av just den här myndigheten uppenbar, jämfört med många andra myndigheter, även om det kan finnas inslag där också. Därför finns det inga särskilda skäl att ha en speciell myndighet som ska driva historisk opinionsbildning, när vi har möjlighet att satsa pengar på oberoende forskare som väljer sina egna forskningsområden och lyfter fram det här i ljuset.

Jag kan också konstatera att Centerpartiet håller fast vid sin ursprungliga ståndpunkt, åtminstone delvis, och äskar 20 miljoner mindre i anslag. Jag tycker att det hedrar Centerpartiet, som inte faller in i bilden.

Om vi i Vänsterpartiet ville vara taktiska skulle vi inte ha väckt den här motionen. Man behöver inte vara Einstein för att räkna ut att man får en diskussion om att vi gör det här bara för att vi är rädda för att det ska komma fram en massa saker som har skett under kommunismen. Det kräver ingen större slutledningsförmåga. Trots det har vi valt att väcka den här motionen, därför att vi tycker att det är riktigt och rätt att framföra kritik även om det innebär att vi riskerar att få egen kritik.

Vi har faktiskt tagit fram en liten skrift om vårt eget partis fel och brister, som jag hade tänkt överlämna till Marita Ulvskog. Jag kan säkert hitta ett exemplar till, så jag ska be att få överlämna den här till ordföranden i utskottet, *Lik i garderoben*. Det är en rapport om vårt partis förehavanden från förr. Vid nästa tillfälle kanske vi kan få en sådan här skrift från Folkpartiet om vilka fel och brister de har, och kanske också från Socialdemokraterna och andra partier. Jag tror att alla har några lik i lasten.

Anf. 14 BIRGITTA SELLÉN (c):

Fru talman! Jag vill tacka kulturministern för att hon hedrar oss här i dag. Jag vet att kulturministern ska till Harpsund sedan, och jag hoppas att det finns en bit av bröllopstårtan kvar till henne också.

Fru talman! Unga människor – barn och ungdomar – är vår framtid. Därför kommer jag att ägna en stor del av mitt anförande till att tala om dem. Varje generation måste få vara med och bestämma hur de vill utforma sina kulturella aktiviteter och sin kulturella delaktighet. Vi erfar emellertid att när det gäller barn och ungdomar är det väldigt vanligt att vi vuxna tror att vi vet vad de vill ha för aktiviteter.

I november 1999 debatterade vi ungdomspolitik väldigt grundligt här i kammaren, för då beslutade vi om mål för den nationella ungdomspolitik, genom att vi debatterade på ungdomars villkor. De tre målen är:

1. Ungdomar ska ha goda förutsättningar att leva ett självständigt liv.
2. Ungdomar ska ha verklig möjlighet till inflytande och delaktighet.
3. Ungdomars engagemang, skapande förmåga och kritiska tänkande ska tas till vara som en resurs.

När vi debatterade detta den 25 november 1999 så sade jag att vi i Centerpartiet var glada över att det hade tagits fram en proposition som handlar om ungdomar. Men samtidigt påpekade jag att målen var väldigt övergripande. Jag citerar ur mitt anförande för fyra år sedan: ”Fixerade statliga mål kan inte förenas med en politik som avses att utformas på ungdomars villkor. Vi tycker att det hade varit mer logiskt att i stället sätta upp riktlinjer.”

Nu undrar ni säkert varför jag påminner om det här. Jo, bland annat därför att forskning har bedrivits vid Mitthögskolan om ungdomspolitik. ”Ungdomspolitik – handlar den om inflytande eller uppfostran? För att ungdomspolitik inte ska bli tomma ord måste vuxenvärlden bestämma sig för om de unga ska socialiseras eller få inflytande.” Så säger man i tidningen BRUS från Ungdomsstyrelsen, som ni säkert känner igen. Det är rätt hårda ord som den forskningen tar fram.

Från Centerpartiets sida kan vi bara säga att vi ser en linje som genomsyrar hela den politik som regeringen driver, nämligen viljan att ha en fullständig kontroll över medborgarna. Det gäller allt från maxtaxa för barn till maxtaxa för äldre.

Ungdomsstyrelsen konstaterar att de mål som lades fast 1999 och som följdes av delmål inte har fungerat särskilt bra. Därför vill Ungdomsstyrelsen göra om resursmålet till inriktningsmål – det som Centerpartiet sade när vi antog det här. Det är ett mål som alltså inte ska följas upp utan snarare genomsyra all offentlig verksamhets arbete. Ungdomsstyrelsen säger vidare: Vill regeringen ha en ungdomspolitik som fungerar så måste den också vara tydlig med att fördela ansvaret. Som det är nu får Ungdomsstyrelsen träda in när någon myndighet struntar i sin del av uppföljningen.

Centern befarade då att det skulle bli problem när målen antogs 1999. Det var därför vi sade att vi skulle ha riktlinjer redan då. Det känns lite vemodigt att behöva säga: Vad var det vi sade?

Det är viktigt att allt ungdomspolitiskt arbete ska utgå från att unga är en resurs i samhället. En representant från Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer, LSU, uttrycker sig så här: Det har varit mycket snack och lite hockey. Det är många ute i myndigheter och departement som knappt vet att vi har en ungdomspolitik.

För oss i Centerpartiet är det viktigt att arbeta för att unga medborgare ska kunna påverka och forma sin egen kultur. Vi lever upp till det tankesättet genom att bland annat avsätta 115 miljoner kronor till ett anslag som vi kallar för KUL-miljoner. De här KUL-miljonerna ska ungdomarna själva kunna bestämma över när det gäller vilken inriktning man vill satsa på för kulturaktiviteterna i sin egen kommun. Det handlar om att fördela pengar ute i landet – kultur för unga, med unga och av unga i hela landet. Detta är pengar som handhas ute i kommunerna av till exempel ett ungdomsråd eller vad man nu kallar det. Det är pengar som man kan få loss snabbt och som kan användas till arrangemang som ungdomarna har tagit initiativet till.

Dessvärre får vi inte gehör för vårt anslag än. Men om man ser på vad bland andra forskningen och Ungdomsstyrelsen säger om målen för ungdomspolitiken så inser nog var och en av er att något måste göras för att vi ska få ett samhälle som bygger på ungdomars villkor – precis det som vi fattade beslut om.

Som ett ytterligare led i vår strävan att ungdomar ska hålla på med den kultur som intresserar dem har vi i vårt budgetförslag sagt att vi vill att Fryshuset i Stockholm ska få ett nationellt uppdrag för att jobba med graffiti. Vi vill inte förbjuda en ungdomskultur utan i stället öka kunskapen och skapa förutsättningar för graffiti som konststart. Jag kan tänka mig att vi kanske kommer att diskutera detta lite senare här också i dag.

Fru talman! I Sverige har vi ett stort folkbildningsengagemang, vilket vi i Centerpartiet slår vakt om. Stat, landsting och kommuner ska underlätta medborgarinflytandet och delaktigheten i samhället genom att stärka folkbildningen. Det finns ett stort behov av studiecirkelar, kurser och kulturarrangemang som anordnas av studieförbunden. I dag ökar behovet av folkbildning för bland annat våra nya svenskar. Men som bekant är anslagen frusna fram till dess att utredningen har presenterats. Den kommer att komma till våren. Sedan är de naturligtvis frusna några år ytterligare till dess att remisstiden har gått ut och innan propositionen har kommit och vi ska fatta beslut.

Jag hoppas ändå att utredningen kommer att lösa en del av de problem som har uppstått och som vi ser i dag. De gör att en del studieförbund inte kan utveckla och utöka sitt folkbildningsbehov. Ett exempel på det debatterade jag bara för några veckor sedan. Det muslimska studieförbundet Ibn Rushd vill gärna utöka sin verksamhet, men kan inte göra det på grund av de frysta folkbildningsanslagen. Vi har därför i Centerpartiets budgetanslag föreslagit 10 miljoner kronor mer till folkbildningen. På så sätt vill vi skapa utrymme för utökad verksamhet.

Vi ser också möjligheter att i ett folkhälsoperspektiv ta till vara det utbud av kurser som erbjuds i studiecirkelform. Om du blir sjukskriven ska du i rehabiliteringssyfte kunna gå i en studiecirkel dels för att det är bra att träffa andra människor, dels för att du då får andra saker att tänka på. Du behöver inte tänka på din egen sjukdom, utan om du till exempel väljer att gå i en studiecirkel i knivslöjd så måste du fatta beslut om hur kniven ska se ut och vilket material det ska vara i skaftet. Det gör att du fokuserar på andra saker än hur du mår själv. Jag hoppas att detta är något som kommer att komma som till exempel läkarrecept i stället för medicin.

Vi har också i vår motion tagit upp mycket som ligger i tanken när det gäller det som Folkpartiet pratade om – kulturkort. I stället för att man på arbetsplatserna erbjuder idrott, gym eller vad det nu är så ska man kunna ge sina anställda kultur för att de ska må bra. Jag var inte förut bekant med det problem som Lennart Kollmats lyfte fram om skatten, men jag hoppas innerligt att det är en sak som kulturministern tar med sig och diskuterar i regeringen. Det bör kunna lösas.

En annan sak som jag skulle kunna prata mycket om i dag när vi anknuter till folkhälsan är idrotten. Vi har bra samarbete med idrotten och får bra idéer därifrån. Men eftersom det säkerligen kommer ett betänkande senare under våren så säger jag inte mycket mer om det i dag. Däremot kommer jag att stå här i talarstolen i morgon och prata betydligt mer om idrott, för då ska jag debattera utbildningsfrågorna. Där är idrotten oerhört viktig, så jag återkommer till den då.

Vi vill ha ett levande regionalt och lokalt kulturliv i hela landet – ett kulturliv med mångfald och hög kvalitet och med plats för både amatörers skapande och professionella konstnärers medverkan. Därför har vi föreslagit mer pengar till länsteatrarna och även till området vissa teater-, dans- och musikändamål. Utan till exempel de fria teatergrupperna skulle antalet scenföreställningar per år minska med närmare en tredjedel för vuxna och med nästan hälften för barn.

Var finns då de lokaler som behövs för att all den här kulturen ska kunna blomstra runtom i landet? Jo, det är naturligtvis våra samlingslokaler. Varje år talar vi oss varma för samlingslokalerna och framhåller vikten av att det finns resurser för att kunna rusta upp och handikappanpassa de gamla lokalerna. Sakta men säkert ökar regeringen anslaget efter att det för några år sedan ha varit nästan på fallrepet. Det är bra, men det är inte tillräckligt. Centerpartiet har hela 19 miljoner mer än regeringen i vårt budgetförslag. Vi har alltså 48 miljoner kronor. Genom den här strävan att öka anslaget tycker jag mig se tendensen till att även folkrörelsepartiet Socialdemokraterna gärna ser ett ökat anslag. Den som lever får se – det kanske blir mer nästa år!

Unga människor och etniska minoriteter har sämst tillgång till den allmänfinansierade kulturen. Dessa grupper har ofta inte heller någon tillgång till lokaler. Därför är det viktigt att lediga lokaler kan få användas till kulturarbete.

Det finns befintliga lokaler som man kan göra mycket med, bara man ger dem nya medel. Det är väldigt viktigt att utnyttja dem och tänka nytt. Här är våra samlingslokaler en oerhörd tillgång som vi måste utnyttja. Vi måste låta människor använda och ta del av dem. I det sammanhanget får vi inte glömma att det faktiskt är ett problem med lokaler inte bara i vissa områden ute i landet utan framför allt, ska jag kanske säga, i storstadsregioner.

Jag hoppas i alla fall att hela utskottet snart förstår behovet av att det finns bredband i de här samlingslokalerna. Det är faktiskt ett måste för att man ska kunna bedriva framtidens verksamheter i Våra Gårdar, bygdegårdarna och Folkets Hus runtom i landet.

Fru talman! Det finns massor av andra områden inom kulturanslaget som jag skulle kunna prata om, men en del av det låter jag Lars-Ivar Ericson tala om, och en del återkommer vi naturligtvis till i betänkanden under våren.

Jag vill i alla fall säga några ord om gratis inträde på museer. Vi tycker, precis som de övriga borgarna, att det är fel signaler. Barn och unga under 18 år ska kunna gå in gratis, men inte andra.

Frågan om Forum för levande historia har varit uppe här. Jag tackar Peter Pedersen för det erkännande som Centerpartiet har fått. Jag håller fullständigt med Peter om att det här är en myndighet som inte borde behöva finnas, för det är en verksamhet som ska genomsyra alla andra verksamheter. Det är ingenting som ska undanhållas, men det ska vara så naturligt att det finns överallt. Eftersom den här myndigheten finns kunde vi inte dra bort alla pengar nu, tyckte vi. Därför drog vi bort bara 20 miljoner.

Det är ett område som jag faktiskt vill säga några ord om den här dagen, och det gäller SVT. Just nu, medan vi debatterar kulturbudgeten här i kammaren, diskuterar SVT:s styrelse kanske nedläggning av allmänproduktion på fem orter i landet. Jag känner en oerhörd oro för det beslut som kommer att tas i dag. Jag känner oro för att alltmer inom *public service*-företaget, som ska vara ett företag i allmänhetens tjänst, kommer att bli storstadsproducerat. *Public service*-företag har ju till uppgift att spegla hela landet. Jag känner också en frustration över att det beslut som man tar i dag kommer att bakbinda den kommitté som just har påbörjat arbetet med att se över sändningstillståndet. Det är inte lätt att i samband med nästa sändningstillstånd kräva att allmänproduktion ska återupptas på de orter som redan har skurit ned på verksamhet och där man redan har flyttat till mindre lokaler – vi vet att en del redan börjar säga upp lokalerna – för det blir följderna av det beslut som SVT:s styrelse kanske just nu fattar.

Vi debatterade SVT:s verksamhet ganska ingående i en extra debatt för några veckor sedan. Jag hoppas att kulturministern i dag ändå är beredd att kommentera SVT:s framtid lite grann.

Och så har jag en sista fråga till ministern. Den gäller Filmvårdscentralen i Grängesberg. Det första spadtaget togs med buller och bång strax före valet 2002, men sedan har det hörts väldigt lite om hur det här utvecklas. Det är kanske jag som inte har haft öronen öppna – jag vet inte. Men jag vill få besked av ministern i dag om detta.

Med detta, fru talman, vill jag yrka bifall till reservationerna 10 och 23, men jag står givetvis också bakom alla våra andra.

Anf. 15 LARS WEGENDAL (s):

Fru talman! Jag skulle vilja inleda med att yrka bifall till förslaget i betänkandet i sin helhet och avslag på samtliga reservationer, men jag vill även informera om att Tommy Ternemar senare i debatten särskilt kommer att ta upp frågorna kring museer. Gunilla Carlsson kommer i sitt anförande att ta upp ungdomspolitik. Jag vill också säga att jag är glad över att kulturministern deltar i debatten, vilket innebär att jag kommer att begränsa mig i mitt inlägg.

Fru talman! I betänkandet finns ett tillkännagivande. Det handlar om att när regeringen vill införa nya ämnesområden för de nationella uppdragen så bör inrättandena tydliggöras genom att de alltid föreslås av regeringen och att de sedan beslutas av riksdagen i separata förslagspunkter. Utskottet menar också att regeringen ska utvärdera uppdragen

efter varje treårsperiod och, efter detta är gjort, även rapportera utfallet till riksdagen.

Fru talman! För oss socialdemokrater är målet att alla människor ska ha möjlighet att ta del av kulturen. Det ska inte ha någon betydelse var du bor. Ett varierat kulturutbud ska finnas i din närhet. Det ska inte ha någon betydelse vem du är, hur gammal du är eller vilken bakgrund du har. Kulturens olika yttringar ska finnas där för den som vill ta del av dem, inte bara som konsument utan gärna även som utövare.

För oss socialdemokrater är det viktigt att satsa på både amatörkultur och professionell kultur, på kultur lokalt, regionalt och nationellt. Varje del av Kultur-Sverige har en alldeles speciell roll att fylla, och helheten blir ingen helhet om någon del halkar efter. Här har vi som rikspolitiker ett ansvar, men även lokala och regionala politiker har ett stort ansvar för att den kulturella helheten ska fungera.

Fru talman! Som vanligt är det Moderaterna som skiljer ut sig när det gäller kulturbudgeten, i år något mindre än vanligt. I år drar man ned budgeten med 1 255 miljoner kronor, nästan en ½ miljard mindre än förra året men ändå nära 15 % av budgeten. Självklart är det mycket medvetet från Moderaternas sida att neddragningarna främst riktas mot det som jag i vardagligt tal kallar för Folkrorelse-Sverige. Det handlar om stödet till folkbildningen. Det handlar om stödet till ungdomsorganisationerna, och det handlar naturligtvis om denna styggelse för moderater som heter Arbetets museum. Men det handlar också om en neddragning på 50 miljoner vad gäller konstnärernas ekonomiska villkor.

Jag har en fråga som jag gärna skulle vilja ha svar på. Ni moderater drar ned på folkbildningsanslaget med 300 miljoner. Vad har ni egentligen emot folkbildningen? Är det det folkliga engagemanget på lokal nivå som ni räds? Är det fel att de med låg utbildning får möjlighet att utbilda sig och utveckla sig inom ett studieförbund? Varför är det just denna grupps möjligheter som ska begränsas?

Fru talman! Folkrorelsepolitik är en viktig del av utskottets betänkande. Det är en politik som är inriktad på att stimulera och stödja människors möjligheter att organisera sig i till exempel föreningar, men folkrörelsepolitik är också ett komplement till ett antal andra politikområden. Folkrorelsepolitik är ett redskap för att nå politiskt prioriterade mål inom andra politikområden. Som exempel kan nämnas olika projekt inom föreningslivet för att stödja nyanlända invandrades etablering i samhället, men även olika aktiviteter inom politikområdet för att främja jämställdhet och folkhälsan har en stor betydelse för att man ska nå ett hälsosammar och rättvisare samhälle.

En viktig del av folkrörelsepolitiken är tillgången till samlingslokaler i hela landet, inte minst här i Stockholm. En utredare kommer att lägga fram sitt betänkande inom någon vecka, så den frågan lär vi få återkomma till under det kommande året.

Idrottspolitiken, fru talman, är den del av folkrörelsepolitiken som berör flest människor. Nära hälften av befolkningen har en nära relation till idrotten. Idrottsrörelsen är viktig för alla i samhället, men den är särskilt viktig för barnen. Här kan deras intresse för motion utvecklas. Här kan man lägga grunden för integration, en god etik och ett sunt liv. Och här kan unga människor få en grundläggande skolning i praktisk demokrati. Detta innebär inte att idrotten ska ha huvudansvaret för utvecklingen

inom dessa viktiga områden. Men idrotten kan, som den stora folkrörelse den är, vara en av de viktigaste aktörerna för att ge våra barn en god uppväxt.

Fru talman! I årets budget går vi vidare med det så kallade Handslaget. Riksidrottsstyrelsen har i dagarna beslutat om en fördelningsmodell för innevarande års 100 miljoner. Det är bra, och det innebär att pengarna snart kan börja föras ut till special- och distriktsidrottsförbunden. I det budgetförslag som nu föreligger tar vi nästa steg. 200 miljoner anslås inom ramen för Handslaget.

Det är pengar som på motsvarande sätt ska nå ut till de enskilda utövarna inom idrottsrörelsen. De ska bidra till att föreningarna öppnar dörarna för intresserade, till att hålla nere avgifterna för medlemskap och till att fler tjejer ska bli utövare av idrott. De ska vara ett stöd för de föreningar som vill öka sitt samarbete med skolorna.

I år blir även det av riksdagen efterlysta vinstdelningssystemet en verklighet. Det är ett system som tar bort den direkta kopplingen mellan idrotten och värdeautomatspelandet. Nu får idrotten och Ungdomsstyrelsen i stället del av vinsten från ett bredare sortiment av Svenska Spels produkter. Det är en utveckling som är både bra och riktig.

Man kan alltid diskutera om det är fler typer av föreningar som ska få del av Svenska Spels överskott, om även friluftsföreningar ska få samma möjlighet, om även barnkulturföreningar ska få samma möjlighet. Jag lämnar den frågan öppen för en framtida diskussion.

Fru talman! Jag skulle avslutningsvis vilja beröra en fråga som inte har en direkt koppling till budgeten men som tyvärr uppmärksammas långt mycket mer än den viktiga ungdomsverksamheten och de ideella ledarnas enorma insats, nämligen den professionella boxningen och övriga kampsporter.

Jag försöker medvetet undvika att vara en del av denna mediestyrd debatt. Den dag som medierna lägger ned lika mycket tid på de viktiga delarna av idrotten, som till exempel ungdomsidrotten och de ideella ledarnas fantastiska insatser, ska också jag vara beredd att i medierna diskutera dessa kommersiella och medialt intressanta delarna av idrotten.

Vi vet bakgrunden med en mängd olika kampsporter som inte är lagreglerade och en professionell boxning som genom lag är förbjuden. Vi vet att regeringens utredare lagt sitt förslag om reglering och att regeringen bereder frågan och avser att komma med ett förslag under det kommande året. Vi vet att frågan splittrar samtliga partier i denna kammardebatt.

Jag vill för min del och för den socialdemokratiska kulturutskottsgruppens del hävda samma ståndpunkt som vi tidigare har hävdat, nämligen att vi inte kommer att medverka till att professionell boxning med nuvarande regelverk kommer att bli tillåtet i Sverige. Däremot kommer vi att medverka till att andra kampsporter som innehåller slag och spark mot huvud och andra känsliga delar av kroppen och strypgrepp och andra för idrotten märkliga beteenden på samma sätt som den professionella boxningen inte ska få möjlighet att utövas i vårt land.

Anf. 16 KENT OLSSON (m) replik:

Fru talman! Det är riktigt som Lars Wegendal säger att vi har gjort en besparing på folkbildningen. Det gör vi för att vi tycker att vi kan göra en

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

besparing på denna. Vi anser att man bör kunna öka andelen uppdragsutbildning och annan icke bidragsberoende utbildning. Det är också en prioritering av pengar. Vi tar inte bort alla pengar för folkbildningen, men vi tar bort en del pengar och vi tycker att den också kan bedrivas i annan form av vuxenutbildning än vad som görs. Det är det klara svar som kan ges. Jag skulle vilja ta upp ett par andra saker med Lars Wegendal.

Är det därmed sagt att det inte blir någon proposition om proffsboxningen? Det var det sista som sades. Det är lite ovanligt att det framförs på detta sätt i en liten bisats. Men ska man tyda Lars Wegendals uttalande så? Det var den första frågan.

Den andra frågan vill jag återkomma till. Det var det om idrott som Lars inte tog upp. Tycker han att det är rätt att man får betala för sin egen gåva, och att det är det sätt som regeringen ska arbeta på? Ska idrottsrörelsen själv få betala bortåt 30–40 miljoner för idrottsmuseet? Kommer han att verka för att man har 2003 som basår för de pengar som kommer via värdeautomaterna? Varför minskar man på pengarna till idrotten?

Det är de frågor som jag hoppas få svar på. Jag tänkte återkomma till den andra frågan senare om jag får möjlighet i nästa inlägg.

Anf. 17 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Jag tänkte göra så att jag svarar på Kent Olssons frågor i nästa replik. Jag vill gärna ställa några frågor till Moderaterna angående deras budgetförslag.

Vi som har varit med några år minns att Moderaterna har haft en så kallad kulturfond i rätt många år. Det är en fond som fanns med även i innevarande års verksamhet. Den var då på 120 miljoner. Motivet för fonden var bland annat att folkbildningen skulle kunna söka bidrag ur den. Det var ett av skälen till varför man kunde dra ned på anslagen till folkbildningen.

Nu är den här fonden försvunnen, men man har kvar neddragningen på folkbildningen. Vad har hänt med den moderata kulturpolitiken? Tidigare har Moderaterna starkt hävdat att de allmänna samlingslokalerna var en kommunal angelägenhet. Dem skulle riksdagen inte anslå pengar till. Men i dag gör ni detta. Vad har hänt med den moderata kulturpolitiken? Tidigare har Moderaterna velat dra ned anslagen till Riksteatern och Rikskonserter och motiverat det på en mängd olika sätt. De har varit uppe och argumenterat för neddragningen. I dag finns de med i den moderata kulturbudgeten. Vad har hänt med moderat kulturpolitik?

Anf. 18 KENT OLSSON (m) replik:

Fru talman! Det är lite ovanligt när man går upp i en debatt här att man får frågor tillbaka. Det är jag som ska ställa frågor. Men okej. Låt gå.

Det är riktigt att den moderata kulturpolitiken har förändrat sig. Vi har under året fattat ett antal nya beslut genom att vara ute i verksamhet och träffa människor och genom att fundera kring vad vi vill prioritera. Det är skillnad mot den socialdemokratiska kulturpolitiken som står still, still och still. Ingenting händer, och ingenting sker. Vi har faktiskt sett att vi inom vissa delar kanske inte har haft rätt åsikter. Vi säger inte att vi en gång för alla fattar ett beslut och att så ska det alltid vara. Vi funderar om

vi har andra åsikter om något. Det är också nya människor som sitter i kulturutskottet. Vi har lite olika prioriteringar.

I huvudsak är det fortfarande så att vi anser att staten ska sköta vissa delar. Vi tycker att det är väldigt viktigt med den verksamhet som bedrivs av ideella krafter. Inom vissa delar har vi ändrat vår uppfattning. Det tycker jag är bra. Jag känner mig stolt att stå här som moderat och konstatera att vi har ändrat en hel del av vår kulturpolitik, där vi kanske tidigare inte har sett på samma sätt. Jag säger inte att det var fel tidigare. Men man kan ha olika synpunkter på vissa delar. Det tycker jag är bra. Jag hade tyckt det varit bra om Lars Wegendal inte heller hade stått här och haft samma åsikter år efter år. Många av oss andra tycker att den socialdemokratiska politiken behöver förändras.

Jag hoppas trots allt att det är jag som kan stå här och ställa frågor och få svar. Annars gör vi om debattordningen i denna riksdag. Jag hoppas kunna få svar på de frågor jag ställde om idrotten. Jag får lägga till en, eftersom det är den sista repliken.

Det talas så mycket om Handslaget. Men idrottens frihet minskar. Socialdemokraterna bestämmer i vanlig ordning vad man ska syssla med. Idrotten får inte använda sina pengar själv. Eller har jag fel?

Anf. 19 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Jag var lite rädd för det här svaret från Kent Olsson. Det innebär att det inte finns någon som helst kontinuitet i den moderata kulturpolitiken. Den är helt beroende av vilka tre personer som sitter i kulturutskottet. Det är lite skrämmande, tycker jag.

Vi går åter till frågorna. Ingen proposition om proffsboxning, saades det. Nej, den kommer inte i år. Men den kommer. Det är jag helt säker på. Den kommer under nästa år, och den ska vara bra. Det är jag övertygad om.

Angående om att betala för sin egen gåva känns det lite konstigt. Peter Pedersen tog upp resonemanget. Det tillförs ju enorma nya pengar varje år till idrotten. En del av de pengarna ska anslås till ett idrottsmuseum som idrotten själv vill ha. Vi vet att det finns en massa motioner om lokalisering och liknande, men där tror jag att idrotten själv är duktig på att avgöra var det ska ligga.

När det gäller vinstdelningssystemet är svaret att basåret blir 2002. Man måste sätta ned foten någon gång, så att säga. Sedan beror det naturligtvis på vilken uppräknings man har från utgångsläget och hur man reglerar detta, men det som Peter Pedersen sade ska gälla: Idrotten ska inte förlora på att man övergår till vinstdelningssystemet. Det enda vi gör är att försöka komma ifrån den direkta kopplingen till värdeautomatsspelelen.

En fråga handlade också om att minska idrottens anslag. Nej, Kent Olsson, det gör vi inte. Vi minskar inte idrottens anslag. Däremot ökar vi dem drastiskt, faktiskt så mycket att jag börjar bli lite orolig för hur vi ska klara uppföljningen av alla dessa pengar som går ut till idrottsrörelsen. Där tror jag att vi får återkomma.

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 20 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Fru talman! Vi hade inte tänkt grilla Lars Wegendal så tufft i dag av hänsyn till ministern och hennes tidsbrist. Men nu kanske hon slipper svara på en del frågor i stället så att det jämnar ut sig i slutändan.

Först tänkte jag ställa en fråga om folkbildningen och det frysta anslaget, som jag var inne på. Till exempel SISU fick ju mer pengar för att kunna utbilda sina ledare och så vidare. Under den här frysta tiden har det alltså kommit pengar till dem. Varför skulle det då inte kunna vara möjligt även för Sensus att få de pengar de gärna vill ha? Det finns ungefär 350 000 muslimer i Sverige som skulle vilja studera, anpassa sig till Sverige och ta del av det speciella program som Ibn Rushd har tagit fram, men de får alltså nej. När så många människor behöver en ny fortbildning kan det ju inte vara så att de ska gå och vänta eller känna att man ska ta verksamhet som redan finns i Sensus och ändra inriktningen på deras program. Det skulle jag vilja höra lite grann om.

Sedan var det intressant att Lars Wegendal lyfte fram det här med kampsporterna. Det är ju aktuellt inte minst sedan programmet *Kampen om ringen* visades i TV i förra veckan. Det gläder mig att Socialdemokraterna och regeringen tänker se över detta med slag, stryptag, sparkar och så vidare i kampsporter väldigt noga. Men om man nu ska tillåta proffsboxning med andra regler än vad övriga världen har, tror Lars Wegendal då att det kommer att finnas ett intresse från andra proffsboxare att komma till Sverige och proffsboxas med mjukare handskar, mjukare matta och så vidare?

Anf. 21 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Svaret på den sista frågan är: Nej, det tror jag inte.

När det gäller folkbildningen är ju Centern ett av de partier som för fram denna. Jag tror till och med att ni i år hade extra pengar till folkbildningen, 10 miljoner om jag inte missminner mig. Problemet är ju inte vi. Problemet är Moderaterna som drar ned med 300 miljoner. Hur ska ni i den borgerliga fyrklövern kunna komma överens med en sådan drastisk neddragning? Det kanske krävs ett rejält angrepp som det Folkpartiet förra året gjorde på Moderaterna för att få dem att ändra sig.

Dessutom pågår det inom folkbildningsområdet en utvärdering av de fördelningsprinciper som gäller. Folkbildningsområdet är egentligen lite grann parallellt med idrotten: Staten lägger fast syftena, och folkbildningen själv lägger fast målen för verksamheten. Det är möjligt att det kan ske några förändringar efter denna utvärdering, som inte ska ligga så långt bort i tiden. Vi får se vilka möjligheter det finns att förändra.

Jag tycker inte heller att det är bra att de snabbt växande mindre studieförbunden får svårt att klara sig på grund av att stora förbund tar åt sig, så att säga.

Anf. 22 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Fru talman! Nu tyckte jag att Lars Wegendal var lite feg som skyllde på Moderaterna. Hade socialdemokraterna i kulturutskottet stött Centerpartiet i att det borde tillföras 10 extra miljoner till folkbildningen hade vi fått majoritet i utskottet. Då hade vi kunnat ändra på regeringens beslut. Det är oerhört fegt att skylla på Moderaterna, tycker jag.

Sedan är det precis som Lars Wegendal säger: Fördelningsprincipen ses över just nu. Både Lars Wegendal och jag vet dock att det tar tid. Först ska förslaget läggas fram, sedan ska det ut på remiss, sedan ska vi titta på det och motionera, sedan ska det behandlas och så tar det några år innan det är genomfört. Även om jag i slutändan hoppas att det blir någonting positivt är det lång tid kvar. Under den tiden får bland annat de här 350 000 muslimerna illa därför att de inte kan få den folkbildning som de gärna vill ha då detta inte ryms inom det anslag som finns. Därför funderar jag: Vad kan vi göra?

Men det gläder mig, när det sedan gäller proffsboxningen, att Lars Wegendal som jag ser att detta är ett sätt att få bukt med och egentligen kanske indirekt förbjuda proffsboxningen i Sverige.

Anf. 23 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Det är alltid skönt att få något erkännande på slutet i varje fall. Det blir jag glad för.

Jag skyller inte på Moderaterna; det gör jag inte. Jag ser bara på framtiden: Hur ska Centern, som vill öka anslaget med 10 miljoner, och Moderaterna, som vill minska med 300 miljoner, kunna leka i samma sandlåda? Det är där jag ser problemet. Centern och vi ligger mycket närmare varandra i folkbildningspolitiken.

Jag har ju inte, och det vet naturligtvis Birgitta Sellén, det här utrymmet på 10 miljoner. Birgitta Sellén vet också att om Socialdemokraterna och Centern skulle göra en överenskommelse om just den delen så räcker inte det. I utskottet räcker det; där kan vi leka tillsammans. Men här i kammaren räcker det inte. Vi har en stabil samverkan med Miljöpartiet och Vänsterpartiet, och den vill jag nog hålla mig till.

Anf. 24 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Jag ska ta upp en av mina käpphästar när vi diskuterar kulturpolitik, nämligen filmpolitiken. Vi har ju ett brett spektrum att debattera i kulturutskottet – alltifrån idrott, boxning och annat, till även filmpolitiken. Jag tycker att det är skönt att vi har slagit fast att filmpolitiken är ett av våra områden inom utskottet.

Jag vet att Lars Wegendal var ledamot i utskottet 1998 när vi diskuterade det dåvarande avtalet som nu ska omarbetas. Jag har också roat mig med att titta på protokollet från den debatten här i kammaren. Jag kan bara konstatera att vi från många partier, inte bara Kristdemokraterna, kände oss frustrerade, både i utskottsdebatten och i kammaren, över att vi stod inför fullbordat faktum. Vi hade inte så mycket att säga till om, utan det var bara att ta ett beslut. Det var en ganska rationell situation, och jag tror att vi var många som kände oss obekväma i den situationen.

Det här är någonting som vi kristdemokrater tillsammans med övriga borgerliga partier vill komma till rätta med den här gången. Om man begår vad man är överens om kan ha varit ett misstag ska man inte begå det misstaget en gång till. Därför har vi föreslagit en parlamentarisk referensgrupp – alltså inte en arbetsgrupp eller en kommitté utan en referensgrupp – men vi har fått nej.

Jag förstod inte i utskottet bakgrunden till detta nej. Jag skulle vilja att Lars Wegendal utvecklade den i det här replikskiftet.

Anf. 25 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Först vill jag hålla med: Visst är det ett härligt utskott med detta stora, breda spektrum av frågor som vi får möjlighet att diskutera. Det tror jag att vi alla tycker och känner.

Visst är också filmpolitiken fantastisk. Den möter också så väldigt många olika människor. I Nordiska rådet har vi nu inrättat ett filmpris, och tyvärr var Kristdemokraterna emot detta i Nordiska rådet. Jag hade gärna sett att vi åtminstone nationellt kunde stå upp för detta, men tyvärr var Kristdemokraterna emot.

När det gäller den parlamentariska referensgrupp som Gunilla Tjernberg tar upp är jag faktiskt lite orolig. Parlamentariska grupper är väldigt bra normalt sett. Men att komma in med en parlamentarisk referensgrupp i detta skede, när förhandlingarna pågår, för de har faktiskt pågått ett tag, tror jag inte är bra rent taktiskt.

Sedan kan jag kanske också ha en principiell uppfattning om att man försöker förhandla för att få fram ett avtal mellan staten och en extern anordnare av politiken. Det kan lätt bli en väldig detaljreglering av politiken. Det skrämmer mig lite grann att Kristdemokraterna för fram den tanken så starkt. Man kan naturligtvis tänka sig andra avtalsområden, och ska vi ha en parlamentarisk referensgrupp även till de avtalen är risken att politiken blir väldigt detaljreglerande. Det gillar jag inte.

Anf. 26 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Det är naturligtvis ett svar som jag inte har att välja på utan att nöja mig med att jag fick. Men att säga att en parlamentarisk referensgrupp skulle betyda detaljstyrning tycker jag är att från Lars Wegendals sida välja att fullständigt både missförstå och lägga in meningar i det här som definitivt inte någon har yttrat. Det är faktiskt så att det finns en reservation till, där Kristdemokraterna säger att man inte vill ha ett detaljstyrt avtal. Där är Moderaterna med också.

Nej, Lars Wegendal, det där kändes inte riktigt som att vi pratade om samma sak. Möjligtvis har jag inte lyckats reda ut fullt ut vad den här gruppen skulle göra, och då får jag ta på mig det ansvaret. Då vill jag göra det nu.

Varje år, vid varje motionstid kommer det en rad motioner från ett antal olika politiska partier, inklusive Socialdemokraterna, som rör filmfrågor, alltså hur man vill se filmfrågorna i den stora politiken. Det här är en grupp som skulle kunna få en viss information men också diskutera. Det handlar om att diskutera och kommunicera filmfrågorna och att parlamentariker är med i en sådan kommunikation. Det handlar ju inte om att gå in och detaljstyra ett avtal. Det tror jag faktiskt att Lars Wegendal kan se framför sig, om han vill göra det. Så det handlar inte om att detaljstyra. Avtal ska slutas mellan parterna. Här handlar det om att få en grupp som kommunicerar och diskuterar filmfrågor som varje motionstid visar sig vara viktiga för många partier.

Anf. 27 LARS WEGENDAL (s) replik:

Fru talman! Det är möjligt att vi inte är på samma våglängd när det gäller diskussionen. Det är möjligt. Det kan jag inte avgöra egentligen. Jag tycker bara att det är viktigt att konstatera att det pågår en förhand-

ling mellan parterna om ett avtal, och jag tror att en parlamentarisk referensgrupp skulle ställa till mer oreda än reda i ett sådant skede.

Sedan har vi från utskottets sida naturligtvis alla möjligheter i världen att diskutera filmpolitik. Det kan vi göra dagarna i ända om Gunilla Tjernberg vill det. Jag är gärna med i en sådan diskussion för jag tycker att filmpolitiken är viktig, inte minst ur regional synvinkel. Vi ser hur många produktionsställen växer upp ute i landet, och det har en positiv inverkan på kulturpolitiken i hela landet. Den diskussionen tar jag gärna. Men jag tror att vi ska ta den på rätt ställe.

Anf. 28 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Sambandet mellan människan och kulturen är band av oändligt intim och grundläggande natur. Kultur gör oss rikare som människor och starkare som medborgare. Kultur är en samhällsförändrande kraft.

Ett litet exempel, men viktigt, på konsekvenserna av de förslag som läggs fram i årets budgetproposition när det gäller kulturen handlar om Sörmlands Musik & Teater. Den 28 februari har de premiär på operan Carmina Burana av Carl Orff. Det är en direkt följd av att vi först har beslutat om att på försök ge Sörmland en möjlighet att bygga upp en länsteater och att vi nu, i den här budgetpropositionen, föreslår ett permanentande av stödet till länsteatern i Sörmland. Det innebär också att det numera finns en utbyggd infrastruktur för teater och musik i hela landet, det vill säga nu sätts slutpunkten för den tanke som redovisades i 1974 års kulturpolitik på just detta område.

Låt oss ta ett annat exempel, något större tycker jag, men ändå av samma dimension, vikt och betydelse där det äger rum. Den 14 februari invigs nämligen det nya Moderna Museet efter en period av ombyggnads- och renoveringsarbeten. Tillsammans med övriga museer på Skeppsholmen i Stockholm, alltså Arkitekturmuseet och Östasiatiska museet, kommer man under 2004 att öppna med fri entré, och året därefter, 2005, följer ett stort antal statliga museer samma exempel. Det här är också något som finns med i kulturdelen av årets budgetproposition. Jag tror att det är en väldigt viktig fråga, ett väldigt viktigt beslut vi fattar.

Jag tycker att Lennart Kollmats väl beskrev vikten av att vi har öppna demokratiska rum utan kommersiella intressen, nämligen biblioteken. Bara huvudbiblioteken i vårt land har i dag ungefär 50 miljoner besök.

Det vi vill göra nu, i en tid när kommersialismen trycker sig på oss så intensivt, när det som har varit offentliga rum blir inglasade gallerior, när alltmer av vår tillvaro kostar pengar, är något som går radikalt åt andra hållet. Det är att skapa nya offentliga rum för samtal, för reflexion och även för något slags folkbildning. Det är att öppna de museer som vi redan betalar över skattsedeln och som lockar människor där de gamla klassmönstren är så tydliga. Vi tar bort också det hinder som handlar om entréavgiften i enlighet med de försök som har gjorts i Sverige av Historiska museet och den verksamhet i Storbritannien som entydigt visar att det är helt andra människor, mycket bredare samhällslager, som söker sig till dessa öppna, avgiftsfria offentliga rum som museerna kan vara.

Vi går alltså på tvärs med utvecklingen. Vi gör något som innebär en dynamik för kulturen. Det är ju inte så att människor i Stockholmsområdet i allmänhet besöker museer utan det är väldigt stora skillnader. Nu

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

utjämnar vi en del av de skillnaderna. Vi skapar i alla fall en möjlighet för det i enlighet med den kulturpolitik som lades fast 1974 om att bereda vägen för kultur för alla. Kultur är alltså en angelägenhet så viktig att den inte kan vara förbehållen ett fåtal.

Det kommer säkerligen också att betyda att regionala museer och andra museer kommer att stegvis fatta beslut om att ta bort inträdesavgiften. Man kan ta betalt för fördjupade guidade turer. Man kan ta betalt för annat som inte har direkt bäring på basverksamheten. Det är klart att det kommer fler människor till dessa intressanta offentliga rum. Det sätter i gång ett intresse för kulturarvet, för museiverksamhet, för museerna som samlingsplats, som innebär en enorm möjlighet. Det kommer att gynna alla människor i hela landet.

Samtidigt tror jag att det är viktigt, som jag i efterhand uppfattar Lennart Kollmats, att få stöd för de socialdemokratiska ansträngningarna att dessutom se till att det finns fler nationella museer i andra delar av landet, inte bara i Stockholmsregionen. Den uppfattningen kommer vi att fortsätta att driva när möjlighet finns, precis som vi gjorde med Världskulturmuseet i Göteborg.

I januari i år presenterade Kulturdepartementet en dagordning för den statliga kulturpolitiken. Det är en avsiktsförklaring för den innevarande mandatperioden, och målsättningen är mycket tydlig, det vill säga att nå så många som möjligt av dem som av olika anledningar står utanför kulturlivet. Det är i det sammanhanget vi ser reformen för fri entré.

Bakgrunden till dagordningen är skrivelsen *Den kulturella välfärden* där svenska folkets kulturvanor har jämförts – och som regeringen lämnade till riksdagen våren 2002. Den är, som ni vet, mycket talande. Skillnaden mellan så kallade kulturvana och kulturovana grupper har minskat påtagligt mellan 1976 och 1999. Också utifrån en europeisk jämförelse står vi oss väl. Sverige har på område efter område bland de mest kulturaktiva medborgarna inom EU. Kort sagt: Det har aldrig någonsin funnits så mycket kultur i Sverige som det finns i dag. Det har heller aldrig funnits så många människor som på ett eller annat sätt har tagit del av kultur eller själva utövat kultur.

Det är viktigt att ha detta i minnet. Det som vi kulturpolitiker brinner för är att göra mer, att komma framåt, att få till stånd större satsningar på kulturen. Det är viktigt för oss att ha den positiva utvecklingen som grund för vårt arbete. Vi ser att vi kan göra skillnad. Vi ser att utvecklingen faktiskt kan gå åt rätt håll.

För oss socialdemokrater är kulturens finansiering viktig. Vi vill ha en kraftfull offentlig finansiering. Vi vill inte att den ska behöva leva på marknadens villkor. Kan man tycka att något så grundläggande för en nation som försvaret ska betalas över skattsedeln, genom gemensamma tag, tycker vi att kulturen är minst lika viktig. Alltså ska den ha en bastant offentlig finansiering över statens budget, över kommunala budgetar, över landstingsbudgetar.

2004 års kulturbudget ökar med 225 miljoner kronor. Närmare 6 miljarder kronor kommer att fördelas till det kultur- och mediepolitiska området. Det är nästan 2 miljarder kronor mer än för tio år sedan. Det betyder inte att vi är nöjda, men det är viktigt att se utvecklingen.

Inför de kommande åren sätts frågorna kring synen på kulturen på sin spets. Om vi vill nå fram till att öka människors delaktighet och stärka

kulturen kan vi inte nöja oss med att se kultur som något som man utövar mellan kl. 19 och 21 en onsdagskväll. Kultur är något som våra barn måste få möta i förskola och skola, som vi som vuxna ska möta i offentliga miljöer, på våra arbetsplatser, i våra arbetsliv och kanske också tillsammans med dem på arbetsplatsen efter avslutad arbetsdag. Endast så kan vi göra kulturen till en ännu större angelägenhet för många människor.

Jag har fått mängder av frågor, och jag hoppas att jag ska få möjlighet att besvara dem vid replikväxlingen. Jag ser att jag har nästan gjort slut på mina tio minuter, och jag har massor kvar att säga.

Anf. 29 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Jag har egentligen många frågor till kulturministern, men jag ska koncentrera mig på två frågor att diskutera nu.

Den första frågan gäller de fria grupperna och pensionsavtalen. Vi är alla väl medvetna om att de fria grupperna och frilansarna står utan ett pensionsavtal. Vi var tidigare överens om att deras ekonomiska situation har varit mycket osäker. Det är en historisk beskrivning. Sedan tillsattes en översyn. Ylva Gisslén fick göra den. Hon kom fram till att bidragen till de fria grupperna för att säkra pensionsdelen skulle behöva öka till 31 miljoner kronor.

År 2001 tillfördes till de fria grupperna 20 miljoner kronor. Teaterförbundet och Teatercentrum har varit överens om hur avtalet ska se. Det har undertecknats. Men problemet kom i nästa steg. För 2003–2004 kom inga pengar. Avtalet finns, men pengarna saknas. Budgetpropositionen gav inget svar, men på vilket sätt ska dessa pengar komma till? När får de sina pengar? Det är oerhört väsentligt, och det brådskar.

Min andra fråga handlar om de museipedagogiska medlen som är undandragna från de regionala museerna. Nordiska museet och Historiska museet har varit med om att dela ut pengarna.

Kulturrådet har varit överens om att projektet har varit bra och att det behöver förlängas. Man kan säga att det är bra innan utvärderingen görs. Rådet säger att tre år är för kort, och man skulle vilja se fem år. Nu ska de regionala museerna framgent tydligen ha fritt inträde. Hur ska de regionala museerna klara ut de ekonomiska kraven som ställs? De museipedagogiska pengarna är borta, och den fria entrén ska betalas.

Anf. 30 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik:

Fru talman! Jag kan konstatera att det finns en övergripande samsyn mellan regeringen och riksdagen om att finna hållbara lösningar av den komplexa pensionssituationen. Den är en följd av de stora pensionsreformer som har genomförts och beslutats för alla andra på svensk arbetsmarknad. Det är därför så viktigt att man har en stadig nationell nivå när det gäller kulturpolitiken. Kulturen och olika konstnärsgupper är oftast så avvikande från de stora kollektiven. De faller mellan stolarna. Därför är det viktigt att vi har en stark nationell nivå för att se till att regelsystem inte sätts samman på ett sådant sätt att det blir helt orimliga förhållanden för kulturverksamma personer.

När det gäller pensionsfrågor och de fria teatergrupperna, de som är verksamma inom kulturinstitutioner som omfattas av den så kallade PISA-förordningen, har det pågått ett arbete under flera års tid. Vi kan

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

bara konstatera att det icke har gått att få en lösning till stånd. Nu har vi rensat bordet och sagt att i stället för att sitta och tjata och gnata och inte komma till resultat börjar vi från början, men sätter upp ett tydligt hårt tidsschema. Resultat måste redovisas så snart som möjligt. Det kommer jag att återkomma till i olika sammanhang. En lösning måste komma till stånd.

Anf. 31 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Resultat kommer att komma, och en lösning ska komma till stånd. Jag har antecknat de orden. Det är bra att de sägs i dag, och jag kommer att hålla fast vid dem. Jag förväntar att det kommer en lösning till stånd. Det behövs också medel att fylla avtalet med. Det innebär egentligen att det kommer med i nästa års budgetproposition. Jag hoppas verkligen för konstnärerna att detta ska ske. Det är ett ansvar för regeringen och de politiska partierna att driva frågan.

Sedan vill jag i sista replikskiftet få ytterligare en utvidgning kring det här med de museipedagogiska medlen. Jag kan inte släppa det. Jag vill förtydliga mig. Tiden gick fort i mitt förra inlägg, och jag pratar mycket, men det är ju så att i det anförande som kulturministern precis höll sade hon att hon hoppades att de regionala museerna skulle följa efter det initiativ som regeringen tar att ge möjlighet till de statliga museerna att ha fritt inträde. Nu hoppades ministern att de regionala museerna skulle ta efter. Det är alltså en kostnad som man själva ska stå för. Dessutom dras det undan medel från de regionala museerna. Jag undrar: Hur får ministern det här att gå ihop?

Hur tänker ni kring det pedagogiska arbetet? Det är oerhört väsentligt när vi har barn och ungdomar som förväntas besöka museerna, och vi vill också att de ska göra det, i ännu större omfattning än i dag. Samtidigt dras resurserna för den förklarande och diskuterande delen undan.

Anf. 32 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik:

Fru talman! De museipedagogiska medel som har utgått till de regionala museerna är en försöksverksamhet. Det har redovisats väldigt tydligt i olika dokument från regeringen. En försöksperiod bör följas, precis som vi också aviserade från början, av en utvärdering. Hur väl har det fungerat? Vad kan vi lära av detta? Den utvärderingsperioden kan bli ganska kort. Pengarna finns där ju. De kan läggas tillbaka i en form som utvärderingen ger stöd för. Men att genomföra en försöksverksamhet och sedan inte ge sig tid att utvärdera den utan bara låta pengarna rulla på tycker jag inte är ansvarsfullt.

Det är naturligtvis inget tvång att de regionala museerna ska vara avgiftsfria. Jag kan bara konstatera att det statliga beslutet om fria museer har inspirerats av att det finns regionala museer som redan i dag är avgiftsfria och kan visa på just den här dynamiken. Många fler kommer dit. Rent ekonomiskt behöver de inte kompenseras särskilt mycket. Det blir just den här spännande dynamiken med att öppna ett nytt offentligt rum som inte kostar pengar. Vi har alltså inspirerats av dem, och jag hoppas att de regionala museer som vill testa om det fungerar även för dem, och som fortfarande tar ut entréavgift, också kan inspireras av staten.

Det där med pensionerna är en viktig fråga, om jag kort får återkomma till det. Samtidigt tycker jag, precis som Lars Wegendal, att det

är lite problematiskt om Kristdemokraterna ska samarbeta med Moderaterna, som har väldigt tuffa förslag när det gäller konstnärspolitiska frågor. Man vill göra kraftiga neddragningar. Man vill avskaffa Teateralliansen. Man vill också göra andra neddragningar i välfärdssystemen. Dessa system är helt nödvändiga, förutom stipendier och liknande, för att konstnärer ska klara att leva också under de perioder då de inte har konstnärliga arbetsuppgifter.

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 33 KENT OLSSON (m) replik:

Fru talman! Det är skönt att vi är omnämnda även när vi inte debatterar. Jag har bara en liten upplysning till kulturministern: Vi vill inte avskaffa bidraget till Teateralliansen. Det vore bra om kulturministern läste årets motion från Moderaterna och inte förra årets.

Låt mig gå till mina frågor. Jag hoppade till, får jag säga, när kulturministern jämförde Kulturdepartementet och Försvarsdepartementet och sade att det är lika naturligt att allt går via skattsedeln när det gäller kultur som när det gäller försvar.

Då vill jag först ställa en fråga om sponsring. Anser kulturministern att vi ska vidga sponsringsbegreppet? Eller ska allting betalas via skattsedeln? Många företag som vill jobba med sponsring ser bekymmer där. Det är fråga nummer ett.

Sedan kommer fråga nummer två till kulturministern. Från moderat sida har vi i arbetsmarknadsutskottet föreslagit att man ska kunna använda ca 100 miljoner kronor som ska tillföras kulturen, bland annat för arbetshandikappade. Anser kulturministern att det vore bra och är hon villig att ställa upp på detta förslag så att vi kan få mer fasta pengar till kulturen så att inte människor drabbas av denna osäkerhet?

Fråga nummer tre: Vi har i vårt förslag sagt att vi vill ge mer pengar till Göteborgsoperan och Malmöoperan eftersom vi anser att dessa institutioner behöver få goda ekonomiska förutsättningar. Anser kulturministern att det är något som hon vill stödja i nästa års budget, det vill säga att det blir ett ökat stöd till de regionala teatrarna?

Jag nöjer mig med de tre frågorna just nu. Sedan tänker jag återkomma i mitt nästa inlägg.

Anf. 34 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik:

Fru talman! Låt mig inleda med att svara på den sista frågan. Jag tror att det är viktigt att ett antal regionala kulturinstitutioner, särskilt de små, i de riktigt fattiga delarna av landet med sviktande skatteunderlag och en befolkningsutveckling som är negativ, får alla möjligheter att öka stödet. Det handlar framför allt om Norrlandslänen, där kvaliteten på länsinstitutionerna på kulturområdet är väldigt försvagad just nu. Det kan naturligtvis också handla om andra, starka regioner. Men mer av regionalt stöd – ja, om vi kan få till stånd en omfördelning mellan olika utgiftsområden och om vi kan få till stånd en ekonomisk situation för landet i dess helhet som gör att vi kan kapa åt oss en större del av tillväxten. Det är väldigt viktigt.

Samtidig hoppas man ju att en del förebyggande regioner ska inspirera andra så att man faktiskt också satsar mer av de regionala skattepengarna. Man behöver inte bara vara generös med de statliga skattemedlen till regionala kulturinstitutioner. De har ju ett ansvar själva. Det finns en del

som är oerhört förebildliga. Sedan finns det andra som inte är lika ambitiösa.

Jag vill kort också kommentera Kent Olssons inledning. Du frågade: Tycker kulturministern att kulturen är så bra att kulturpolitiken inte behöver förändras? Du såg ingen förnyelse. Jag ser mycket förnyelse och förändring i årets budgetproposition. Framför allt kan jag konstatera att Kent Olsson beskriver den moderata reträtten och anslutningen till delar av den socialdemokratiska kulturpolitiken som något som han är stolt över att få vara med om. Det är härligt! Du får gärna vara med. Det beror väl på att den *är* förnyande. Den *är* spännande. Och den innehåller också mycket som faktiskt har varit bra under lång tid.

Anf. 35 KENT OLSSON (m) replik:

Fru talman! Först har jag bara en liten kommentar till kulturministern. Nu får ni bestämma er! Antingen är den moderata kulturpolitiken bra eller också är den dålig. Här går man och säger att det är illa när moderaterna ändrar sig – men samtidigt är det bra.

Vi ansluter oss inte alls till någon socialdemokratisk kulturpolitik. Det vi gör att är att vi förändrar inom ramen. Det är precis som ministern sade alldeles nyss: om vi kan omfördela pengar. Det är precis vad vi har gjort. Om vi omfördelar pengar eller får ekonomisk tillväxt, sade hon. Tyvärr kan vi väl inte räkna med att få så mycket ekonomisk tillväxt med den här regeringen. Där har vi också massor med förslag.

Jag återvänder till min fråga. Tycker kulturministern att det är bra att vi får ökad sponsring, som många anser, eller tycker hon inte det? Tycker kulturministern att det är bra om vi kan överföra arbetsmarknadspengar till kultursektorn? Pensioner behöver jag kanske inte ta upp så mycket mer, men visst saknar man en förnyelse på det området också.

Låt mig slutligen ta en fjärde fråga, för ministern ska också hinna få med ett svar. Det gäller de fria entréerna. Tycker kulturministern verkligen innerst inne att det är de bästa sättet att använda nya pengar, att använda dem till fria entréer? Finns det inte områden, om man nu inte har lyckats få Göran Persson att ge mer pengar, som är väsentligt viktigare än fria entréer? Den prioritering som man gör inom Socialdemokraterna förvånar mig. Kanske är det så att bristen på idéer är så stor att när man har kommit på en idé tycker man att det är jättebra.

Ändå har jag till skillnad från kulturministern konstaterat att det är massor med människor som är negativa till detta. Ser man på remissinstanserna är det faktiskt betydligt fler som är negativa än positiva. Är det så illa i Sverige, kulturministern, att man inte kan betala 30–50 kr för att gå på ett museum? Jag måste säga att socialdemokratisk politik har misslyckats väldigt mycket om man inte kan betala 30 eller 40 kr för att gå på ett museum i Stockholm.

Anf. 36 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik:

Fru talman! Jag kommer inte att hinna besvara Kent Olssons alla frågor, men jag vill bara säga att det kommer att vara kul om fem tio år, när Moderaterna ansluter sig till reformen om fri entré. Jag kommer att påminna om det då.

När det gäller moderat politik finns det en del positiva förändringar. Lars Wegendal beskrev väldigt detaljrikt hur det ser ut på folkbildnings-

området. Där finns de vanliga gamla stötestenarna, som Moderaterna håller fast vid.

I sin konstnärspolitik vill man göra om Teateralliansen till något som ska skötas av privata bemanningsföretag. Man vill ta bort stöd till verkssamma konstnärer och i stället sänka skatter – något som kanske skulle innebära en skattesänkning på 20 kr i månaden samtidigt som man tar bort mycket av den trygghet som i stället skulle behöva byggas ut ytterligare med hjälp av offentliga medel. I stället vill man radera och privatisera.

Äpropå detta jag sade om sponsring av försvaret: Jag tror att många moderater inte tycker att det skulle vara rimligt att finansiera försvaret med sponsring. Föreställ er att Skandia skulle sätta sin logotyp på JAS-planen och därmed betala för utvecklingen av det svenska försvaret. Jag tycker inte att vi ska ha det så med kulturen heller.

Kulturen är för viktig för att sponsras. Det betyder inte att vi säger nej till all sponsring. Vi vill ha det noggrant reglerat, så att nivån inte blir sådan att den konstnärliga integriteten i kulturverksamheten kan ifrågasättas. De som står för den största delen av finansieringen av kulturinstitutioner och kulturverksamhet, nämligen allmänheten – skattebetalarna – får inte heller uppleva det som att sponsorerna skaffar sig exklusiva fördelar och tränger ut dem som står för merparten av finansieringen.

Det finns många forskare som har visat just på risken för banalisering av innehåll men också på faran att bli beroende av sponsring. När börskurserna går ned får man inte ett öre. Då står kulturinstitutionerna där barskrapade. Sponsring är farliga saker, men i begränsad omfattning kan det faktiskt vara bra som ett komplement ibland.

Anf. 37 BIRGITTA SELLE (c) replik:

Fru talman! Tack, kulturministern, för orden om att mer regionalt stöd ska ut i landet. Det är vad vi i Centerpartiet kämpar för. Det ska finnas kultur i hela landet.

I dag går mycket av statens kulturpengar till institutioner i Stockholm. Med det menar jag inte att det ska vara väldigt mycket mindre i Stockholm, för de stora institutionerna behöver naturligtvis pengar. Men det är bra om det kan bli lite jämnare fördelat.

Kultur ska nå så många som möjligt. Kultur ska barn möta i barnomsorg och skola. Det var några av de formuleringar kulturministern använde i sitt anförande. Jag håller fullständigt med om dem också.

När det gäller kulturen i barnomsorg och skola finns det oändligt mycket mer att önska. De problem man har i dag beror ofta på ekonomin. Skolorna och förskolorna har så dålig ekonomi att de dessvärre prioriterar bort kulturen. Av den anledningen tjarar och gnatar vi i Centerpartiet för att vi ska omfördela pengar till barn och ungdomar i förskola, skola och på fritiden. Vi säger också att vi vill att 25 % av det statliga anslaget ska riktas just till barn och ungdomar.

Därför har jag en fråga om ungdomspolitik. Forskningen och Ungdomsstyrelsen säger att målen inte blev bra. Jag skulle vilja ha en kommentar till det. I samband med det vill jag också gärna höra något om SVT, som i dag kanske fattar ett beslut som är oerhört negativt för många orter i Sverige.

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 38 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik:

Fru talman! Först vill jag ta upp Sveriges Television, som har ett styrelsemöte i dag. Vi vet inte vad det rymmer. Det är inte alls säkert att det behöver få negativa konsekvenser att man rationaliserar verksamheten vad gäller lokalytor. Vi vet för lite om detta. Det viktiga är att uppdraget finns kvar. Man ska spegla hela landet och producera radio och television i olika delar av landet. Man ska inte komma som ufon ut i verkligheten och beskriva något exotiskt som man inte känner till.

Detta kan inte Sveriges Television själv upphäva. Det finns i de villkor som gäller i dag. Den *public service*-utredning som Birgitta Sellén själv sitter i har i uppdrag att se till att det finns med under nästa tillståndsperiod också.

Dessutom kan jag här lite i förväg redovisa att regeringen har för avsikt att före jul fatta ett beslut om att ge ett särskilt uppdrag till Granskningsnämnden att noggrant gå igenom hur Sveriges Television lever upp till kraven på att spegla hela landet och på att producera radio och television i olika delar av landet. Detta är något som Sveriges Television själv redovisar i sina *public service*-redovisningar. Då kan man jämföra Sveriges Televisions redovisningar med den djupare granskning som Granskningsnämnden får i särskilt uppdrag av regeringen att göra.

Frågan om särskilt stöd till kommunerna – alltså öronmärkt stöd till kommunal kultur – måste jag få återkomma till i nästa replik. Vi vet ännu inte vad som kommer att genomföras av de besparingsplaner som nu har redovisats.

Anf. 39 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Fru talman! Tack, kulturministern, för att Granskningsnämnden blir inkopplad på SVT. Jag hoppas, och jag antar att kulturministern också gör det, att dagens styrelsesammanträde kommer att bli positivare än förhandssignalerna har låtit förmoda.

Det är viktigt, som ministern säger, att man ska spegla hela landet. Det ska man inte göra genom att skicka ut journalister från storstäderna för att göra program ute i landet. Risken är att det blir så om man lägger ned all allmänproduktion på de fem orter som det har talats om.

Jag vill också gärna veta lite vad som har hänt med Filmvårdscentralen i Grängesberg. I anknytning till det och till diskussionen om kultur i hela landet vill jag peka på en motion som vi i Centerpartiet stöder. Den kommer egentligen från Vänsterpartiet. Den handlar mycket om film. Ett av de förslag som vi ställer upp på gäller e-bio ute i landet.

Film är viktigt, och det är viktigt att även se dom bor i glesbygd snabbt ska kunna få ta del av ny film. E-bio är då en teknik som man lätt kan använda. Då kan man ha premiärer ute på små orter samtidigt som de nya filmerna visas i Stockholm eller andra stora städer. Nu är e-bio en väldigt dyr teknik. Därför undrar jag om ministern kan tänka sig att se över och underlätta utbyggnaden av e-bio i nästa budget som kommer.

Anf. 40 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik:

Fru talman! Först vill jag återkomma till den fråga som jag inte hann med i det förra replikskiftet, om de kommunala besparingarna. Jag tror inte att det är rimligt att staten i det här läget ska gå in med kraftiga, öronmärkta stöd av det här slaget till barn- och ungdomskultur. Jag god-

tar helt enkelt inte den beskrivning som ges av kommunerna, om att de tänker spara på kulturbudgetar som utgör kanske 0,2 % av kommunens budget. Man lägger ned biblioteksfilialer eller sparar på den kommunala musikkolan. Det är inte rimligt. Det finns inga argument för det. Man skyller på Wärnerssonpengarna och på annat. Det är klart att de har problem – jag moraliserar inte över det – men det går att pressa pengar ur de stora, penningrika nämnderna, till exempel de tekniska nämnderna i kommunerna.

Där får vi inte lätta på trycket genom att säga att det kommer statliga pengar om man drar ned. Vi måste visa att kultur är så viktigt att det inte är okej att spara på kulturen när den utgör en så liten del av en kommuns budget.

E-bio är en verksamhet som har dragits i gång av Folkets Hus och Parker. Den är oerhört spännande. Jag har själv tagit del av den på plats i Smedjebacken. Vi har diverse funderingar kring detta, men jag tror inte att vi i dag kan säga att vi kan gå in med särskild stödfinansiering just nu. Låt oss fortsätta att undersöka vad som händer. Så här långt har det gått väl. Men det är klart att det är stora investeringar för små Folkets Hus-föreningar.

Anf. 41 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Fru talman! Kommunernas kulturbudget är inte så liten som 0,2 %. Jag fick besked genom ett pressmeddelande från DIK att den är ungefär 2,6 %. Det kan vara bra att veta.

Dessutom gläder det mig väldigt mycket att regeringen tänker använda Granskningsnämnden för att kontrollera TV. Det var precis så jag gjorde i våras när det gällde tillgängligheten för handikappade och textningen, där man förde fram siffror som var tämligen besvärande när de väl granskades i Granskningsnämnden. Det var alldeles utmärkt. Och jag förde fram det här förslaget i den debatt som vi hade för några veckor sedan.

Jag tycker att kulturministern glasar in kulturen på något sätt. Hon har ett snävt synsätt. Marita Ulvskog, du talar inte om kulturens betydelse för tillväxten, utan du talar bara om den del av kulturen som är offentligt finansierad. Och jag ser sambanden här. Det var det som jag saknade i till exempel regeringsförklaringen. Och där finns också ett samband med kommersialismen i sammanhanget. Och man trycker på, men det gör också kommunernas och landstingens dåliga ekonomi och de väldigt svåra prioriteringar som kommunerna och landstingen måste göra.

Jag delar synsättet när det gäller biblioteken och biblioteksfilialerna. När det gäller samverkan funderar jag på om kontakt skulle tas med utbildningsministern för att gemensamt definiera vilka tankegångar som ni kan ha för att sända ut en signal uppifrån – det är nämligen inte alltid fel att sända signaler uppifrån också – kring hur man kan samverka om biblioteken och biblioteksfilialerna. Jag tror att det skulle vara väldigt bra.

I morgon kl. 14 kommer nobelpristagaren i litteratur till Riksdagsbiblioteket. Jag ber om ursäkt för att jag gör reklam. Alla är välkomna dit. Jag bjöd in Lennart Fridén. Och jag lovade honom att fråga var Språkkommitténs förslag för närvarande finns och hur den är överlämnad till ministern.

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 42 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik:

Fru talman! Jag ska börja med det breda kulturbegreppet. Dagordningen för kultur, som jag tyvärr inte hann gå igenom fullständigt i mitt inledningsanförande, är ett exempel på den bredd som vi upplever när det gäller kulturen och att vi vill praktisera den väldigt tydligt under de kommande åren. Kultur är alltså ingenting som man kan stänga in i ett antal kulturverksamheter eller i institutioner under några få kvällstimmar, därför att då når man aldrig alla de människor som behöver kulturen.

Jag kan ta upp ett exempel som jag inte har hunnit svara på i tidigare replikskiften. Det gäller hälsa och kultur. Folkhälsokommittén kom för flera år sedan med ett väldigt bra betänkande som visade på det tydliga sambandet mellan kultur och hälsa. Regeringen skrev en proposition om det där vi lyfte fram detta. Vi har haft ett första stort offentligt möte tillsammans med LO och TCO om dessa frågor. Vi kommer att inbjuda näringslivet till ett stort möte, förhoppningsvis under första halvan av nästa år, för att gå igenom konkret vad vi kan göra från statens och näringslivets sida tillsammans för att verkligen använda kulturen i hälsoarbetet, i det personalvårdande arbetet. Det räcker inte med det. Vi ska dessutom göra en studie av lite mer intern karaktär. Och vem vet, kanske skatteaspekterna kommer upp där också.

När det gäller biblioteksfilialerna har vi ett nära samarbete mellan kultur och utbildning när det gäller skolbiblioteken och när det gäller andra biblioteksfrågor. Och vi fortsätter att arbeta vidare med dem. Hitills har vi väl inte fått så väldigt god respons när det gäller biblioteksneddragningarna. Men i den förra neddragningsomgången i mitten av 90-talet fungerade det väldigt effektivt. Många av de kommuner som hade aviserat neddragningar genomförde dem faktiskt inte. Det kommer vi att jobba vidare med.

Anf. 43 LENNART KOLLMATS (fp) replik:

Fru talman! Bra, gör om det.

Jag vet inte om det var ett missförstånd eller en långtgående tolkning. Jag har inte sagt någonting om nya nationella museer. Jag tror att det var en väldigt långtgående tolkning. Jag har talat om stimulanser och stöd också utanför Stockholmsområdet.

Jag måste återkomma lite grann till frågan om de fria entréerna. Även du, Maria Ulvskog, måste ha fått en massa reaktioner från regionala, lokala och privata museer. Känner du ingen oro för dessa reaktioner? Åtminstone de reaktioner som jag har fått visar på oro över att det blir en konkurrens som de inte kommer att kunna klara på grund av att de är så pass intäktsberoende. Det är jag väldigt fundersam över.

Jag vill gärna nämna att jag uppskattar dina besök i utskottet och redogörelser för diskussionerna kring kulturärendena inom EU, även om det ibland skulle ha varit roligt att få längre tid på sig att tänka över frågorna. Men det är inte ditt fel. Där hoppas jag på en förbättring. Men mot bakgrund av det och det intresse som ändå finns för kulturfrågor inom EU, också inför utvidgningen, skulle jag vilja höra dina synpunkter på det nordiska kultursamarbetet. Man måste ju prioritera eftersom det inte går att engagera sig överallt. Jag tycker att det skulle vara värdefullt att få höra din prioritering mellan nordiskt kultursamarbete och kulturellt EU-samarbete. Då bortser jag från de fall som gäller språk och gemensam

historia. Jag tänker mer på bild, musik och andra delar inom kulturen som inte kräver språkgemenskap på samma sätt.

Slutligen: Du ska ju träffa statsministern. Jag skulle vilja skicka med två hälsningar. Dels skulle jag vilja skicka med hälsningen att det här finns ett gäng riksdagsledamöter från olika partier som anser att kulturen har en så viktig roll att den borde ha varit med i regeringsförklaringen. Jag hoppas att den kommer med i nästa års regeringsförklaring. Dels tar jag mig friheten att be dig framföra våra gratulationer.

Anf. 44 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik:

Fru talman! Jag har mött väldigt få negativa reaktioner från statliga museer, från regionala museer eller från ideella museer när det gäller fria entréer. Det finns väldigt många som delar min uppfattning om att detta är en dynamik och att människor kommer att bli väldigt intresserade av museer. De kommer inte att hindras av att ett regionalt museum kanske tar 20 eller 30 kr i entréavgift. För de statliga museerna, vilket jag tidigare glömde att säga, ingår inte bara kompensation för bortfall av entréavgifter i de pengar som de får från staten utan också särskilda museipedagogiska pengar.

Jag är glad över att ni intresserar er för Göran Perssons regeringsförklaringar. Jag tror att kulturen har funnits med i nästan varje regeringsförklaring. Årets regeringsförklaring kom till efter ett mord på Sveriges utrikesminister. Den kom till efter en folkomröstning där det till min glädje blev ett nej till en euroanslutning. Det gjorde att regeringsförklaringen såg annorlunda ut. Den tillkom dessutom i en väldigt hast. Det betyder inte att jag är ensam om att kämpa för kulturen i regeringen och i regeringspolitiken. En av mina bästa vapendragare är just Göran Persson.

Sedan vill jag kortfattat svara på en fråga som inte har tagits upp i vår replikväxling, men jag tar ändå tillfället att säga att Peter Pedersen ...

(TREDJE VICE TALMANNEN: Repliken gäller Lennart Kollmats.)

Okej, då säger jag så här: Jag är glad över att Lennart Kollmats tycker att Forum för levande historia inte ska läggas ned utan att man ska ge myndigheten en chans. Jag tycker att det är tråkigt att andra har sagt att de hade fel när de stödde den 1997. Problemet är att de har fel i dag när de tycker att verksamheten inte ska få fortgå. Det är icke en forskningsinstitution. Det är en institution som precis som alla museiinstitutioner har ett demokratiuppdrag. Däremot kan man beställa och initiera forskning. Det är någonting helt annat. Forum för levande historia hoppas jag ska få ett mycket långt liv därför att vi inte kommer att se mindre av folkmord, antisemitism, rasism och främlingsfientlighet under den närmaste tiden. Då krävs det en legitimitet i form av en statlig gemensam institution med öppenhet där alla partier kan vara med och påverka.

Anf. 45 LENA ADELSON LILJEROTH (m):

Fru talman! Jag ska börja med att yrka bifall till den moderata reservationen 1, men jag står givetvis bakom övriga moderata reservationer.

Att debattera kulturbudgeten här i kammaren är, som någon sade, att känna sig lite splittrad. Frågorna sticker i väg åt alla möjliga håll, allt från

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

möjliga magasin till ungdomars fritid, fria entréer och pensionsvillkor för dansare och så vidare. Tråkigt blir det inte, men lite rörigt emellanåt.

I vår kommer regeringen att presentera en analys som, vad jag har förstått, ska ligga till grund för den framtida ungdomspolitik. Det ska bli mycket spännande att se vad den innehåller. Jag tvivlar tyvärr på att det blir så mycket nytt.

Att vara ung är att ha roligt och att se möjligheterna men också att känna oro för framtiden, att grubbla över "vem man är och vill vara" och att stå inför viktiga vägval kanske utan att ha någon vettig vuxen att fråga till råds. Därför är vanligt medmänskligt engagemang – det kan gälla från alla, från grannar eller nattvandrande vuxna till ideella ungdoms- och idrottsledare – så oerhört viktigt. Det skriver vi också en hel del om i vår ungdomsmotion.

Många ungdomar säger: Vi har ingenstans att vara. Eller också säger de: Vi har ingenting att göra. I många fall är det säkert så. Utbudet varierar rätt mycket i landet. Just därför är stödet till föreningslivet extra viktigt. De som är noggranna har säkert noterat att här finns en skillnad i den moderata budgeten.

De nedläggningar av fritidsgårdar som under 1970- och 1980-talen skedde på många håll kan kanske verka felaktiga i dag. Men då var avsluten faktiskt ofta berättigade, för de här gårdarna byggde inte på ungdomarnas eget engagemang eller delaktighet, utan de kändes omoderna och nådde inte de ungdomar som hade behov av dem. I dag blir det alltmer vanligt att föreningslivet går in i regelrätta upphandlingar och lämnar bud på fritidsverksamhet i offentliga eller i privata lokaler. Det tycker vi är en bra utveckling.

Fru talman! För ett halvår sedan presenterade Ungdomsstyrelsen sin attityd- och värderingsstudie *De kallar oss unga*. Det handlar här om ungefär en miljon människor i åldern 15–25 år i Sverige. I rapporten finns en hel del läsbart men också en hel del oroande tecken.

Ett exempel är att flera undersökningar visar att svenska ungdomar har en betydligt mindre tilltro till sin förmåga att påverka än vad unga i andra länder har.

Ett annat exempel är att Ungdomsstyrelsen inte i något enda pressmeddelande eller, såvitt jag kunnat se, i något annat sammanhang har reagerat på ungdomars minskande intresse för företagande eller, vilket är ännu värre, på den åsikt som alltfler har, nämligen att flit och duglighet inte ska belönas extra.

Ändå talar vi alla här, över partigränserna, om hur viktigt det är med tillväxt. Flera har tidigare varit inne på detta. Tillväxt handlar om just flit och duglighet, om att våga ta risker, om att förverkliga drömmar och om att ha kul, så som man har till exempel i koncernen Rock City – som den kallas – en företagsby med utbildningar inom digitala medier samt musik och arrangörskunskap, allt fött ur Hultsfredsfestivalen.

Arvikafestivalen, som flera av oss har besökt, har med sin arrangörsförening Galaxen en liknande framgångshistoria. Nya idéer, verksamheter och en mängd småföretag har fötts ur ett passionerat intresse för musik och evenemang för, och av, ungdomar. Detta behöver vi *mycket* mer av. Det här, anser vi, borde Ungdomsstyrelsen – om det nu ska finnas en sådan myndighet – verkligen lägga ned kraft på.

Sedan ska jag, fru talman, nämna om lite annat i värderingsstudien.

Den andel unga som tycker att det är viktigt att någon gång i framtiden jobba i eget företag har på fem år minskat från 24 % till 18 %. Nutek tar upp samma sak i en av dagens morgontidningar. Undantaget är de som är födda utomlands. Av dem vill var tredje satsa på företagande. Hos många av dem som har invandrat till Sverige lever ännu entreprenörsandan. Jag hoppas innerligt att den sprids till andra. Men då krävs det en hel del andra förändringar som, tyvärr, inte ligger inom kulturutskottets möjligheter.

Det här ointresset för eget företagande borde, som vi ser det, oroa majoriteten. När det gäller regeringens mål för ungdomspolitiken står det så här: "Ungdomar ska ha kunskap om förutsättningar för företagande i olika former samt se det som realistiskt att själv driva företag."

Lite senare i texten står det: "Ungdomar ska bidra till att fler företag skapas."

Det här är något som också Ungdomsstyrelsen borde arbeta med men det har man, som sagt, inte lyft fram vid något enda tillfälle efter vad jag har hört.

Jag tror, för att återknyta till detta med svenska ungdomars brist på framtidstro, att en politik som uppmuntrar till risktagande och som gör det möjligt att bli rik på hederligt arbete – inte bara på spel och idrott – skulle kunna minska känslan av maktlöshet.

Vad de unga önskar sig, i alla fall enligt nämnda studie, är mycket egen fritid, hög materiell standard och mer samhällseliga insatser till u-hjälp, försvar, miljö, kultur, skola och sjukvård. Det här går liksom inte ihop, inte på någon ledd.

Den höga ungdomsarbetslösheten – liksom den dåliga rörligheten på arbetsmarknaden – är också ett hot mot ungdomars möjligheter till självständighet och inflytande.

Fru talman! Regeringen tror sig nu lösa ungdomsarbetslösheten genom att bland annat låta Ungdomsstyrelsen under tre år fördela 10 miljoner kronor till projekt för föreningar och ungdomsorganisationer.

Vi har stor respekt för de ideella organisationernas verksamheter men för att få fram riktiga jobb krävs det faktiskt mer än så. Då krävs det nämligen lägre arbetsgivaravgifter, flexiblare regler på arbetsmarknaden, kvalificerade utbildningar och, inte minst, lärlingsplatser.

Detta med hantverksyrken och lärlingsplatser har vi talat om förr, inte minst har jag gjort det från denna talarstol. Det finns säkert en stark förståelse även hos majoriteten i kulturutskottet. Men varför händer det då så lite från regeringshåll? Trycker ni verkligen på?

Med detta hoppas jag någorlunda smidigt kunna glida in på frågan om hantverksyrkena, som också har en betydelse för kulturområdet. Det är ju hantverkarna som till stor del svarar för vården av kulturarvet och som även skapar nya former av kultur, ofta i symbios med designer.

I majoritetens budget är 3,8 miljoner avsatta för en försöksverksamhet för att försöka rädda vissa små hantverksyrken. Stockholms Hantverksförening är inkopplad på försöket. De 3,8 miljoner som det skrivs om lär räcka till 25 elever. Jag hoppas att alla hörde det – 25 elever. Trots risken att verka tjugig säger jag att det kommer att saknas väldigt många fler. Alla kommer förvisso inte att vara verksamma inom kulturområdet men rätt många. Min fråga blir därför: Varför vågar man inte mer?

Egentligen hade jag velat ta upp mycket mer här men jag ser att min talartid är slut. Ännu en gång vill jag bara säga till Birgitta Sellén, som tog upp frågan om ett nationellt uppdrag till Fryshuset: Som ordförande sedan nio år tillbaka i Fryshuset och utifrån min erfarenhet av graffiti-projekt vill vi inte ha ett sådant nationellt projekt.

Anf. 46 BIRGITTA SELLEN (c) replik:

Fru talman! Jag trodde att Lena Adelsohn Liljeroth inte skulle tala om graffiti, så jag blev lite orolig. Jag hade nämligen tänkt att vi skulle få en chans till den diskussionen.

Det ligger oerhört mycket i det som Lena Adelsohn Liljeroth här säger och som vi har en gemensam syn på – att ungdomarna är viktiga för framtiden och detta med att sätta ungdomarna i centrum – så det var intressant att lyssna till anförandet.

Vi som vill sätta ungdomarna i centrum och som vill lyssna till vad ungdomarna vill göra tycker att vi ska skapa möjligheter för dem att göra det som de vill göra.

Med graffiti har det ju i dag blivit så att det som sker smutskastas oerhört mycket. Väldigt många sätter likhetstecken mellan klotter och graffiti.

Som Lena Adelsohn Liljeroth vet har jag engagerat mig ganska mycket i frågan. Jag har varit i Norrköping och tittat på verksamheten där, och jag har läst väldigt mycket. Jag har också invigt två graffitiutställningar med tillhörande graffiti-målarplank så att säga. Det var i somras. Vidare har jag talat med väldigt många ungdomar. De vill ha *möjligheterna*. Då gäller det att också ge dem kunskaperna runtomkring. Vad händer om jag klottrar, om jag skriver mina *tags* på något annat ställe, till exempel på husväggar i Gamla stan?

Mot den bakgrunden tycker vi i Centerpartiet att det är viktigt att det finns ett ställe där ungdomarna kan få utöva sin konst och där de kan få kunskap och även resonera med andra runtomkring. Därför föreslår vi att Fryshuset bör få ett nationellt uppdrag. Jag vill gärna höra varför man på Fryshuset är så negativ till det.

Anf. 47 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Fru talman! Vi har diskuterat frågan förr. Vi hade också en rätt lång debatt här i kammaren – jag vet inte om Birgitta Sellén lyssnade då – när justitieutskottet tog upp detta med anledning av en proposition om att polisen ska få rätt att granska ryggsäckar och annat.

Anledningen till att vi på Fryshuset är negativa är just att vi har erfarenhet av detta.

Vi försöker verkligen att fånga upp det som unga människor vill göra. Men det är oftast symtom på någonting annat. Det är väldigt få av dem som vi kallar klottrare som har den här konstnärliga talangen. I Stockholms stad har man gjort en undersökning via socialförvaltningen – forskaren heter Knut Sundell, och jag ska gärna förmedla den här kontakten och det går att hämta rapporten på nätet – som visar att det här är ett gigantiskt socialt problem.

Det är inte så väldigt många som klottrar, men de som gör det förstör för oerhörda summor. De har också många sociala problem. Det före-

kommer mer mobbning. De gör sämre ifrån sig i skolan. Många av dem har problem med droger. Även kriminalitet förekommer.

Även jag har varit i Norrköping och tittat på väggarna där och konstaterat att situationen ser helt annorlunda ut i Norrköping än till exempel i Stockholm – och nu ska vi tala om hur det skulle fungera om vi skulle få ett uppdrag här. I Norrköping har man 14 ungdomsgårdar, och de har ett helt annat engagemang från vuxna och ideella som verkligen tar itu med detta. De jobbar verkligen bra, men de konstaterar att de också har problem. Det finns kriminalitet i det här. Klottrarna håller sig inte alltid till de områden som de ska, men man vågar satsa. Men det går inte att jämföra mindre orter – nu är inte Norrköping någon liten ort i och för sig – med större. Det är inte överförbart.

Anf. 48 BIRGITTA SELLEN (c) replik:

Fru talman! Jag är medveten om att man inte rakt av kan jämföra, men man bör undersöka vilka möjligheter som finns på respektive ort. Självklart har inte alla som gör sina *tags* anlag för att göra graffiti. Men kanske många fler skulle kunna utöva den konsten om de finge möjligheten att verkligen träna sådant, om det funnes mer lagliga väggar. Det är det jag kämpar för att få.

Norrköping har en fantastisk laglig vägg. När jag var på studiebesök där sade den som presenterade projektet: Det tråkiga är att det är väldigt få tjejer som håller på med graffiti. Så kommer vi till hamnen, och vad hittar vi? Jo, tre tjejer som målar graffiti. Det skapade naturligtvis nyfikenhet. Vi har hört att det inte är så många tjejer som målar graffiti, sade vi. Hur kommer det sig att ni är här? Det är därför att det är en laglig vägg, svarade de. Vi tjejer är inte lika benägna att begå brott som killar är.

Det tycker jag talar sitt tydliga språk: man måste införa fler lagliga väggar. En ytterligare rolig sak i det här är att man ofta får höra konstnärer som är kritiska till graffiti-konsten. Av de här tjejerna hade en gått femårig konstnärsutbildning. Hon var alltså utbildad konstnär men hade intresset för graffiti och passade på att måla där det fanns en laglig vägg. Då måste vi ge möjligheter på fler ställen i landet. Jag kämpar nu hemma i min kommun och hoppas att få gehör för en motion där. Jag vet att det förekommer på andra ställen också. Jag tycker att vi bör vara föregångare härifrån riksdagen och tala om: Okej, vi är redo att hjälpa ungdomarna att få information och kunskaper om det här, för det är många som saknar kunskap om vad som händer när man har klottrat olagligt.

Anf. 49 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Fru talman! Man får inte vara naiv. Jag vet att flickor är mindre brottsbenägna, gudskelov, än vad pojkar är. Därför är det så lätt att få pengar till pojkprojekt och mindre till flickprojekt som egentligen är väl så viktiga eller kanske viktigare. Flickorna mår illa på ett annat sätt.

Men tillbaka till det här med graffiti.

Det är klart att det finns en liten grupp som är duktig på att måla och som vill utveckla det. Men graffiti handlar inte om det. Det handlar om att komma åt de miljöer som är udda, som är svåra. De kan lika gärna bestiga K2 och sätta flaggan på topp där, eller på månen om man nu

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

kunde resa dit. Vad det handlar om är en utmaning. Det hade lika gärna kunnat vara någonting annat än att måla illegalt – ofta är burkarna stulna. Det här är ingen billig hobby, om jag får kalla det så.

Det krävs ett enormt engagemang. Det går inte att bara ha en öppen vägg, utan man måste in sätta in rätt mycket folk som kan det här och som jobbar medvetet med det. Jag träffade en graffitimålare i Norrköping som jag har haft kontakt med under ett års tid för att prata med honom. Han går på en konstkola där. Även han ser att här är det problem. De kommer in och får nya möjligheter att måla där och får en skiss godkänd fastän de inte riktigt förstått vad det handlar om.

Det här är till stora delar ett socialt problem, tyvärr. Det vore kul om det bara var en konstnärlig yttring. Till Norrköping kommer en massa andra klottrare för att klottra i hamnen, men de passar på att klottra på alla möjliga andra håll också på vägen dit. De kan se att det är *tags* från ett Stockholmsgång, från ett Malmögång, från ett gäng i Köpenhamn. De kan ju symbolerna.

Man får inte vara naiv och tro att bara man ställer upp är frågan löst, för det är den ju inte. Du ska få läsa rapporten.

Anf. 50 CECILIA WIKSTRÖM (fp):

Fru talman! Flera artiklar i medierna den senaste tiden har mycket dramatiskt visat på hur världsunika kulturskatter hotas av förfall på grund av bristande vård. "Kulturarvet hotas i hela landet", "Möglet växer på Skokloster" och "Teaterns kulturarv förstörs" är några rubriker bara den senaste veckan. Det är en varningsklocka i rättan tid.

Museerna i Sverige ansvarar för stora och fantastiska samlingar, men snart, fru talman, kan museerna tvingas visa upp hur kulturarvet förfaller snarare än hur det bevaras. Det finns samlingar som är bristfälligt registrerade, andra som förvaras i utrymmen med dåligt klimat, åter andra i magasin som utdömts av brandmyndigheterna.

Trots detta har vi fortfarande inte hört kulturministern retirera från reformen om fri entré vid de statliga museerna. Till följd av denna, för regeringen så prestigebetonade satsning på fri entré, binds stora resurser upp, medel som enligt min mening bättre skulle ha kommit till nytta genom att man vårdar, sprider kunskap om och bevarar det kulturarv som nu bokstavligt talat vittrar ned, förstörs och möglar sönder framför våra ögon. Men regeringen vidhåller att reformen ska genomföras till varje pris. Det kommer alltså inom kort att vara gratis att se på när kulturarvet faller sönder och möglar bort.

I Folkpartiets alternativa förslag till kulturbudget slopar vi förslaget om att tvinga museerna att införa fri entré. I stället föreslår vi att både statliga och regionala museer själva ska välja om och när man vill införa fri entré och då för barn och ungdomar till och med 18 år. Samtidigt satsar vi sammanlagt 21 miljoner kronor mer än regeringen på museiverksamheten. 10 miljoner är direkt avsatta för vård av samlingarna. Dessutom pekars en rad direkta förstärkningar till de mest eftersatta museerna ut, till exempel Drottningholms teatermuseum.

För ett år sedan tillskrev styrelsen för Drottningholmsteatern regeringen och föreslog att man skulle utreda möjligheten att slå samman Sveriges teatermuseum och Dansmuseet i syfte att effektivisera verksamheten, minska administrationen och reducera totalkostnaderna. Detta

vore enligt min mening högst rimligt och befogat, då museerna har mycket näralliggande uppgifter. Då skulle också föreställningsverksamheten frikopplas från museiverksamheten och en rationell struktur bli möjlig. Det fattas resurser till både musei- och föreställningsverksamheten på Drottningholm. Därom råder ingen tvekan. Det kan var och en konstatera som följer dagens medier som DN och Svenska Dagbladet. Folkpartiet har därför valt att satsa sammanlagt 3 miljoner kronor på verksamheten på Drottningholm.

Regeringen gör däremot mycket begränsade satsningar på kulturens område i år, men scenkonsterna får ingen som helst del av dessa satsningar. Nästan hela ökningen av kulturanslaget går åt till fri entré för tre av de statliga museerna. Tyvärr har regeringen valt att inte alls satsa på dans, musik och teater. Totalt får man inom teaterområdet 5 miljoner kronor utöver pris- och löneomräkningar. Av en budget som omfattar över 5 miljarder utgör 5 miljoner kronor satsningen på teatern, alltså omkring 1 %, vilket, herr talman, måste betraktas som en mycket njugg tilldelning. Folkpartiet föreslår däremot sammantaget 14 miljoner kronor mer än regeringen till scenkonsterna under 2004.

Bekymren för scenkonstens utövare är många. Jag skulle kunna tala länge och mycket om det. Men jag väljer att i dag uteslutande tala om dansarnas och sångarnas pensionsvillkor därför att deras situation verkligen förtjänar särskild uppmärksamhet. Och jag ber alla som till äventyrs inte redan har läst Svenska Dagbladets kulturdela att göra det. Där lyfts detta problem fram mycket tydligt.

Pensionsfrågan, den största och viktigaste frågan för scenkonsterna, berörs inte alls i budgeten. Följaktligen kan man inte heller i år hoppas på en lösning av detta stora problem som nu i flera år har skapat stor otrygghet och vända hos många, många av landets dansare och sångare som förr kunde gå i pension när de var 44 respektive 55 år. Kom ihåg att då har man arbetat hängivet i princip hela sitt liv, för dansarna till exempel börjar ju, herr talman, som bekant redan vid sex till sju års ålder.

Nu säger lagen att dessa har rätt att jobba kvar på arbetsplatsen tills de fyllt 67 år. Vad det innebär för verksamheten vid till exempel Kungliga Operan behöver man inte ha särskilt stor fantasi för att sätta sig in i. Balett, med dansare vars kroppar inte längre klarar av helaftons-föreställningar, och sångare, som inte längre mäktar med de krävande partierna, eller som hovsångerskan Anita Soldh säger i dag i Svenska Dagbladet: "En 60-årig Svandrottning? En 67-årig Aida?" Det är inte så skojigt faktiskt.

Balettchefen Madeleine Onne berättar att hon inte längre kan anställa nya dansare, eftersom de som skulle pensionerats inte vågar gå i pension. Repertoaren måste också läggas om för flera år framåt. Ett slags moment 22 infinner sig. Gamla lämnar inte teatern, nya kommer inte in, och verksamheten blir lidande, därför att det nya systemet medför en ekonomisk försämring om 42 % av pensionen för dansarna och 26 % för sångarna. Så kan väl inte Socialdemokraterna, Vänstern, Miljöpartiet och ytterst kulturministern mena att vi ska ha det på en av landets nationalscener?

Att regeringen låter alla dem som berörs av de nya reglerna leva i oro och ovisshet är verkligen allvarligt, enligt min mening. I september lovade man, herr talman, att en arbetsgrupp med ledamöter, förstår jag, från såväl Kultur- som Finansdepartementet skyndsamt skulle tillsättas

för att lösa de här problemen. Härondagen frågade jag, och fortfarande hade ingenting hänt. Gruppen är inte tillsatt. Jag undrar: Vad är förklaringen till detta? Sångare och dansare som har vikt sina liv åt ett hängivet arbete för konsten har rätt till en lösning som är långsiktigt hållbar och säkerställer tryggheten för de enskilda yrkesutövarna. Det finns inget godtagbart skäl till att det drar ut på tiden på detta sätt. Att kulturministern och hennes departement som är satta att ansvara för dessa frågor och se till att de blir lösta är så i avsaknad av initiativkraft och beslutsförmåga för åtminstone mig att undra om det möjligen, herr talman, är så att den medeltida lagen lekare ligge ogill sedan Harald Hårfagres tid, alltså 900-talet, fortfarande till äventyrs gäller. Den lagen talade nämligen om att de medeltida sångarna, gycklarna och dansarna inte var viktiga, utan vem som helst fick ge sig på dem och undkomma utan straff. I dag är det staten som behandlar dem respektlöst och bemöter deras oro med en cynisk nonchalans.

Herr talman! Detta är ett viktigt ämne, och en skyndsam lösning behövs. I det betänkande som vi i dag har att arbeta med uppmanar jag alla att läsa Folkpartiets särskilda yttrande där det klart och tydligt framgår att Folkpartiet har 50 miljoner kronor mer än regeringen till kulturen.

Med detta yrkar jag bifall till reservation nr 12, även om jag givetvis står bakom alla Folkpartiets reservationer.

Anf. 51 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! Jag tyckte att Cecilia Wikström kanske var något hård i orden mot kulturministern. Jag tyckte att kulturministern i tidigare replikskiften och i sitt anförande var ganska tydlig med att man från departementets sida kommer att driva på processen för att till stånd rimliga pensionsöverenskommelser och att man då kommer att bjuda in arbetsmarknadens parter för samtal. Det var naturligtvis ett bekymmer när situationen blev den att man inte kunde komma fram till en överenskommelse som alla parter var med på. Jag tror att det är bra att man tar nya tag nu och sätter upp en väldigt tuff och hård tidsplan för ett sådant arbete.

Det var den ena delen.

Den andra delen gäller Folkpartiets politik. Vi hörde beskrivningar i Cecilia Wikströms anförande av hur fantastiska satsningar Folkpartiet föreslår i sin alternativa budget. Samtidigt har vi kunnat konstatera att man gör kraftiga neddragningar för till exempel Rikskonserter och Riksteatern.

Vi var på Rikskonserter för någon vecka sedan. Tyvärr var ingen folktopartist med vid det studiebesöket från utskottet. Där konstaterade man, på en direkt fråga från mig om de neddragningar som Folkpartiet föreslår, att varje krona som Rikskonserter får från staten också innebär en extra krona från andra finansiärer. Den neddragning som Folkpartiet föreslår är alltså i faktiska termer inte 10 miljoner utan 20 miljoner, och då ser jag faktiskt ett problem för Rikskonserter.

Anf. 52 CECILIA WIKSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! När det gäller den första frågan menar jag att man inte kan överlåta till arbetsmarknadens parter att ta ansvar för den stora frågan om pensioner för dansare och sångare. Det är ju inget nytt problem,

utan det har varit känt i flera år att den här reformen slår mycket hårt. Att då i september gå ut och säga att nu ska man börja om från början är kanske rimligt, men i september skulle man skyndsamt tillsätta en utredning. Nu är det december och ännu har ingenting hänt. Det tycker jag inte är speciellt effektivt. Det tyder i alla fall inte på någon större handlingskraft.

För övrigt är det väldigt bra att kulturministern är överens med mig och dig om att det är viktigt att det här blir löst. Vi vill bara skynda på detta, för problemet är akut. Det är inte rimligt att vi ska se den utveckling på våra nationalscener som vi nu ser.

Vad gäller Folkpartiets besparingar på Riksteatern och Rikskonserter prioriterar vi utveckling av båda dessa verksamheter, alltså teater och musik, regionalt. Vi omfördelar medel till regionerna.

Fortfarande menar vi att det ska vara en riksangelägenhet att ta ansvar för Tyst teater och Cullbergbaletten bland annat.

Anf. 53 LARS WEGENDAL (s) replik:

Herr talman! När vi var hos Rikskonserter kunde vi konstatera att de har ett väldigt brett utbud av konsertverksamhet av olika slag. Det är ganska smala genrer som de ansvarar för och som de genom de statliga de har kan få ut till hela landet. Om man drar ned anslaget med 10 miljoner, som Folkpartiet föreslår, och det de facto blir 20 miljoner, är jag riktigt rädd för att det innebär att det är just de smala konstytringarna inom musikens område som kommer att få problem med att komma ut i hela landet, det vill säga att de regionala arrangörerna ser att de inte kan ta hem publikintäkter och liknande på just den delen. Jag är rädd för att det är de som kommer att få stryka på foten, och den utvecklingen vill jag inte se. Det är egentligen detsamma när det gäller Riksteatern. Det blir motsvarande effekt där.

Anf. 54 CECILIA WIKSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Vi ska självfallet inte låta detta ske. Det får man ju följa upp hela tiden.

Rikskonserter är faktiskt inte någon stor beställare av moderna nutida kompositioner. De ligger långt ned på den listan. Att se Rikskonserter som någon slags pionjär som ansvarar för att moderna, nu levande tonsättare får verk beställda och uruppförda är inte riktigt rätt. De som beställer allra flest stora nya verk är faktiskt kyrkomusiken. Sedan kommer många andra, och någonstans i mitten på den listan kommer Rikskonserter, om jag är rätt underrättad, och det hoppas jag att jag är.

Men Lars Wegendal och jag är överens om att det är viktigt att nu levande unga kompositörer bereds möjlighet att komponera och få se sina verk uruppförda överallt. Där har vi alla ett gemensamt ansvar att se till att många institutioner beställer verk.

Anf. 55 Tredje vice talman HELENA HÖIJ (kd):

Herr talman! Jag vill börja mitt anförande med en retorisk fråga. Jag undrar om det är någon som vet vad det var för särskild dag i fredags, fredagen den 5 december. Det var nämligen FN:s frivilligdag. År 1985 antog FN:s generalförsamling en resolution som utnämnde den 5 december till en frivillig dag. I den resolutionen inbjöd man regeringar över

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

hela världen att uppmärksamma denna dag. Tyvärr ges den inte så mycket uppmärksamhet i Sverige. Jag hörde att det var ett TV-program som speglade firandet av frivilligdagen i Frankrike. Den typen av uppmärksamhet får den dagen i Sverige.

Med anledning av detta vill jag citera Tjeckiens före president Vaclav Havel. Han har sagt så här: Det civila samhället ger människor en möjlighet att förverkliga sig själva. Människor är inte bara producenter, vinstmaximerare eller konsumenter. De är också sociala varelser som vill vara tillsammans med andra och som vill ha en möjlighet att organisera sig kring det som händer runtomkring dem. Det civila samhället är en av nycklarna till människans strävan efter självförverkligande. Det vet fienderna till det civila samhället.

Citatet av Tjeckiens före president speglar det sätt som många länder ser på det civila samhället eller på det som kan kallas den ideella sektorn. Ibland kallas det också den sociala ekonomin. Kärt barn har många namn.

I många länder ses den ideella sektorn som ett strategiskt verktyg i arbetet för att öka den ekonomiska och sociala utvecklingen i landet. Organisationer inom den sociala ekonomin, såsom folkrörelser, föreningar och frivilligorganisationer, kompletterar den offentliga verksamheten. Kristdemokraterna arbetar för att det här synsättet även ska prägla den svenska politiken, och det finns mycket att göra för att förbättra villkoren för den ideella sektorn. Dessa förslag för Kristdemokraterna fram i flera olika motioner. Mycket handlar om skattepolitikens område.

Men det finns också områden inom det som tillhör kulturutskottets ansvarsområden. Många viktiga delar av den sociala ekonomin finns på kulturutskottets område. Det handlar om självfallet om idrotten. Det är kanske den som vi först kommer att tänka på. Men det handlar också om amatörkulturen, trossamfunden och föreningslivet och ungdomsverksamhet i övrigt.

På ett område har Kristdemokraterna föreslagit förbättringar. Det gäller tillgången till lokaler. Det finns, som jag sade, många områden som vi behöver förbättra för att förbättra förutsättningarna för den ideella sektorn, för den sociala ekonomin. Tillgången till lokaler är en grundläggande förutsättning. Det handlar om de icke-statliga kulturlokalerna. Kristdemokraterna har i sitt budgetalternativ föreslagit en ökning med 2 miljoner kronor. Enligt Boverket har de byggnader som uppförts med det här stödet blivit förebilder och symbolbyggnader på orten. Det handlar om att staten på det här viset inte tar helt ansvar men bidrar till att ta ansvar för det som brukar benämnas en kulturell infrastruktur i hela landet.

Det handlar om trossamfundens lokaler. Det finns en utredning – den är visserligen från 1993 – som säger att hos de fria samfunden har 4 000 kyrkor, synagogor, moskéer och så vidare ett behov av handikappanpassning, och det kommer inte att minska inom de närmaste 20 åren. Vi har åtminstone en tioårsperiod kvar här. Vi håller därför fast vid det tidigare ställningstagandet om att öka avsättningarna här. Vi avsätter 3 miljoner utöver regeringens förslag.

Det handlar om bidrag till allmänna samlingslokaler. De här bidragen är väsentliga, inte minst ur lokalt och regionalt utvecklingsperspektiv. På mindre orter och i glesbygd kan de här lokalerna ibland vara den enda

samlingspunkten för barn- och ungdomsarbete och för kulturverksamhet. Vi föreslår 3 miljoner kronor utöver regeringens förslag den närmaste treårsperioden. Det här bidraget används för inköp, ny- och ombyggnad och standardhöjande reparationer samt för handikappanpassning.

Herr talman! Jag vill nu gå in på den andra delen av mitt anförande och fortsätta med det Gunilla Tjernberg som började med i sitt anförande tidigare i den här debatten.

Den kristdemokratiska ideologin handlar om ansvar och förvaltar-skap. Detta betonade Gunilla Tjernberg. Vi har en skyldighet att efter bästa förmåga förvalta det som har lämnats till oss. Det här handlar själv-fallet om det fysiska kulturarvet, och det är ofta det debatten handlar om. Men, herr talman, jag vill understryka att det också handlar om att värna de immateriella arv av tankar, värderingar och idéer som har lämnats till oss av tidigare generationer.

Mycket av det immateriella kulturarvet bärs upp av vårt språk. Man skulle kunna säga att det svenska språket är nyckeln till det immateriella kulturarvet. Språket och det skrivna ordet, bland annat boken, är bärare av vårt immateriella kulturarv. Att läsa är ett av våra viktigaste och, om jag får uttrycka det så, enklaste sätt att fylla vårt behov av andliga och själsliga upplevelser.

Staten har under lång tid försökt främja läsandet genom olika former av läsfrämjande insatser. Det här är viktigt. Det är bra. Vi kristdemokra-ter har glatt oss åt att riksdagen har beslutat om en utvärdering av de statliga insatserna på det läsfrämjande området, men vi väntar fortfarande på den här utvärderingen. För oss är det viktigt att detta inriktas på barn- och ungdomssatsningar och för att främja barns och ungdomars läsande. Vi vet att läsandet ökar i de flesta grupper, barn och ungdomar undanta-get. Kristdemokraterna tycker inte att stödet i dag i tillräcklig omfatt-ningar har fokus på läsfrämjande insatser för barn och ungdomar. Vi vill därför ha en förändring av detta.

När vi talar om boken och läsandet går det självfallet inte att gå förbi biblioteken. Närmare 70 % av alla svenskar besökte någon gång under det senaste året ett bibliotek. Det visar den enorma spridning som biblio-teken har. Det finns ingen annan kulturinstitution som har ett så högt antal besökande.

Därför är det viktigt att vi inte tar biblioteken för givna utan att vi diskuterar och debatterar bibliotekens delvis förändrade och delvis nya roll i takt med att samhället förändras. Jag välkomnar kulturministerns ord om biblioteken som en del av det offentliga rummet även om jag sedan inte ser kopplingen till reformen om fri entré på statliga museer. Det är väldigt viktigt att vi ser biblioteken som en infrastrukturell åtgärd ute i kommunerna. Kristdemokraterna arbetar för att varje kommun ska ha en kommunal biblioteksplan där frågor om de olika bibliotekens roll i kommunen kan tydliggöras. Det handlar om mål och visioner för biblio-teken.

Skol- och barnbiblioteken är naturligtvis oerhört viktiga när det gäller att främja barns läsande och barns tillgång till litteratur. Tyvärr är skol-biblioteken en undervärderad resurs på många skolor och i kommunerna i sin helhet. Vi vill att även skolbiblioteken ska in i de kommunala skol-planerna.

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 56 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Kristdemokraterna brukar i alla möjliga sammanhang lyfta fram föräldrarnas och familjens betydelse för barnen. Man tycker tydligen först att det är jättebra att man går på museer och att barn och ungdomar inte ska behöva betala avgift för detta. Däremot måste föräldrarna betala avgift för att gå på museum. På vilket sätt främjar det att man får en gemensam upplevelse?

Man bör kanske gå flera gånger till samma museum och inte dra ungarna runt för att se alla utställningar på en dag. Det gör att de kanske inte vill besöka ett museum på kanske 20 år eftersom de är uttröttade efter första besöket.

Nästa steg är att man föreslår att vuxenstödet till En bok för alla inte ska fortsätta förrän det har gjorts en utvärdering. Problemet i dag är knappast att föräldrarna läser för mycket för sina barn. Framför allt läser inte papporna för mycket för sina barn. Jag vill här ställa en fråga. Om man genom en enkel och billig utgivning av kvalitetslitteratur, som trots allt En bok för alla står för, kan få några föräldrar och framför allt pappor att inse värdet av att öppna en barnbok och läsa för de egna barnen, är inte det här stödet till En bok för alla då en mycket ringa kostnad?

Detta kan möjligtvis kompletteras med även andra läsfrämjande åtgärder, inte minst för den manliga delen av befolkningen, som i det här avseendet i alla åldrar ligger klart efter kvinnorna.

Vad gäller den sociala ekonomin tycker jag att det känns bra att Kristdemokraterna är med på den vagnen. Sverige ligger ganska bra till inom den ideella sektorn. Idrottsrörelsens framgångar har en hel del att göra med det ideella anslag som förekommer också i många andra länder. Det är alltså bra att Kristdemokraterna är med på detta, men jag är lite orolig över vart papporna och familjen i övrigt tog vägen när det gällde läsandet.

Anf. 57 Tredje vice talman HELENA HÖIJ (kd) replik:

Herr talman! Om Peter Pedersen studerar vår politik på alla områden ser han att vi har väldigt många förslag som ökar föräldrarnas möjligheter att få tid för sina barn. Jag vill hålla med om att man måste ha tid för att gå på museum och även för att gå flera gånger. Vi som har barn vet att det krävs en repetition. Om man läser en bok eller tittar på ett program krävs det ofta att man gör det flera gånger för att barnen ska känna att de kan ta det till sig, diskutera och återberätta, allt detta som vi vill uppnå med bokläsning, med museibesök och så vidare. Jag kan alltså hålla med om att vi behöver tid för våra barn.

Jag tror ändå att det viktigaste här är att vi skickar den signalen att det är barnen och ungdomarna som vi vill subventionera, inte de vuxna. Det är i alltför stor utsträckning tyvärr ganska få vuxna som tar med sig barn och ungdomar till museer. Många vuxna är faktiskt ensambesökare.

Vårt sätt att använda de här pengarna möjliggör också för fler barn och ungdomar i andra delar av landet att få tillgång till den här reformen. Något av den största kritiken går ju ut på att reformen om fri entré på museer är så Stockholmscentrerad.

När det gäller En bok för alla skulle jag vilja säga två saker. För det första är det oerhört viktigt att den utvärdering som riksdagen har beställt faktiskt kommer till stånd, så att vi vet vilka läsfrämjande insatser som

har betydelse för vuxna och gärna för vuxna kvinnor och vuxna män. Detta bör vi få belyst. För det andra gäller det vilka insatser som har betydelse för barn och ungdomar. Vi står fast vid att vi vill fortsätta att prioritera barn och ungdomar. Vad gäller de vuxna är vi mer tveksamma. Men det viktigaste är att vi får fram resultat av utvärderingen.

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 58 PETER PEDERSEN (v) replik:

Herr talman! Det var några klarlägganden. Jag tycker ändå att det är en klar fördel om politiken håller ihop från lokal nivå och upp till EU-nivå. Jag kan inte hävda att Kristdemokraterna i min hemkommun är de som allra ivrigast slåss för kulturfrågorna för att trygga biblioteksfilialer eller allmänna samlingslokaler, som Helena Höij tidigare tog upp. Snarare försöker man tvärtom alltid spara in på sådana små saker som betyder väldigt mycket per satsad krona men som inte kan ge så mycket i den kommunala besparingen.

Jag förstår fortfarande inte det här. Jag brukar slåss för regionalpolitik. Om man tycker att det är fel att enbart de statliga museerna, av vilka de flesta ligger i Stockholm, får fri entré, är det då inte bättre att driva frågan om att äska pengar för att de regionala museerna ganska snart ska kunna följa efter?

Jag kommer inte ihåg det, men jag tror inte att Kristdemokraterna sade att vi skulle sänka bokmomsen bara på barn- och ungdomslitteratur utan det var fråga om en sänkning rakt över. Vänsterpartiet tycker att det är en bra princip att vi inte ska moralisera om vilka som läser vad. Vi tycker att det lästa ordet ska vara likvärdigt vilket man än väljer. Det ska inte vara fråga om någon kvalitetsstämpel och så vidare.

Jag har fortfarande inte fått någon förklaring till på vilket sätt en indragning av stödet till En bok för alla vad gäller vuxenlitteraturen ska ske. Jag har åtminstone inte uppfattat något motförslag. På vilket sätt ökar detta föräldrarnas lust att läsa själva och därmed också lusten att sprida budskapet vidare till sina barn genom att öppna någon extra barnbok per dag, inte bara runt julafton?

Anf. 59 Tredje vice talman HELENA HÖIJ (kd) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med om att det är viktigt att politiken håller ihop. Kristdemokraterna väljer att på varje politikområde betona bland annat barn och ungdom. Jag menar att vi gör detta också på kulturpolitikens område. När det gäller de statliga resurserna på det här området rör det till exempel de pengar som går till fri entré.

Vad vi gör är att vi sprider reformen över ett större geografiskt område och ger den en inriktning på barn och ungdomar. Sedan kan jag bara beklaga att kommunerna har en så skral ekonomi. Jag känner inte närmare till förhållandena i Peter Pedersens hemkommun, men jag är den första att beklaga att man måste gmeta och spara på varje område. Det är på alla politikområden viktigt att se till att få en ekonomisk tillväxt, så att vi får en större kaka att fördela.

Jag vill däremot i den här debatten också slå fast att jag ser kulturen som en oerhört viktig utvecklingsfaktor, som jag sade i mitt anförande, både för den ekonomiska sidan och för den sociala sidan. Kultur är alltså en viktig faktor på de här områdena.

Jag kommer här in på den fråga som jag inte hann besvara i min förra replik, om den sociala ekonomin eller den ideella faktorn. Peter Pedersen nämner idrotten, och det är det goda exempel som vi alltid kan hålla fram. Men det finns så otroligt många områden inom den ideella sektorn där vi måste förbättra förutsättningarna för det civila samhället att utvecklas. Det är ett fattigdomsbevis att idrotten så ofta är det exempel som vi kan föra fram på att vi har lyckats. Det finns många andra områden, till exempel amatörkulturen, som Kristdemokraterna i den här budgeten har försökt att slå ett slag för. Det finns också på det sociala området många verksamheter som skulle kunna utvecklas till gagn för samhället. Inom idrotten görs ett jättebra arbete, och idrotten är en oerhört viktig del av den ideella sektorn, men det finns många andra som skulle kunna utvecklas på samma sätt.

Anf. 60 ROSSANA DINAMARCA (v):

Herr talman! Det förpliktar en del att komma från en filmmetropol som Trollhättan, och därför tänker jag prata om just film, framför allt svensk film. Vi är alla bekanta med de stora framgångar som svensk film har haft både publikmässigt och kvalitetsmässigt, något som också uppmärksammas utomlands, där flera svenskproducerade filmer har fått fina priser. Jag vågar påstå att behovet av svensk film har ökat, och det har också producerats mer svensk film än tidigare.

Film är bredvid musiken den konstart som når ut bredast socialt, men svensk film har stora svårigheter att konkurrera på marknaden, framför allt med de amerikanska bolagen och deras betydligt större marknadsföringsresurser. Vi i Vänsterpartiet anser att svensk film bör vara en nationell angelägenhet, något som också är en bärande idé i den svenska filmpolitiken, men i praktiken ser det annorlunda ut.

Vi skulle vilja att man hade samma syn på filmen som man har på teatern i dag, där den största delen finansieras med offentliga medel. Som det är i dag måste filmen till största del söka sin finansiering på annat håll, och det är något som vi i Vänsterpartiet anser hämmar den konstnärliga utvecklingen och samtidigt gör det svårt för nya, och framför allt kvinnliga, filmskapare att komma fram.

Herr talman! Den genre inom svensk film som kanske har svårast att konkurrera med den amerikanska är barn- och familjefilmen, och här har regeringen aviserat att man i kommande filmavtal kommer att verka för att särskilt stärka den här genren, vilket vi välkomnar. En familj går inte så ofta på bio, och när man väl går väljer man att satsa på ett säkert kort, som en Disneyfilm. Det som har hållit den svenska barn- och familjefilmen vid liv är producenternas vilja att utveckla den genren, men jag tror att alla här är medvetna om att saker och ting inte bara kan gå på vilja hur länge som helst. Det måste gå med vinst också. Det måste finnas ett intresse hos oss och staten att den här genren inte äts upp och hänskjuts helt åt Disney, Dreamworks eller andra amerikanska bolag. Regeringen har aviserat att man i kommande filmavtal kommer att verka för att särskilt stärka den här genren, och det välkomnar vi. Vi hoppas att regeringen inför det kommande filmavtalet ser över hur ett direkt stöd till barn- och familjefilm kan utformas.

Vi anser också att det är viktigt att man inför kommande avtal tar upp de nationella minoriteternas behov. En framtida filmproduktion på mino-

ritetsspråken är inte bara viktig för att stärka språket hos unga inom de nationella minoriteterna. Det är också viktigt för att alla ska kunna få en ökad inblick och förståelse för våra minoritetsgrupper.

Fru talman! Något som vi vill trycka hårt på är en förnyad genomgång av reglerna för för- och efterhandsstöd. Vi måste försöka skapa de bästa möjliga förutsättningarna för svensk film. Här har Vänsterpartiet tidigare fört fram att det finns brister i efterhandsstödet. Om vi ska få bred svensk film måste det också finnas möjlighet att skapa detta. Annars riskerar vi att få ett väldigt smalt och kommersiellt gångbart utbud. Jag vågar nog påstå att decentraliseringen av filmskapandet har utvecklat svensk film. Det har vågats göra satsningar på oetablerade filmskapare och en ny typ av film, men vi vet att det inte varje gång blir en succé, som *Fucking Åmål* eller *Jalla Jalla*. Vi vet också att alla inte blir lika stora som Lukas Moodyson eller Josef Fares.

Att framgångsrik film belönas är naturligtvis bra, men vi vill att man ska våga göra film som kanske inte blir stora kassasuccéer men är viktiga ändå. Vänsterpartiet har tidigare ifrågasatt konstruktionen i filmavtalet där en films kommersiella framgång styr bidragets storlek. Vi kan tänka oss ett system där man enbart har förhandsstöd och tar bort efterhandsstödet, eller att man utformar efterhandsstödet på ett sätt så att kassasuccéerna, som kanske klarar sig utan ytterligare stöd, inte gräver djupa hål i potten för efterhandsstöd. I stället kan satsningar göras på de filmer som sålt färre biljetter. Filmpolitiken ska syfta till att garantera en fortsatt svensk filmproduktion av filmregissörer och dokumentärfilmare.

Därmed vill jag yrka bifall till reservation 21.

Avslutningsvis vill jag hänga på två frågor som har tagits upp i den här debatten. Birgitta Sellén tog upp frågan om SVT. Vi delar naturligtvis Birgittas oro för hur *public service* kommer att se ut i framtiden. Vänsterpartiet har i ett tidigare avtal velat vara tydligare med vad som menas med de 55 % av allmänproduktionen som ska produceras utanför Stockholm. Bristen i den tydligheten har vi sett resultat av i dag. Jag hoppas att Birgitta och jag, som sitter i *public service*-utredningen, kan jobba för att förtydliga det här uppdraget och vad det innebär.

Lena Adelsohn Liljeroth tog upp frågan om ungdomspolitik. Hon nämner den attitydundersökning som Ungdomsstyrelsen har presenterat och nämner en rad saker som unga människor vill ha. Men hon glömmer de saker som står på första och andra plats, nämligen att unga människor vill ha ett fast jobb och en fast bostad. Unga människor är inte alls sugna på det som kallas för flexibilitet, eller det som i praktiken innebär att man hoppar runt på en massa olika jobb utan någon säkerhet eller med en försämrad arbetsrätt. Unga människor är inte heller sugna på att bo två månader på ett ställe och tre månader på ett annat ställe hur länge som helst.

Lena pratar om något som jag också tycker är viktigt, nämligen att unga människor alltmer känner maktlöshet och utanförskap. En alltför stor grupp känner utanförskap. Då rimmar det lite illa när hon sedan tar upp till exempel graffiti frågan. Man gör allt för att strypa den här gruppens möjligheter till utövande, och man trycker på och vill gärna kriminalisera den här gruppen. Jag tycker att det är ett problem, och det är det som också leder till att många unga människor känner maktlöshet och utanförskap.

Prot. 2003/04:44
8 december

Kultur, medier,
trossamfund och fritid

Anf. 61 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Det var trevligt, tycker jag, att Rossana Dinamarca började sitt anförande med att prata om film. Jag tror att vi har ett gemensamt intresse där. Filmpolitiken är viktig, och den ska också vara med i en debatt som denna. Det tycker jag också.

När jag lyssnade jag på Rossana, fru talman, uppfattade jag en hel del önsketänkanden. Det fanns sådana saker som kom fram som har att göra med e-bio, som handlade om efterhandsstödet och så vidare – viktiga och konkreta frågeställningar, men önskningar var det.

Jag hade tidigare en diskussion med kulturministern, och jag vill ta den med dig också, Rossana. Det finns ett förslag i utskottet som fyra partier står bakom. Ett femte parti skulle ha gett majoritet för en möjlighet för att riksdagens ledamöter – i det här fallet partierna – skulle ha kunnat få möjlighet att diskutera eller åtminstone vara med och lyssna som en lyssnande part men också en diskussionspart i det kommande filmavtalet. Vänsterpartiet vill inte vara med, utan Vänsterpartiet nöjer sig med att nu i kammaren ha en önskelista.

Jag vill ta upp ett problemområde till innan jag kommer till en konkret fråga, och det handlar om de regionala filmcenter som vi har i dag. De har alltså inte pengar. Vi har tre regionala filmcenter som inte har pengar i dag, ett problem som det nya avtalet måste lösa.

Vad är det som gör att Rossana Dinamarca och Vänsterpartiet inte vill ha en möjlighet att påverka, åtminstone vara med och vara bollplank, inför det kommande avtalet? Det var en rörande överensstämmande upplevelse vid förra debatten inför det nuvarande avtalet.

Anf. 62 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Vill – jag kan vilja en mängd olika saker. Vänsterpartiet har resonerat så i den här frågan att det blir svårt när det är en sådan mängd intressenter när man ska ingå ett avtal. Jag tar nog Lars Wegendal på orden när han säger att man kommer att lyssna på vad vi har att säga och diskutera i kulturutskottet. Jag tror att det också är viktigt att vi här i kammaren också framför till regeringen hur vi vill att det här filmavtalet ska se ut och att man naturligtvis inte bara ignorerar det utan har med sig det i kommande samtal.

Anf. 63 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Fru talman! Självklart utgår jag ifrån det. Det är faktiskt en skyldighet som regeringen har att lyssna på den debatt som förs i kammaren. Den skyldigheten och intresset är nog oavhängigt en reservation som handlar om att en parlamentarisk kommitté ska tillsättas. Det är en uppgift som man har som regering. Så jag tycker nog inte att de två delarna på det sättet är beroende av varandra. En intresserad regering lyssnar på debatten.

Nej, det här var ett steg till. Det här var att ha möjlighet att i den avtalsdiskussion som pågår vara med och få lite *feedback* och lyssna på vad som händer, men framför allt att leverera sina synpunkter i en annan miljö än enbart den här kammaren ger.

Jag skulle vilja att Rossana och Vänsterpartiet tillsammans med kristdemokrater och socialdemokrater konkretiserar hur arbetet ska gå till i

utskottet. Det duger inte att vi säger att vi litar på Wegendal – jag litar också på honom i många stycken, men i den här frågan är jag lite osäker.

Vad betyder det för dig, Rossana? Hur tänker du dig att realisera det här samtalet som ska gå lite längre än det samtal som förs här i kammaren? Nu är det faktiskt det vi pratar om.

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 64 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Jag upprepar det jag sade tidigare. Jag tror att det blir svårt när ett avtal ska ingås med en mängd olika intressenter, bolag, i den här frågan. Jag kan inte ge dig ett bättre svar än förut, Gunilla Tjernberg. Jag hoppas att frågan diskuteras även om det inte blir en parlamentarisk referensgrupp och att man tar på allvar det som vi har att säga.

Anf. 65 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Fru talman! Då tar vi en liten omgång graffiti till. Jag vet inte om Rossana lyssnade. Vad jag sade var bland annat att en stor grupp ungdomar som nu hamnar i graffiti egentligen skulle kunna fångas upp på andra håll, till exempel i skola eller föreningsliv. Många av dem har inte precis den konstnärliga inriktning som jag förstår att Rossana är ute efter. De som har det kommer alltid att kunna klara sig. Här handlar det om någonting helt annat. Jag kan även till Rossana ge utredningen av Knut Sundell som tagits fram vid socialförvaltningen i Stockholm. Den visar hur det faktiskt ser ut. Det som gäller det konstnärliga kan man ta upp på flera andra sätt.

Jag tror i och för sig att jag nämnde fasta jobb som ett önskemål från unga. Som jag sade hade jag gärna velat prata åtta minuter till och även ta upp fri entré, mögel och allt möjligt annat som vi pratar om här. Det är klart att många unga vill ha fasta jobb. Men som arbetsmarknaden ser ut i dag är det inte så lätt. Vi har någonting som heter LAS, lagen om anställningsskydd – sist in först ut. De som är sist in är ofta unga. Vi har en arbetsmarknad som låser inne unga människor.

Anf. 66 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Först till det sista: Jag tycker att det är bra att vi har lagen om anställningsskydd. Jag hoppas att vi kan stärka den. Vi ser på många håll, inte minst i min egen kommun, hur företag försöker att komma undan lagen och vill ta bort folk som man inte tycker ska ha jobb. Jag tycker inte att vi ska ställa grupper mot varandra.

Återigen till graffiti frågan: Lena tycker att man kan ägna sig åt någonting annat. Det tycker jag är ett sätt att ignorera det som unga människor vill syssla med. Man måste skapa möjligheter. Om det finns en grupp människor som vill syssla med graffiti ska inte vi säga: Nej, det ska ni inte göra för vi tänker kriminalisera det.

Vi måste skapa möjligheter. De möjligheterna finns ju inte, speciellt inte i den stad där vi befinner oss i dag. Man måste tillmötesgå unga människor och ha en dialog. Det ska inte vara så att vi ska bestämma och säga: Det här får ni inte syssla med. Ta och knyppla i stället eller syssla med teater eller någonting annat!

Det finns ett stort behov hos många unga människor av att syssla med graffiti. Det är möjligt att de inte blir stora konstnärer i framtiden. Men vi måste ge dem utrymme att få utlopp för sina intressen.

Anf. 67 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Fru talman! Jag hyllar gärna dialogen – jag tycker att det är underbart. Jag har haft dialog med alla möjliga, från graffitimålare till vit-makt-folk och andra. Det går att prata med väldigt många, även om man kanske inte alltid når alla.

Vi har provat lagliga väggar i Stockholm. Det har faktiskt inte gått särskilt bra. Även om man kanske får en del att använda sig av lagliga väggar i området där de bor så passar de på att måla på alla möjliga andra håll. Det pratade Birgitta och jag om alldeles nyss.

Det handlar mycket om att fånga upp ungdomarna. Det är skola, det är föreningsliv. Det här är till stor del kriminellt – försök inte förringa det! Gå runt i Gamla stan eller titta på olika statyer! Jag kallar inte det konst. Jag kallar det inte frihet. Det är ofrihet för de flesta andra, inte minst de som ska åka med Stockholms tunnelbana eller bussar på morgnarna på väg till jobbet.

Anf. 68 ROSSANA DINAMARCA (v) replik:

Fru talman! Det är uppenbart att Lena och jag står mycket långt ifrån varandra, speciellt när hon drar en parallell mellan vit-makt-människor och graffitimålare och hela tiden kopplar graffiti till kriminalitet. Jag väljer att avsluta där.

Anf. 69 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! Kultur är ett viktigt och vitt begrepp som omfattar mycket, alltifrån de etablerade kulturinstitutionerna till det som vi kallar för nedifrånkulturen, som blomstrar trots blygsamma eller inga anslag alls. Enskilda människor musicerar, målar, läser, skriver och spelar teater oavsett om vi har en budgetdebatt om kulturpolitik eller inte. Men visst finns det olika åsikter om hur vi ska fördela kulturanslagen och därför behövs denna debatt.

Centerpartiet vill att medlen ska fördelas så att alla får tillgång till kultur oavsett ekonomisk eller social status och bostadsort. Därför bör kulturverksamheten utanför storstäderna uppmärksammas ännu mer.

Ett exempel på kultur som finns nära människor där de bor och verkar är hembygdsmuseerna. Precis som länmuseerna verkar de under knappa omständigheter. Det finns anledning att se över dessa museers ekonomiska situation.

Centerpartiet anser att jämställdhet är ett viktigt ord. I förra veckan kunde jag besöka Armémuseum och vandra omkring där. Jag glädde mig över museets sätt att föra in kvinnoperspektivet i sina samlingar. Därför känns det viktigt och riktigt att plädera för att Museum Anna Nordlander med sin betonig på kvinnokonst får ett nationellt uppdrag och ytterligare 1 miljon i anslag. Ett nationellt uppdrag och 1 miljon ska också gå till Filmmuseet i Säter.

Teaterverksamhet är en viktig del av kulturlivet. Centerpartiet har respekt för Riksteaterns verksamhet. Vi anser ändå att mer stöd behövs till musik- och teaterverksamhet ute i landet. Här har länsteatrarna en viktig funktion. De behöver mera stöd, så att det kan bli mera teater på mindre spelplatser.

Under rubriken Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner vill Centerpartiet tillföra

ytterligare 28 miljoner. Vidare vill vi avsätta ytterligare 15 miljoner till vissa teater-, dans- och musikändamål. Vi vill göra det därför att vi tror att den fria scenkonsten har stor betydelse för svenskt kulturliv. Den når inte minst många barn och ungdomar.

Ett annat medium som når människor i olika åldrar är filmen. När det gäller filmen vill vi ansluta oss till en reservation tillsammans med Vänsterpartiet. Vi värnar där om tanken att även ny film ska vara tillgänglig ute i landets mindre kommuner. Invånare där ska inte behöva göra långa resor för att få se en ny film eller behöva vänta lång tid innan filmen kommer till den egna biografen. Regeringen bör därför överväga åtgärder i syfte att underlätta utbyggnaden av e-bio i landet för att på så sätt förbättra tillgängligheten till ny film.

Fru talman! Efter att ha bott i Skåne i 30 år kan jag intyga att där finns mycket kultur. Skåningar är bra på att bestämma och skulle klara av att göra det utan att staten behöver blandas in så mycket. Vi skulle själva kunna avgöra vilka institutioner som är bidragsberättigade.

Skåne är också ett av våra kyrkotätaste landskap och i höst har kyrkans framtid varit föremål för inlägg på insändarsidorna. Min bänkgranne vid kyrkomötet, Börje Henriksson från Förslöv, som är en aktiv representant för den socialdemokratiska nomineringsgruppen har gjort ett inlägg med rubriken Hur ska vi ha råd att underhålla kyrkorna i framtiden?

Börje är en mycket klok man, och jag skulle önska att samma klokhet fanns hos hans partikolleger i riksdag och regering när det gäller bedömningen av den besvärliga situation som Svenska kyrkan hamnat i. Vi har många medeltida byggnader som måste underhållas samtidigt som verksamhet ska bedrivas söndag som vardag.

Nu kanske någon tycker att 150 miljoner för 2004 är väl tilltaget. Låt mig då ta ett exempel från Finja pastorat i Skåne. För att över huvud taget komma i fråga för kyrkoantikvarisk ersättning måste det finnas en vård- och underhållsplan för varje kyrka. En sådan kostar 100 000 att göra för en medeltida kyrka och 80 000 för en som är byggd senare. Pastoratet har fyra medeltida kyrkor och två från senare tid. Det innebär sammanlagt 560 000 kronor – och då är det bara fråga om fasta kostnader. Därtill kommer reseersättning till den som upprättar planen. Enbart att reparera taket och tornet i den ena kyrkan kostnadsberäknas till 2,5 miljoner.

Det som bör hända nu och efter år 2009 har jag efterlyst i motion Kr206. Kyrkornas kulturvärde är inte förbehållet de kyrkligt aktiva utan bör räknas till den kulturella allemansrätten.

Slutligen vill jag även säga något om en annan typ av kyrka – sjukhuskyrkan. Under mina 20 år som präst har jag haft förmånen att delvis arbeta i sjukhuskyrkan. Jag har fått många goda kontakter med dem som arbetar där och vet vad det betyder när det som inte får hända ändå händer. I sjukhuskyrkan får människor i kris hjälp, och sjukhuspersonalen får tillfälle att samtala om de svåra frågorna om liv och död. Centerpartiet anser att det är viktigt att en översyn av stödet till sjukhuskyrkan görs.

Jag ställer mig naturligtvis bakom de yrkanden som framförts av Birgitta Sellén.

Anf. 70 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s):

Fru talman! Jag tänker lyfta fram ungdomspolitiken i det budgetbetänkande som vi i dag diskuterar.

Hösten 1999 beslutade riksdagen, som Birgitta Sellén tidigare nämnde, om en ny ungdomspolitik. Den fattade beslut om tre övergripande mål för en generell och sektorsövergripande ungdomspolitik: Ungdomar ska ha goda förutsättningar att leva ett självständigt liv, de ska ha verklig möjlighet till inflytande och delaktighet och ungdomars engagemang, skapande förmåga och kritiska tänkande ska tas till vara som en resurs. Dessa mål ska vara styrande för all statlig verksamhet och vägledande på den kommunala nivån.

Riksdagen godkände också att Ungdomsstyrelsen ska verka för att målen för den nationella ungdomspolitiken uppfylls och att regeringen ska utforma delmålen för ungdomspolitiken. Delmålen ska fungera som underlag för uppföljning och analys av den samlade ungdomspolitiken. En rapport avlämnas av Ungdomsstyrelsen varje år till regeringen, och vart fjärde år redovisas en fördjupad analys av ungdomspolitikens utveckling. Denna fördjupade analys redovisade Ungdomsstyrelsen tidigare i år. Analysen kommer också att utgöra underlag för den proposition om den framtida ungdomspolitiken som regeringen avser att lämna till riksdagen under våren 2004.

Fru talman! Jag vill bemöta Moderaterna och deras budgetförslag vad gäller Ungdomsstyrelsen. Moderaterna anser att Ungdomsstyrelsens verksamhet bör begränsas och dess struktur ses över. De vill i sitt budgetförslag minska anslaget till Ungdomsstyrelsen med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. En möjlighet, säger de, är att Kulturdepartementet och Kommunförbundet tar över vissa arbetsuppgifter. Det är anmärkningsvärt att Moderaterna å ena sidan vill ge Regeringskansliet fler uppgifter, å andra sidan tycker att Regeringskansliet är för stort och därför borde få ett mindre anslag.

Min bestämda uppfattning är att Ungdomsstyrelsen gör ett mycket bra jobb. Den genomför många delar av den nationella ungdomspolitiken, och den stöttar många kommuner i deras arbete med att förbättra ungdomars villkor. Ungdomsstyrelsen har en stor uppgift i att stärka ungdomsperspektivet i samhället. Dess arbete med exempelvis ungdomsråd, liksom arbetet mot kommuner och statliga myndigheter, har lett till att medvetenheten om ungdomars situation stärkts. Därför anser vi socialdemokrater att Ungdomsstyrelsen måste få fortsätta sitt arbete.

Jag undrar vart Moderaterna tycker att man ska vända sig om man som privatperson, kommun, myndighet eller företag vill veta mer om ungdomar och ungdomspolitik.

Fru talman! Moderaterna föreslår också att LSU, Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer, inte ska få något statligt verksamhetsbidrag. De tycker att medlemsorganisationerna själva ska stå för kostnaderna för verksamheten. Den utvärdering som hösten 2001 gjordes av bland andra LSU visar att verksamheten är av stort värde för ungdomsorganisationerna respektive ungdomarna. Den visar också att verksamheten utförs enligt intentionerna.

Landsrådet är en paraplyorganisation för ungdomsorganisationer. Medlemmar i LSU är politiska ungdomsförbund, religiösa organisationer, invandrar-, handikapp- och miljöorganisationer. Syftet är att stödja

ungdomsorganisationernas verksamhet både nationellt och internationellt.

Jag anser att det är av värde att ungdomars åsikter och ställningstaganden till olika samhällsfrågor kommer till uttryck både direkt från ungdomar som individer och från de enskilda organisationer som representerar olika ungdomsgrupper samt från ett övergripande organ som LSU.

Fru talman! Under hösten har vår ungdomsminister Lena Hallengren anordnat seminarier där man bjudit in ungdomsorganisationer till dialogforum. Frågeställningarna har bland annat handlat om arbetsmarknad, fritid och hälsa. Man har också via Ungdomsstyrelsens hemsida uppmanat ungdomar att göra sina röster hörda och vara med och forma Sveriges nya ungdomspolitik på områdena politik, jämställdhet och mångfald, utbildning och arbete, lag och moral samt bostad. Dessa synpunkter och åsikter kommer att vara ett viktigt komplement när det gäller att forma morgondagens ungdomspolitik.

Ungdomspolitik handlar för oss socialdemokrater om att på frågor som berör unga människor anlägga ett ungdomsperspektiv. Därför är ungdomars erfarenheter och synpunkter viktiga. Goda exempel ska tas fram av Ungdomsstyrelsen för att illustrera olika former av konkret verksamhet som bidrar till att ungdomspolitikens mål uppnås. Vi anser nu liksom tidigare att det krävs en fortlöpande process för att utveckla ungdomspolitiken, vilket sker i samråd med och med förankring hos ansvariga inom olika sektorer.

Jag ser fram emot den proposition om ungdomspolitik som regeringen avser att lämna till riksdagen under våren 2004, och jag vill, fru talman, yrka bifall till förslaget i betänkandet i dess helhet.

Anf. 71 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Fru talman! Det sades mycket om vad Moderaterna vill och inte vill. Jag skäms inte över att vi tycker att mycket av det som görs av Ungdomsstyrelsen kan göras på andra håll. Det kan exempelvis ske, som vi föreslagit, på Kommunförbundet och – när det handlar om att betala ut bidrag till de föreningar som gör ett jätteviktigt jobb – på Kulturdepartementet.

Jag förstår mig inte riktigt på Gunilla när hon undrar vart man ska vända sig om man vill veta någonting om vad ungdomar tycker och tänker. Jag kan räkna upp många olika organisationer, föreningar, politiska ungdomsförbund, forskare och alla möjliga lokalt aktiva som har mycket kunskap om vad ungdomar vill och inte vill. Jag tror inte att det kommer att vara problemet.

När det gäller LSU tycker vi att om det är ett önskemål från föreningarna själva att ha denna paraplyorganisation får de också betala till den. Vi föredrar att lägga de pengar som skulle gå dit på någonting annat. De ska kanske gå till föreningarna själva. Då kan de avgöra om de vill lägga pengarna på LSU eller om de vill lägga dem på någonting annat i sina egna verksamheter.

De fria grupperna står när det gäller både teater och dans för majoriteten av föreställningarna som spelas. Väldigt många av de föreställningarna riktar sig till barn och ungdom. Här vill vi göra en betydligt större

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

satsning än socialdemokraterna vill. Men av de offentliga bidragen får de fria grupperna bara några ynka procent.

Anf. 72 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s) replik:

Herr talman! Ungdomsstyrelsen har, precis som jag sade tidigare i mitt anförande, en mycket stor funktion att fylla. Precis som Lena Adelsohn Liljeroth sade finns det mängder av olika organisationer som man skulle kunna vända sig till om man är intresserad från kommunen, som enskilda organisationer eller som ungdom.

Ungdomsstyrelsen är just den myndighet som har den funktionen som myndigheten som man vet att man lätt kan vända sig till. Den kan i så fall slussa vidare om man behöver få veta något mer. Den kan länka samman och dela med sig av erfarenheter till olika föreningar. Den stöttar också kommunerna väldigt mycket i arbetet genom att visa på exempel på bra verksamhet som görs runtom i landet. Ungdomsstyrelsen har en mycket stor funktion att fylla.

Anf. 73 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Herr talman! Vi har lite olika uppfattningar här. Vi moderater har inte sagt att vi ska lägga ned Ungdomsstyrelsen, i varje fall inte i den här omgången. Vi får fundera ett varv till så får vi se om vi kan överraska församlingen även nästa år, kanske inte genom att bygga ut Ungdomsstyrelsen.

Precis som jag sade i min förra replik tycker vi att den här kunskapen finns på så många olika håll. Man behöver inte en central myndighet för detta. Jag kan göra en parallell till det Peter Pedersen sade. Han var inte heller intresserad av en statlig myndighet när det handlade om forskning och arbete kring de folkmord och annat som har skett i historien.

Vi tycker inte heller att det behövs en myndighet för att upplysa forskare, journalister, kommunfolk eller andra om vad som sker på ungdomsområdet. Det finns så mycket. Det är bara att gå till listorna över organisationer. Bidragen kan man betala ut också från andra håll. Det finns också väldigt många organisationer som inte får bidrag. Det är inte så att alla som vänder sig dit får bidrag. Man kanske ska lägga de centrala pengarna direkt till föreningsverksamheterna i stället.

Anf. 74 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s) replik:

Herr talman! Jag har inte så mycket att kommentera till det senaste som Lena Adelsohn Liljeroth säger. Vi har delad åsikt vad gäller Ungdomsstyrelsen. Jag ser myndigheten som någonting positivt som kan utveckla och stärka så att ungdomsfrågorna lyfts upp på olika nivåer. Det säger inte minst den fördjupade analys som nu har kommit och som också kommer att ligga till grund för den ungdomspolitiska proposition som regeringen kommer att lämna under våren.

Ungdomsarbetet måste utvecklas hela tiden. Nu har man gjort den här analysen. Samtidigt går man ut och frågar ungdomarna själva. Vad är det de vill ha? Det är precis det som Rosanna Dinamarca lyfte upp tidigare. Man tror att ungdomar vill ha en flexibel arbetsmarknad och att de inte vill ha en anställningstrygghet precis som alla andra på arbetsmarknaden. Det stämmer inte. Det är både en fast bostad och en fast anställning som ungdomarna vill ha.

Anf. 75 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Herr talman! Ungdomspolitiken ska utvecklas hela tiden, säger Gunilla Carlsson. Det är helt rätt. Den meningen delar också jag. Jag är glad över att Gunilla Carlsson tog upp ungdomspolitiken så att vi får dra den frågan ett varv till. Jag tycker att den är så oerhört viktig.

Vi har här talat om LSU. Det säger nu att det finns brister i uppföljningssystemet. Det säger att dåliga uppföljningar gör det svårt att se resultatet av politiken. Det är svårt att se om något hänt. Från Ungdomsstyrelsen har man uttryckligen sagt att man vill ha inriktningsmål. Jag råkar ha en bild med mig här i kammaren på hur man vill ha det.

Man vill ha inriktningsmål mot makt och välfärd. Inom det ska det sedan finnas målområden med utbildning, ekonomi, hälsa, politik och fritid. Man säger: Vi vill ha förändringar som gör systemet tydligare och som gör att vi kan mäta de ungas livssituation. För att uppnå det vill Ungdomsstyrelsen byta ut de nuvarande övergripande målen mot ett inriktningsmål. Allt ungdomspolitiskt arbete ska utgå från att unga är en resurs i samhället.

Nu kommer rapporten till våren. Hur ser Gunilla Carlsson på Ungdomsstyrelsens tankar att de övergripande mål som antogs 1999 bör förändras så att de blir inriktningsmål? För mig är det en självklarhet att man ska göra det. Det sade jag redan 1999. Hur ser Gunilla Carlsson på det?

Anf. 76 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s) replik:

Herr talman! Jag var inte med i den debatt som ni hade 1999 när man antog målen för ungdomspolitiken och där regeringen beslutar om delmålen. Jag vet också att man i Ungdomsstyrelsens fördjupade analys har lyft på de frågeställningar som du nämner. Man får ta en diskussion och titta på vad regeringen kommer med i sin proposition. Jag vill inte uttala mig om det i förväg. Vi får se vad den säger.

Vad är det ungdomarna själva säger? Det måste man också titta på. Som jag sade tidigare i mitt anförande har man använt sig av olika vägar att ta till sig också ungdomarnas synpunkter. Man har genom organisationerna frågat hur de tycker att ungdomspolitiken ska formas. Men också enskilda ungdomar har kunnat lämna sina synpunkter.

Jag tog med mig några exempel. Jag vet inte om ni har stött på dem ute. Det har bland annat funnits olika vykort som har legat ute på kaféer och på andra ställen. Ungdomar har där kunnat skriva vad de tycker. Det har handlat om jobb och bland annat demokratifrågor. Det är ett positivt sätt som ungdomsministern har jobbat på. Man försöker att plocka in åsikter från så många håll som möjligt. De ska sedan ligga till grund för propositionen.

Anf. 77 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Herr talman! Jag begär inte att Gunilla Carlsson ska vara med och ta ansvar för det vi diskuterade 1999. Det jag reagerar på är det som har hänt sedan 1999. Det gäller bland annat den forskning som man har gjort vid Mitthögskolan och som jag lyfte fram i mitt anförande från början.

Man säger där: Ungdomspolitik, inflytande eller uppfostran? Man ifrågasätter verkligen hur det går till. Man är inte nöjd. Det har varit en ganska omfattande undersökning man har gjort. Man har vänt sig till

ungdomarna och kommunpolitiker och så vidare för att få reda på hur man ser på ungdomspolitikern.

Det märks fortfarande lite grann översitteri. Man tror från vuxet håll att man vet bäst. Tycker Gunilla Carlsson att det ska vara så, eller tycker Gunilla Carlsson som jag att det ska komma från ungdomarna?

Anf. 78 GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med Birgitta Sellén. Jag tycker naturligtvis att vi ska ha med ungdomarna och deras åsikter i arbetet. Det har Lena Hallengren jobbat väldigt aktivt med nu under hösten. Det arbetet ska användas för att lägga grunden för ungdomspolitikern framöver.

Jag håller med dig. Vi måste se det från olika håll. Myndigheter ska arbeta med ungdomspolitik utifrån deras områden. Men vi ska också plocka in hur ungdomarna upplever det. Det blir väldigt lätt att vi talar om hur vi tror att de vill ha det. Sedan visar det sig att det inte alls stämmer överens med de prioriteringar som de själva gör när de får vara med och bestämma.

Anf. 79 ANNA LINDGREN (m):

Herr talman! Det har varit en jättespännande debatt. Jag önskar att vi kunde ha debatter i utskottet ibland, för att klara ut en del saker.

Jag ska inleda med att yrka bifall till reservation nr 1. I övrigt står jag bakom alla våra reservationer.

Mitt stora intresse inom kultursektorn är att kulturens ställning ska säkras och att människor i hela landet ska ha möjlighet att ta del av ett intressant kulturutbud. Förutom de nationella institutionerna, som finns främst här i Stockholm, är också de regionala institutionerna viktiga. Det är många som har pekat på det i dag. Där kan väckas intresse och engagemang för vårt kulturarv så som det presenteras via kulturmiljöer, läns- museernas arbete med att visa, vårda och fördjupa kunskaperna i olika delar av vårt land. Även länsteatrarnas repertoarer och länsmusikens framträdanden i olika delar av länen har en viktig roll.

Jag är väl medveten om att framför allt TV-mediets dominans gör att det är lätt att glömma bort den del som har med kulturutbudet i landet att göra. Därför är det oerhört viktigt för balansens skull att hög kvalitet och mångfald präglar kulturutbudet i hela landet. Det breda intresset för kulturmiljöfrågor manifesteras genom det livliga arbete och engagemang som sker bland annat inom ramen för alla landets frivilliga hembygdsföreningar. Inget kan ersätta detta folkliga och frivilliga engagemang.

Det är oroande att kommunernas och landstingens dåliga ekonomi påverkar det regionala och lokala utbudet av kultur. Så är det. Politikerna ute i landet har den svåra uppgiften att prioritera sin verksamhet, och inte sällan ställs skola, vård och omsorg mot den regionala och lokala kulturen. Sedan må kulturministern säga vad hon vill, men jag har i 30 år suttit i den sitsen att jag vet att det inte är någon lätt uppgift när man är på plats bland medborgarna i kommunen.

Därför är det ett måste att den orkesterutredning som regeringen avisat antligen kan komma i gång. För såväl våra symfoniorkestrars som länsmusikens villkor måste den statliga insatsen uppmärksammas.

Vid bildandet av länsmusikorkestrarna var förutsättningarna för dem i grunden helt olika. Dessa obalanser har kvarstått, och det är knappast

rimligt att ha det så i förutsättningen. Vi ser därför fram emot att regeringen snarast ser till att arbetet med översynen påbörjas.

När det gäller musikteater har vi från Moderaterna detta år försökt se var de budgetmässiga bekymren är störst. Vi har valt att stärka ekonomin för Malmöoperan och Göteborgsoperan, som Kent Olsson nämnde tidigare. De har stora ekonomiska svårigheter.

De fria teatergrupperna spelar enligt vår uppfattning en stor roll för Sveriges aktiva teaterliv. Ofta är det de som står för förnyelse av scenkonsten. Men de lever på knappa villkor. Vi har i vår budget ökat anslagen med 15 miljoner kronor per år, vilket avsevärt skulle förbättra deras förutsättningar.

Ansvaret för att bevara och vårda kulturmiljön delas av många. Staten bör ta ett större ansvar för att säkra de ekonomiska förutsättningarna.

När det gäller kulturmiljösatsningar har vi från Moderaterna förutom den ökning som regeringen föreslår anslagit ytterligare medel för att möjliggöra stöd inte bara för byggnader utan också för skötsel av inventariesamlingar, parker och kulturlandskap.

När det gäller ansvaret för arkeologi är såväl länsstyrelser, länsmuseer och Riksantikvarieämbetet som kommuner, enskilda byggherrar och markägare inblandade.

Vi anser att Riksdagens revisorers rapport *Arkeologi på uppdrag* och förslagen där är en bra utgångspunkt för en genomgripande utredning om hur den arkeologiska verksamheten ska organiseras och finansieras i framtiden.

Riksantikvarieämbetets roll ska renodlas till att vara en central sektorsmyndighet, anser vi i Moderaterna, och de ska inte ha några egna genomföranderesurser. Riksantikvarieämbetet ska inte ägna sig åt arkeologiska undersökningar i egen regi. Lagen om offentlig upphandling ska tillämpas vid upphandlingen. I dag anses Riksantikvarieämbetets arkeologiska utgrävningar som myndighetsutövning och är därmed momsbefriat, medan privata utförare och länsmuseer betalar moms på 25 %.

Varför tar jag upp det här i detta sammanhang? Jo, det påverkar länsmuseernas ekonomi. Den här obalansen är orimlig. Det beror väldigt mycket på vad som händer av byggnationer och annat i olika delar av landet och om länsmuseerna får hand om de arkeologiska utgrävningarna om ekonomin ska gå ihop. Det här är inget vidare.

Privata alternativ, som vi i utskottet har träffat en del företrädare för, kan bidra med metodutveckling och rationaliseringar. Det är också viktigt att man ger uppmuntran till de privata att utveckla sin verksamhet. Jag tror att det skulle stödja all arkeologisk verksamhet.

Lena tog upp frågan om behovet av hantverkare, som också är en viktig del men som vi i kulturutskottet kanske inte kan göra något åt. Men det är viktigt att ha en kontakt mellan Kulturdepartementet och Utbildningsdepartementet, näringsliv och organisationer, för att säkra dessa utbildningar på hantverksområdet. Det behövs för de renoveringar och annat som görs på vårt konto.

Herr talman! De stora nationella museerna som Nationalmuseum, Moderna museet, Naturhistoriska riksmuseet, Nordiska museet och Historiska museet har liksom Statens försvarshistoriska museer ett stort ansvar för vårt svenska kulturarv.

Prot. 2003/04:44
8 december

Kultur, medier,
trossamfund och fritid

På det regionala planet är det de 21 läns museerna som ska stå för den kompetens som krävs för att de ska fylla sin uppgift som regional resurs och som kunskapscentrum för kulturarvsområdet.

För att kunna fullgöra sitt uppdrag förutsätts att ett läns museum har en bred kompetens inom områdena arkeologi, etnologi, historia, byggnadshistoria, konsthistoria, kulturlandskap, föremål, kulturhistoriskt foto och arkiv samt i kulturhistorisk kunskapsuppbyggnad och dokumentation. Det är mycket. Därtill kommer vård och bevarande av kulturarvet och hur man i pedagogiska och intressanta former berättar om och förmedlar kunskap om historia och kulturarv.

I dag präglas läns museiverksamheten av stor ekonomisk osäkerhet. En faktor var den jag nämnde tidigare. Stora delar av personalresurserna är beroende av arbetsmarknadsmedel genom enskilda projekt, som startas av arbetsmarknadspolitiska skäl. Sesamprojektet, Kulturarvs-IT samt Skog och historia har vi diskuterat tidigare, och de är exempel på detta. Dessa projekt är tidsbestämda och direkt kopplade till arbetsmarknadspolitiken, ofta för arbetshandikappade. Emellertid upphör inte sällan verksamheterna innan själva projekten till sitt innehåll är avslutade. Så har nyligen skett med Skog och historia, trots att målen om den arkeologiska kartläggningen finns kvar. Man ska genomföra det men får inga medel för det.

Det vore enligt vår mening bättre att arbetsmarknadspengar kunde behållas i verksamheten tills projekten är avslutade. Det är ett slöseri både med mänskliga resurser och med arbetsmarknadspolitiska medel att handskas med dem på detta sätt.

I arbetsmarknadsutskottet har vi moderater föreslagit – det har diskuterats här tidigare – att man ska låsa pengarna för just arbetshandikappade, för att de pengarna ska få en permanent knytning till kultursektorn.

Försvaret genomgår nu stora förändringar och nedläggningar. Vid avveckling av förband måste också avsättas medel till det som ska bevaras av museala skäl, så att Statens försvarshistoriska museer får rimliga villkor för sitt arbete. Jag sitter i den styrelsen och vet väl vad jag pratar om.

Nya krav på ökat brand- och inbrottsskydd har lagts ut på landets statliga museer, utan att dessa fått extra medel för att klara denna viktiga uppgift. Det är enligt vår mening viktigt att museer inte ges nya uppgifter och nytt ansvar utan att statsmakten samtidigt tillförsäkrar museerna extra pengar för att täcka en tillkommande utgift. Det är på samma sätt som man gör med kommunerna: Man ålägger kommunerna att göra någonting men skickar inte med tillräckligt mycket pengar. Det där är ett oskick.

Slutligen ska jag också ta upp frågan om vården av museernas samlingar. Det har framkommit i pressen, och framför allt Cecilia har beskrivit det så väl, att flera museer inte har konservatorskompetens och att vissa ovärderliga samlingar, som exempelvis teaterdekoren vid Drottningholmsteatern, håller på att förstöras i brist på vård. Vi har tagit för givet att denna uppgift ska ha skötts på ett professionellt sätt. Det är problem som vi tar för givet att regeringen omedelbart åtgärdar.

De 91 miljoner som successivt tillförs de nationella museerna i Stockholm för fritt inträde kommer inte att räcka för att täcka de ökade kostnader som museerna får. De 91 miljonerna skulle i stället kanske

Anf. 80 HANS BACKMAN (fp):

Herr talman! Sverige har en stolt folkbildningshistoria. Folkbildningen har varit viktig i Sverige, och den är viktig. Jag vill slå fast att jag tror att den kommer att vara viktig även i framtiden.

Studieförbunden är viktiga för kulturens infrastruktur. Genom studieförbundens rikstäckande nätverk skapas diskussioner, debatter, föreläsningar, studiecirklar och utställningar över hela landet. Den lokala närvaron gör studieförbunden unika med sin möjlighet att arrangera kulturaktiviteter även på mycket små orter. Studieförbundet Vuxenskolan, där Folkpartiet är en av grundorganisationerna, är landets största kulturarrangör. Detta märks inte minst i min hemkommun Hofors.

Många tror, liksom jag, att studiecirkeln betydelse kommer att öka i framtiden när stat och kommun sparar och tvingas till tuffa prioriteringar och därför drar in på mycket i samhället. Då ökar vårt individuella ansvar för att klara oss själva. Med egna initiativ, som att aktivt träffas och tillsammans utvecklas genom cirklar, är studieförbunden viktiga för att uppmuntra till ett brett medborgerligt engagemang i olika samhällsfrågor. Studiecirkeln kan bli det som skapar och behåller en bra samhällsstruktur trots att flera åtstramande besparingspaket dyker upp.

I jämförelse med många andra samhällssektorer har folkbildningen anledning att känna stolthet över arbetet bland invandrare. Många människor med utländsk bakgrund tar del av och uppskattar folkbildningens verksamhet. Framgångar hos studieförbunden på detta område inspirerar dem nu också till ytterligare ansträngningar. Folkbildningen vill ju nu öka sina insatser i arbetet med att skapa möten mellan svenskar av olika härkomst.

Nu har Folkbildningsrådet fått statens uppdrag att fördela folkbildningsanslaget för studieförbund och folkhögskolor. Genom ett principbeslut har rådet låst fast anslaget på ett sätt som missgynnar studieförbundens tillväxt. Detta anser Folkpartiet vara olyckligt. Nya satsningar, nybildade studieförbund samt olika samverkansprojekt som inleds berättigar inte till stöd från folkbildningsanslaget förrän ett år senare. Därför anser vi att statsbidragen bör ses över och förändras så att de i stället för att bidra till konservering uppmanar till utveckling av studieförbunden så att de ytterligare kan vända sig till nya grupper i samhället.

Herr talman! Musik- och kulturskolorna ger barn och ungdomar möjlighet till individuellt kulturutövande. Många framgångsrika svenskar som jobbar i musikbranschen har vittnat om att musikskolan har varit viktig för deras utveckling till det de är i dag. Därför anser vi i Folkpartiet att man måste stärka och stödja kulturskolornas verksamhet så långt som det är möjligt.

FN:s barnkonvention, artikel 31, belyser barnens rätt att fritt delta i det konstnärliga och kulturella livet och betonar att länder som skrivit under konventionen ska uppmuntra tillhandahållandet av lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet. Genom att undervisningen i kultur- och musikskolorna ligger utanför ordinarie skoltid och utanför läroplanen är det dock möjligt för kommunerna att ta ut avgifter fast det kan innebära en stor kostnad för det enskilda barnet och inte minst för

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

den enskilda familjen, speciellt om man har två eller tre barn som vill delta i verksamheten.

Kommunerna har förstås begränsade resurser och måste prioritera mellan de uppgifter som är ålagda dem. Men med tanke på musik- och kulturskolornas stora betydelse för kulturell verksamhet och barnkonventionens innehåll vore det önskvärt med en översyn över hur den kommunala avgiftspolitikens påverkar barns möjligheter till individuellt kulturutövande.

Jag vill också, herr talman, nämna några ord om att vi tycker att de fria teatergrupperna är viktiga för teaterns utveckling. De fria gruppernas teaterföreställningar är ofta nyskapande och stimulerar även de nationella scenerna till att tänka nytt. Många fria grupper ger också möjlighet för många skådespelare att arbeta professionellt inom sitt yrke. Detta ökar också rekryteringsbasen, inte minst för de nationella scenerna när de vill anställa skickliga och erfarna skådespelare. Dessutom, inte minst viktigt, ökar de fria grupperna möjligheterna för barn att ta del av teaterföreställningarna. Därför har Folkpartiet tillfört 8 miljoner kronor mer än majoritetens till de fria teatergrupperna i vårt budgetalternativ.

Jag vill avsluta med att nämna några ord om att vi vill avskaffa filmcensuren för vuxna. Vi anser att förhandsgranskning av vuxenfilmer ska avskaffas. Det enda skälet till statlig granskning av en film ska vara att sätta en åldersgräns för den granskade filmens publik. Det skulle innebära att biofilm som inte har granskats inte får visas för barn och ungdomar. Ytterligare en åldersgräns på 18 år bör alltså införas. Genom förslaget minskar Statens biografbyrås uppgifter avsevärt, varför vi i Folkpartiet anser att dess anslag kan dras ned med 3,5 miljoner kronor.

Jag vill dock stryka under vikten av att Vårdsskildringsrådet fortsätter att vara aktivt i arbetet med skadliga vålds- och pornografiskildringar. Även andra insatser med samma ändamål inom andra samhällssektorer, till exempel i skolan och i individuella organisationer, ska stödjas. Jag välkomnar också att Vårdsskildringsrådet nu har tagit fram en guide i vilken man uppmanar föräldrar att delta i barnens Internetvärld.

Jag står bakom Folkpartiets samtliga reservationer, men för tids vinning yrkar jag bifall endast till Folkpartiets reservationer 2 och 12.

Anf. 81 TASSO STAFILIDIS (v):

Herr talman! Jag hinner inte gå igenom hela Vänsterpartiets kulturi-deologi eller kulturpolitik vad gäller tillgänglighet, konstarnas egen-värde, kulturen som livets allt och så vidare. Jag ska, herr talman, i stället hålla mig till att klargöra Vänsterpartiets politik på scenkonstområdet och specifikt vår politik för dans och teater.

Förslaget till budget för 2004 kan verka minst sagt lite missvisande, då inga av Vänsterpartiets budgetkrav inom scenkonsten fick gehör i budgetöverenskommelsen mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det är klart att jag som kulturpolitiker ser mycket allvarligt på att den budgetöverenskommelse mellan s, v och mp som nu föreligger nästan inte har något nytt att komma med vad gäller ökade anslag på scenkonstområdet.

Med betänkandet som utgångspunkt tycker jag inte heller att vi i majoriteten i utskottet riktigt ska slå oss för bröstet och vara nöjda med det som vi har åstadkommit i texten vad gäller utskottets motiveringar på

scenkonstområdet. Däremot går det faktiskt att hitta en rad olika starka formuleringar i de borgerliga partiernas särskilda yttranden. Självfallet ska ni ha en eloge för era tydliga skrivningar, bland annat med krav på ökade anslag till den fria scenkonsten. Tack för det, Kent Olsson, Cecilia Wikström, Birgitta Sellén och Gunilla Tjernberg!

Jag kan bara beklaga att man inte har kommit längre inom majoriteten och i den budgetöverenskommelse där pengarna har räckt till att även fördelas till scenkonsten. Hade Vänsterpartiet fått välja självt så hade det sett annorlunda ut. Men nu är det ju så som vi alla känner till – en budgetöverenskommelse är en helhet. Denna helhet har knappast synliggjort kulturområdet och scenkonstpolitiken på något nämnvärt sätt. Så visst – Vänsterpartiet står bakom budgeten och tar ansvar för den! Men vi är inte nöjda med den styvmoderliga behandlingen som scenkonsten har fått.

För att nu, herr talman, övergå till något mer positivt – förutom att jag gav en massa eloger till alla borgerliga partier – så vill jag nämna en sak som togs upp i förra årets budgetproposition och som nu äntligen har förverkligats. Det är ett krav som vi i Vänsterpartiet har drivit och som riksdagens majoritet avslag till en början men accepterade i förra årets budget: ett uppdrag till Kulturrådet att ta fram ett nationellt handlingsprogram för den professionella dansen.

Kulturrådet fick uppdraget så sent som för drygt två veckor sedan, och ska i slutet på nästa år presentera ett handlingsprogram. Det är lite knapp tid med ett år, men vi hoppas att det blir ett handlingsprogram i slutet på nästa år. Jag tror på det handlingsprogrammet. Det kommer att ge oss i riksdagen och i regeringen de verktyg som vi behöver för att på allvar åtgärda de strukturella brister som finns inom dansen och kanske ännu mer synliggöra den professionella danskonstens reella behov i Sverige.

Då handlar det om dansens infrastruktur, dansarnas och koreografernas reella möjlighet att förnya och utveckla dansen. Men det handlar också om att ta ett politiskt ansvar för dansares och koreografers arbetssituation såsom utbildningen, anställningsformerna, rehabiliteringen och pensionerna.

Trots att dansen har olika verkligheter beroende på var den skapas och framförs finns det behov som är övergripande för den professionella dansen, oavsett om den är institutionell, icke-institutionell, klassisk eller modern etcetera.

På institutionerna får begåvade dansare faktiskt gå efter tre år, eftersom de får rätt till fast anställning efter det att de har jobbat i en institution i just tre år. Det är det som man inom institutionerna kallar för treårsregeln.

Problemet är bara det att dessa fullt dugliga och begåvade unga dansare inte blir erbjudna fler jobb på institutionerna. Oavsett vilken institution de söker sig till måste de nämligen bli fast anställda efter att ha verkat på någon annan institution i tre år. Situationen blir knappast bättre av att institutionerna i sin tur bli ålagda att ha kvar dansarna tills de har fyllt 67 år i stället för att de får gå i välbehövlig, för de flesta, pension vid 42 respektive 44 års ålder.

Det är klart att om man ser detta i förhållande till att dansarna utanför institutionerna i stort sett inte har någon pension alls är det kanske inte så illa – eller hur? Från och med den 1 januari 2004 finns ett kollektivavtal

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

mellan parterna i dansbranschen om pensionsåtagande för dansarna utanför institutionerna, men det i sin tur hänger faktiskt på att koreograferna får pengar så att de kan betala avtalsenliga löner och även avsätta pengar till pensionerna. Jag kommer tillbaka till pensionerna längre fram i mitt anförande.

En lösning, herr talman, på arbetsmarknadsfrågan är, som jag förut-sätter att handlingsprogrammet för den professionella dansen ska titta på, en tredje anställningsform. Det handlar alltså om en dansallians, som i likhet med Teateralliansen omvandlar arbetsmarknadspolitiska medel till mer eller mindre riktiga arbetstillfällen med anställningsskydd och allt vad det innebär med pensionsinbetalningar etcetera. Vänsterpartiet ser alltså gärna en dansallians utifrån dansens särskilda förutsättningar och behov.

Men hur ser det då ut när det gäller pengarna till dansen? Jag har försökt göra en snabb sammanräkning.

Den totala budgeten för kultur, medier, trossamfund och fritid är nära 8,7 miljarder kronor. Av dessa pengar går ca 1,9 miljarder till scenkonsten, varav 141 miljoner till den fria scenkonsten. I runda slängar kan man säga att av de 1,9 miljarderna som går till scenkonsten går ca 150 miljoner till dansen, varav enbart ungefär 30 miljoner till den icke-institutionella dansen, till de fria dansgrupperna.

De fria dansgrupperna står alltså för 70 % av föreställningarna i landet och har 50 % av publiken, jämfört med dansinstitutionerna, men får endast 7 % av de offentliga bidragen.

Nu håller i alla fall jag tummarna för att det enorma arbetet med att utarbeta ett handlingsprogram för den professionella dansen hinner bli klart om ett år och att det kommer att innehålla många viktiga förslag för danskonsten som bland annat vi här i riksdagen ska få ta ställning till. Jag önskar Kulturrådet lycka till.

Många andra har berört pensionerna när det gäller den fria scenkonsten under debatten i dag. Riksdagen har under en följd av år, herr talman, uppmanat regeringen att lösa frågan om avtalspensioner för de fria grupperna. Kulturministern fick en fråga om de fria grupperna av Gunilla Tjernberg, tror jag, men svarade bara om institutionernas pensionsproblem.

Från och med den 1 januari 2004 – egentligen skulle det faktiskt ha varit den 1 januari 2003 – har parterna på området, inom både teatern och dansen, fått ett kollektivavtal. Men uppgörelsen kostar 5 % på årslönesumman för alla grupperna, och överenskommelsen gjordes av parterna i övertygelsen om att de statliga anslagen till fria grupper skulle ökas under 2003 och 2004 i storleksordningen 20 miljoner per år. Det var förutsättningen för det här avtalet.

Ökningen 2003 uteblev helt. Gapet mellan intäkter och kostnader för de fria grupperna ökar och får som följd att spelperioder och anställningsperioder kortas och att medlemmarna måste uppbära en längre tids a-kasseersättning än vad de annars skulle behöva göra. Det är inte bra.

Precis som Cecilia Wikström tidigare talade om är pensionsproblematiken för de anställda vid statligt finansierade kulturinstitutioner kvar. Problemen kvarstår. I budgetpropositionen hänvisas det till en arbetsgrupp som har arbetat med frågan och diverse åtgärder och stimulanser.

Nu avser alltså regeringen att komma tillbaka och på nytt bjuda in arbetsmarknadens parter.

Vi vet att det finns ett skriande behov av 30 miljoner, men det som Marita Ulvskog och också Lars Wegendal har glömt bort när de talar om den här arbetsgruppen är att man har jobbat med de här frågorna i mer än fyra år i denna partssammansatta grupp. Det är inte de olika arbetsmarknadsparterna som inte har kommit överens, utan det är faktiskt Regeringskansliet och regeringen som inte har ställt upp på det som alla andra parter i de här förhandlingarna har kommit överens om. Det tycker jag är ett problem.

Men vi ska försöka använda alla medel som vi har till vårt förfogande för att se till att regeringen kommer till skott, och utskottet har faktiskt en väldigt stark skrivning i det här avseendet om att regeringen ska se till att lösa det här så snabbt som möjligt. Vi i Vänsterpartiet förutsätter att man gör det. Det går inte att säga på något annat sätt, eftersom vi förutsätter att regeringen kommer att göra det här. Jag kan inte stå här och hota regeringen med någonting eftersom jag inte har någonting att hota med. I och för sig är kanske de förändringar som de borgerliga partierna, framför allt Moderaterna, har visat i sin kulturpolitik ett hot nog. Moderaterna har lagt om sin kulturpolitik avsevärt – och för mig är det väldigt glädjande – vad gäller scenkonstområdet och de fria grupperna. Hade man sett en sådan förändringsbenägenhet även hos regeringen tror jag att vi hade debatterat under helt andra premisser i dag.

Herr talman! Nu är min talartid slut sedan ett tag, och jag har inte hunnit ta upp vare sig de regionala kulturpåsarna eller frågan om Teateralliansen eller den fria scenkonsten i lite djupare ordalag. Jag slutar här och står bakom de yrkanden som Vänsterpartiet tidigare har lagt fram genom Rossana Dinamarca och Peter Pedersen.

(Applåder)

Anf. 82 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Herr talman! Tasso Stafilidis! Jag tvingas konstatera att du är rätt ensam i det socialistiska blocket. Jag välkomnar det brinnande tal som du håller i en fråga som du och jag har diskuterat tidigare. Jag pratar om de fria teatergrupperna och pensionsvillkoren, som inte finns och inte är lösta.

Det är fascinerande att man kan vara så i opposition mot sin egen politik som Tasso Stafilidis har försökt vara här i dag. Det är imponerande, men det är tyvärr inte särskilt trovärdigt.

Tasso Stafilidis är ansvarig för den här politiken. Vad är det då som gör att ni nu ska börja prata regeringen till rätta och att regeringen inte har lyssnat? Jag vet att vi gladdes tillsammans åt de 20 miljoner som kom 2001. Kristdemokraterna hade drivit frågan om dessa 20 miljoner tidigare, och när de kom var vi glada, och ni var glada. Så blev det ett år.

Vad var det som hände? Var inte de här samtalen tillräckligt övertygande? Ni har prioriterat någonting annorlunda. Det är ingen tvekan om det. Jag undrar vad det var som var viktigare än att lösa frågan om pensionspengarna, för någonting annat var viktigare än det. Det tycker jag att Tasso Stafilidis ska tala om. Vilken annan politikfråga var viktigare att lösa än frågan om pensionsmedel för de fria teatergrupperna?

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Anf. 83 TASSO STAFILIDIS (v) replik:

Herr talman! Jag är glad åt att jag får den här frågan. I riksdagens talarstol ska man inte vara annat än ärlig. Det var faktiskt på det här sättet. Det är synd att inte kulturministern är kvar. Jag tror att hon hade samma kamp. För Vänsterpartiet innebär inte den här budgetöverenskommelsen att Vänsterpartiets scenkonstpolitik helt och hållet är bortblåst. Vänsterpartiets förhandlare i budgeten hade uppe alla de punkter som jag tog upp vad gäller den fria scenkonsten, institutionerna ute i regionerna, pensionsfrågan och pengar till Teateralliansen som skulle överföras från arbetsmarknadspengarna.

Vänsterpartiet är som sagt inte riktigt lika stort som Socialdemokraterna. Vi förlorade totalt. Vi fick inte igenom ett enda av våra krav. De fanns uppe på högsta nivå. Jag kan bara beklaga. Som jag sade innan är budgeten en helhet. Vänsterpartiet står som helhet fast vid den. Men det blir väldigt tragiskt när man inom ett område som scenkonsten ser att det inte blivit några som helst stänk där.

Jag vet inte om jag ska piska mig själv mer eller vad jag ska göra för att Gunilla Tjernberg ska bli nöjd. Jag försöker bara vara ärlig och tala om vad Vänsterpartiet strävar efter, vår politik och det som vi försöker brottas med när Bosse Ringholm och Lars Bäckström brottas uppe på Finansdepartementet.

Anf. 84 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik:

Herr talman! Det är de fria teatergrupperna och konstnärerna som ska bli nöjda. Det är det viktiga just nu, inte att jag blir nöjd. Men jag kämpar för dem. Jag trodde att Vänsterpartiet gjorde det. Jag har konstaterat att ni inte gör det. Jag måste dra en slutsats av det här. Det går inte att dag ut dag in, vecka ut vecka in och månad ut månad in tala om att det är någon annan som bär ansvaret när man är överens om en budget. Jag har ännu inte fått veta vilket politikområde som var prioriterat för Vänsterpartiet. Det måste vara en tydlighet så att vi vet vad det är som vi ska diskutera. Det här var inte prioriterat. Det fick kosta detta att sitta och samregera. Då var det något annat som var prioriterat.

Försök Tasso Stafilidis att få med dina vänsterpartistiska kamrater! Du är ganska ensam, tror jag, i ditt parti om att ha samma brinnande engagemang för de här frågorna. Jag skulle önska att ni var fler i Vänsterpartiet, men du ser ut att vara ensam. Du är välkommen att jobba vidare tillsammans med oss andra i den här frågan. Fler måste du ha med dig för att det här ska lyckas. Det kan jag bara konstatera.

Anf. 85 TASSO STAFILIDIS (v) replik:

Herr talman! Det kändes nästan som att Gunilla Tjernberg bjöd in mig till att bli medlem i Kristdemokraterna.

(GUNILLA TJERNBERG (kd): Välkommen!)

Vi tar de förändringar sedan som ni behöver göra innan jag kan bli medlem.

Jag beklagar, herr talman, att Gunilla Tjernberg inte lyssnar på det jag säger. Vänsterpartiet har drivit frågorna på allra högsta nivå. Vänsterpartiet har definitivt inte prioriterat bort dem. Det är någon annan som har

prioriterat bort dem. Det är ett annat parti som har prioriterat bort dem. Jag nämner inte namnet. Det har jag gjort innan.

För Vänsterpartiet är det inte i de här frågorna särskilt svårt att framhärda med den politik vi står för. Det har vi gjort i budgetförhandlingar. Det gör vi var vi än står. I förhandlingarna i budgeten har det inte räckt fram. Det är inte vi som har prioriterat bort och sagt att vi tar något annat i stället för det här. Det här hade vi tacksägelse för i de förhandlingar som vi lade in det i.

Hela Vänsterpartiet står självklart för den här scenkonstpolitiken, men jag är övertygad om och har sett förut att i ett samarbete inte heller Kristdemokraternas åsikter i en borgerlig majoritet har kunnat speglas helt och hållet. Det som i alla fall ser lite positivt ut är att ni verkar ha en total majoritet inom det borgerliga blocket vad gäller frågan kring den fria scenkonsten. Där hade ni kanske kommit överens.

Jag får hoppas att kulturministern och finansministern lyssnar lite mer på er borgerliga partier, eftersom de inte lyssnar på oss vad gäller scenkonstområdet.

Anf. 86 CECILIA WIKSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Det är sällan man hör en vänsterpartist tala så glimrande, lysande och entydigt i en kulturpolitisk debatt här i kammaren. Jag tror inte att jag har upplevt det. Det är väldigt roligt. Jag ska inte göra något annat här än tacka för att du Tasso har talat så fint om detta som för oss är så alldeles självklart. Jag tycker att det borde vara det i Vänsterpartiet. Om det var fler än du som hade samma engagemang och både hjärta och hjärna i de här frågorna!

Jag skulle däremot vilja fråga dig om något som du inte alls har varit inne på. Det är något annat där Vänsterpartiet har utmärkt sig i i detta betänkande. Det gäller Forum för levande historia. Var finns empatin där? Jag noterar att min kollega Lennart Kollmats fick ett mycket tunt litet häfte som heter *Lik i garderoben* eller något liknande. Det handlar om Vänsterpartiets retrospektiva syn på sitt partis övergrepp i kommunismens namn. Jag kan inte förstå att det som Vänsterpartiet eller dess föregångare Kommunisterna har utsatt tiotals miljoner människor för ryms i det lilla häftet.

Med den ingången skulle jag vilja fråga dig Tasso: Vad är det som gör att ni nu har svängt och verkligen gör det mycket radikala greppet att ni så snabbt efter att en myndighet har tillkommit vill avveckla densamma? Det är en myndighet som talar om sådant som jag vet att du värdesätter högt: demokrati, respekt, minoriteter, tolerans och mänskliga rättigheter. Förklara!

Anf. 87 TASSO STAFILIDIS (v) replik:

Herr talman! Förklara, säger Cecilia Wikström. Det är en svår fråga. Jag tycker att det är en svår fråga och att Vänsterpartiets ställningstagande i det här betänkandet inte är helt självklart. Men jag tycker att Peter Pedersen på ett väldigt bra sätt försökte klargöra hur Vänsterpartiet ser på det här.

Varför har Vänsterpartiet svängt, och vad är det som händer? Det är också en mycket bra fråga. Jag ska vara den som står främst på barrikaderna för att plocka fram lik ur kommunisters garderober och andras.

Prot. 2003/04:44
8 december

Kultur, medier,
trossamfund och fritid

Men det är inte riktigt det som frågan har handlat om när Vänsterpartiet har diskuterat det här. Det har handlat om vad det är som blir politisk retorik från oss i statsmakten och vad det är som blir beställningar från oss om åsikter. Mycket av historieundervisningen tycker jag är väldigt bristfälligt. Man får inte reda på vad kommunismens brott har betytt eller kapitalismens brott eller de brott som har begåtts under kolonialismen och så vidare.

Det är ett väldigt stort problem. Men vi tror inte att problemet blir löst av att ha en myndighet som anordnar seminarier och föreläsningar där den synpunkt som framförs ses som den enda rätta och att det just är den synpunkten som man ska utgå ifrån. Det är den faran som vi har lyft fram när vi har ändrat ståndpunkt i frågan om myndigheten Forum för levande historia. Det är inget annat. Själva verksamheten tycker vi är oerhört viktig och ska fortsätta i andra former.

Anf. 88 CECILIA WIKSTRÖM (fp) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Vänsterpartiet först har varit för myndighetens tillkomst. Nu är man emot och vill stänga igen den innan man riktigt har gett den chansen att visa på vilket sätt den har för avsikt att arbeta med de mycket viktiga frågorna. Det är i en tid när det har kommit en ny rapport som visar att antisemitismen i Sverige nu når höjder och dimensioner som man inte riktigt har vetat om. Det tycker jag är en mycket märklig tidpunkt för Vänsterpartiet att svänga. Men eftersom man har historien att ändra sig och byta fot kan jag hoppas att empati och sunt förnuft återigen får fotfäste i Vänsterpartiet och att man kan ändra sig en gång till. Den här myndigheten behövs.

Alla behövs som vill verka för sådant som empati, rätt för minoriteter och demokrati och att på alla sätt bringa kunskap om Förintelsen, detta enorma folkmord som vi faktiskt fortfarande lider av, inte bara i detta land utan i hela Europa.

Anf. 89 TASSO STAFILIDIS (v) replik:

Herr talman! Jag kan hålla med Cecilia Wikström. Jag förstår också att Cecilia Wikström tycker att detta är en märklig ståndpunkt från Vänsterpartiet just nu. Jag tror att såväl Cecilia Wikström som övriga här i kammaren hade haft förståelse för detta om Vänsterpartiet samtidigt hade kommit med en radda egna förslag och åtgärder. Det har inte Vänsterpartiet gjort, vilket jag beklagar och tycker är dåligt.

Självklart är det inte rätt tid att ifrågasätta det arbete som görs mot den växande antisemitismen, islamofobin, homofobin och så vidare. I stället borde det komma åtgärdsplaner om hur vi på bästa möjliga sätt ska kunna använda oss av olika instanser i samhället för att faktiskt bredda detta. Vi säger också generellt att detta ska ske i vartenda litet rum i samhället, på vårdcentraler, i klassrum och så vidare, men vi vet att vi inte är där i dag. Problemet är alltså väldigt stort, och det är självklart en utbildningsfråga.

Jag förstår som sagt att Cecilia Wikström tycker att detta är en märklig ståndpunkt just nu. Samtidigt ser jag dock ändå Vänsterpartiets ställningstagande som en långsiktig målsättning att de här frågorna ska diskuteras överallt och inte utifrån ett uppifrånperspektiv.

Herr talman! När man kommer så här i slutet av talarlistan är det risk att man upprepar en del saker. Jag ber om ursäkt om det blir på det sättet.

Herr talman! Utskottet redovisade i förra årets budgetbetänkande sin inställning till den aviserade reformen att införa fri entré på de centrala museerna. Vi socialdemokrater har alltså uppfattningen att detta är en stor reform på kulturarvsområdet som också står i överensstämmelse med det nationella jämlikhets- och delaktighetsmålet.

De statliga museerna har ett mycket tydligt samhällsansvar och bildningsansvar. Vi vet att många grupper mycket sällan besöker något museum, och det är därför viktigt att museerna får vara en naturlig del av samma avgiftsfria offentliga rum som biblioteken är.

Den kritik som har framförts såväl här i dag som tidigare har handlat om att det skulle vara fel att de statliga museerna har avgiftsfri entré när en del läns museer inte har det, detta ur perspektivet att folk då inte skulle besöka våra läns museer. Min bestämda uppfattning är dock att människor i till exempel Sundsvall, Växjö eller Karlstad inte avstår från att besöka sina respektive museer bara för att det är avgiftsfritt på de centrala museerna.

Herr talman! Nu införs den första delen av reformen, vilket som tidigare sagts innebär att Moderna museet får 13 miljoner, Arkitekturmuseet 4 miljoner och Östasiatiska museet 1 miljon kronor för att klara av att genomföra den första delen av denna stora reform. Den andra etappen av reformen innebär att övriga berörda institutioner inför fri entré från och med den 1 januari 2005.

Jag skulle också, herr talman, vilja säga något om Forum för levande historia.

Den socialdemokratiska gruppen i kulturutskottet var för några veckor sedan på studiebesök hos Forum för levande historia. Det var en mycket positiv upplevelse att se med vilket engagemang och på vilket proffsigt sätt man arbetar med dessa så svåra och viktiga frågor och hur mycket som faktiskt redan har hänt på den korta tid man har funnits.

Forum för levande historia ska arbeta konkret och långsiktigt med att informera och fördjupa kunskapen om folkmord och förföljelser, både det som har skett i historien och det som faktiskt pågår även i vår dag. Forums mål är att stärka människors vilja att verka för allas lika värde och rättigheter, att visa hur likgiltighet kan bekämpas med engagemang och fördomar och myter med kunskap samt att visa vilka konsekvenser det blir om vi inte vågar stå upp för allas lika värde.

Historien visar med all tydlighet att det i alla samhällen i alla tider har funnits en grogrund för att människor ska bli förföljda, utsedda till syndabockar, ja, till och med fängslade och mördade. Det finns tyvärr många exempel på folkmord, etnisk rensning och förföljelse av politiskt och religiöst olikstämmande genom mänsklighetens historia: Förintelsen, det som hände i det forna Sovjetunionen, Rwanda, Balkan, Kambodja – listan kan tyvärr göras nästan hur lång som helst.

Därför är det så viktigt att Forum för levande historia finns – för att skapa en dialog mellan unga och vuxna genom seminarier, filmvisning, utställningar, debatter och fortbildning till en bred allmänhet samt till pedagoger, forskare och opinionsbildare. Jag vill säga, med tanke på den debatt som varit tidigare, att i dag har myndigheten ingen egen forskning

alls. En stor del av Forum för levande historias verksamhet genomförs i nära samverkan med kulturlivet och andra organisationer och myndigheter samt utbildningsinstitutioner.

Mot denna bakgrund är jag, och många med mig, både besviken och sorgsen över att Centerpartiet vill sänka deras anslag med 20 miljoner kronor, vilket faktiskt är en halvering av hela deras anslag, och att Vänsterpartiet vill lägga ned denna myndighet.

Herr talman! Personligen tycker jag att är det något vi i denna kammar över alla partigränser skulle kunna enas om så är det just att Forum för levande historia och dess betydelsefulla verksamhet ska få fortsätta.

Anf. 91 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Herr talman! Det är en speciell situation att vara långt ned på talarlistan. Jag upplevde det i förra veckan då jag hade sett fram emot att debattera jämställdhet med Mona Sahlin men hon avlägsnade sig en stund innan det var min tur att tala. I dag hade jag tänkt prata kyrkoantikvarisk ersättning med Marita Ulvskog, men jag förstår att hon har viktigare saker på Harpsund att diskutera i stället.

Nu är det dock så väl att jag i alla fall har Tommy Ternemar här framför mig som ska få svara på min fråga. Under våra studiebesök med utskottet har jag lärt känna Tommy som en klok och jordnära människa med en god allmänpolitisk överblick.

Då vill jag fråga så här: Tycker inte Tommy att det nu är dags att lyssna på de gräsrotter, både inom socialdemokratien och inom andra nomineringsgrupper, som tycker att det är dags med en översyn av den kyrkoantikvariska ersättningen? Jag tror att vi måste, precis som min vän Börje Henriksson säger, värna mera om våra kyrkor som kulturbyggnader.

Sedan har jag ytterligare en fråga. Skulle inte de statliga miljonerna till fri entré på museerna kunna användas bättre ute i våra län? Jag vet att Tommy kommer från Värmland, ett län där man verkligen värnar om hembygden och den lokala kulturen. Vore det inte bättre att dessa fri-entré-pengar tillkom verksamheten där ute i stället?

Anf. 92 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! När det gäller den kyrkoantikvariska ersättningen gjordes det ju en uppgörelse när man skilde kyrkan från staten. Det kanske ska tilläggas att man fick 50 miljoner år 2002, 100 miljoner år 2003 och 150 miljoner år 2004. Man ska också, vilket sägs i utskottets ställningstagande, se över denna ersättning efter år 2009.

Jag kan delvis hålla med dig, Lars-Ivar. Jag känner också en viss oro för att alla dessa gamla värdefulla kyrkor inte ska kunna bevaras och behållas.

När det gäller den fria entrén tackar jag för berömmet att vi värdesätter kulturen i Värmland, vilket vi gör. Samtidigt vet jag, eftersom jag varit kommunalpolitiskt aktiv i min hemstad Kristinehamn, att vi har lite olika ansvar på lokalplanet, på regionalplanet och här i riksdagen. Nu har vi tagit ställning för den här reformen för de statliga museerna. Jag tror, precis som vår kulturminister sade, att det kommer att spridas och även kunna bli så för läns museerna och ute i den verksamheten.

Anf. 93 LARS-IVAR ERICSON (c) replik:

Herr talman! När den här överenskommelsen slöts år 2000 lät det väldigt bra. Men det har ju hänt en del under resans gång, så att säga. Kyrkans ekonomi har kraftigt försämrats. Det är därför vi menar att man redan nu bör göra en översyn av det man har bestämt och redan nu tillföra mer pengar. Annars är jag väldigt orolig för hur det kommer att gå med många av de kulturskatter som våra kyrkor verkligen utgör.

Anf. 94 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! Det är givetvis alltid så när man ska sy ihop en budget för hela länder att man får göra prioriteringar på flera områden.

Vi har även i dagens debatt hört att man vill ha mera pengar till både det ena och det andra. Det går åt hur mycket som helst egentligen för behjärtansvärda saker man för fram. Men att vi säger nej vid ett tillfälle betyder ju inte att vi inte tycker att det här är viktigt. Det beror faktiskt på att vi har prioriterat något annat.

Anf. 95 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Herr talman! Vi är alla lite trötta nu och rätt hungriga, i alla fall är jag det, så jag ska inte bli så vansinnigt långgrandig.

Jag kan i alla fall konstatera, efter att den moderata gruppen har besökt Forum för levande historia, att de också kommer att arbeta för att upplysa om brott begångna mot mänskligheten i kommunismens namn. I den delen har vi väl fått gehör för de motioner som finns i betänkandet, även om jag inte yrkar bifall till dem just här.

Men den här stora reformen vill jag gärna komma tillbaka till. Det är flera andra som har gjort det. Jag tycker nämligen inte att det är en sådan fantastisk reform. Kulturministern talade om det stora hotet från kommersialismen. Jag vet inte riktigt vad hon menar. Tre fjärdedelar av all kultur konsumeras trots allt med våra egna pengar, det vi har i plånboken. Det som är skandal i så fall är väl att vi inte har mer kvar i plånboken efter skatt att till exempel kunna lägga på kultur.

Historiska museet som säger att de har fått en ökning av antalet besök med 150 % tvingas i alla fall konstatera att man inte precis nått de nya grupperna. Om jag minns rätt sade Kristian Berg, som jag tror chefen heter, när jag hörde honom tala vid ett seminarium och han blev pressad av frågan att ungefär 6 % av besökarna var nya. Andra var de som kanske hade kommit ändå eller kanske kommenderats dit. Det är inte riktigt så enkelt.

När det handlar om fri entré hänvisade kulturministern, som tyvärr inte är här – även om hon hade laga förfall – till Storbritannien. Jag var i London i oktober och passade på att gå på två av de museer som har fri entré, Tate Modern och National Gallery. Och jag kan säga att vi var väldigt många turister där. Mycket turister! Jättekul för mig att inte behöva betala entré, men det var kanske inte riktigt så det var tänkt.

Däremot fanns det stora boxar på båda de här museerna där man väddade till publiken: Snälla, skänk ett par pund så att vi fortfarande kan ha våra basutställningar öppna! Det kanske vi ska ha här också. Man drar in entrén den andra vägen. Men det kanske inte är en sådan stor reform som man vill få det till.

Anf. 96 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! Det är väl så i många andra sammanhang att även om det är fri entré kan det stå en liten box vid dörren där man går ut med en önskan: Lägg gärna en slant till vår verksamhet. Det är väl inget fel i att göra det i och för sig.

Men vi vet ändå att väldigt många grupper inte besöker våra museer. Vi har prioriterat den här delen och tror att det är bra för människor att kunna uppleva det väldigt viktiga som finns på våra museer, just detta att kanske inte bara gå någon enda gång utan att återkomma gång på gång för att se delar av museet.

Anf. 97 LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik:

Herr talman! Det är absolut inte fel att man kan ge en extra slant när man går ut. Vi vill gärna se att det finns möjlighet att sponsra inom kulturlivet också. Även här har vi en annan uppfattning än Socialdemokraterna har. Men det är inte riktigt det som det gäller här ändå.

Jag kan se ett enda gott argument för fri entré. Det var just det som Tommy Ternemar var inne på, att man kan gå in och faktiskt bara se en tavla och gå ut igen.

Men de här pengarna, jag tror att det handlar om 18 miljoner för nästa år, finns det massor av hål för. Vi har ju talat om hur det ser ut när det handlar om magasinering och annat. Det kan finnas andra stora reformer som jag tycker att det skulle vara spännande att lägga de här pengarna på som skulle vara väl så värdefulla, och kanske man så småningom skulle kunna hoppas på en skattesänkning så att vi kunde betala entrén också.

En helt annan fråga tänkte jag passa på att ställa eftersom jag inte hann tidigare. Jag kanske kan få svar av Tommy. Vi har haft debatter och skrivelser om hotet mot Stockholm under hösten. Nu har jag förstått att inte ens museiområdet är undantaget. De regionala museerna i Västra Götaland till exempel får åtta gånger så mycket i bidrag som läns museet i Stockholm, enligt chefen för Stadsmuseet. Skåne får två och en halv gång så mycket i bidrag till läns museet som vi får i Stockholm. Jag kanske inte skulle vara förvånad, men jag är det i alla fall. Men det kanske finns en bra förklaring till det här. Det lär inte lösas genom fri entré, kan jag säga, för då blir det ännu mindre pengar till läns museerna.

Anf. 98 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! När det gäller Stockholms situation och situationen i övriga landet får det inte bli någon skatteutjämningsdebatt, vilket det lätt skulle kunna bli.

I Stockholm har man ändå möjlighet på ett annat sätt att ha ett kulturellt utbud, där marknaden faktiskt kan klara av det, vilket man inte kan i många delar av vårt land. Jag kommer från en sådan del av landet där kommunen till och med måste skjuta till pengar för att den enda biografen ska finnas kvar i staden.

Anf. 99 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Herr talman! Jag hade ursprungligen inte tänkt begära replik på Tommy Ternemar, men eftersom du apostroferade oss och funderade över varför vi hade dragit bort 20 miljoner tänkte jag att jag skulle klarlägga det.

När förslaget kom första gången om att man skulle avsätta 40 miljoner till Forum för levande historia sade vi nej. Det behövs inte en sådan organisation. Detta ska finnas i all verksamhet. Man ska inte ha en egen myndighet.

Vi vidhöll 40 miljoner i två år var det väl, men i höstas hade man ju verkställt det här. Nu har den här verksamheten startat. Då kunde vi inte vara så ansvarslösa att vi bara ryckte undan alla pengar, som vi såg det, utan det måste finnas en avvecklingsmöjlighet för hyreskontrakt, personal och så vidare.

Vi vidhåller alltså fortfarande att det här är en information som ska finnas överallt, och kunskap ska spridas. Inbilla inte mig att de som verkligen skulle behöva informationen om vad som har hänt tidigare går till Forum för levande historia – knappast. Det är därför som vi från Centerpartiets sida säger att den här informationen behövs på alla museer, i utbildning och överallt i samhället, inte bara vid en enda myndighet.

Anf. 100 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! Jag vet inte vad Birgitta Sellén stöder sig på när hon säger att de som skulle behöva inte skulle gå dit. I dagarna har man haft en rullande utställning och bland annat varit i Örebro där samtliga gymnasi-elever har besökt utställningen och tagit del av det som har hänt i historien. Man har fått diskutera de mycket djupa och tragiska frågorna.

Om man rent allmänt, lite slarvigt vill jag påstå, säger att man ska lägga ut det här till alla, kostar inte det också pengar? När de andra ska jobba med de här frågorna, ska de göra det tillsammans med allting annat de har utan att det ska behöva kosta något?

Anf. 101 BIRGITTA SELLÉN (c) replik:

Herr talman! Det är ungefär som med allt annat i samhället. Jämställdheten och alla olika områden som vi har bakar vi ju in i den reguljära verksamheten. Det är som vi ser det möjligt även i det här fallet.

Det är bra att man åker ut och att gymnasieskolor besöker utställningar, men alla nås inte ändå. Då är det risk att det finns vissa glapp. Vi har ju sett ibland när vi har debatterat vad som hände under kriget att en del påstår att det inte har existerat. Sådana människor sätter i alla fall skygg-lappar för och vill inte se vad som händer och sker. Då finns det större möjligheter, som vi ser det från vårt håll, att de nås av informationen om man har oerhört stor spridning på den.

Anf. 102 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! Men, Birgitta Sellén, det finns ju ingen anledning att ta bort 20 miljoner från en myndighet med argumentet att man inte når alla. Alla dem som man når då?

Anf. 103 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s):

Herr talman! För ett år sedan stod jag i denna talarstol och talade om Göteborgsoperan. Jag lovade då att återkomma i nästa års debatt, och jag sade att jag hoppades att jag vid den tidpunkten kunde konstatera att man kommer att tillgodose Göteborgsoperan.

Prot. 2003/04:44
8 december

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

Som ni ser har jag uppfyllt mitt löfte att återkomma i debatten. Men när det gäller Göteborgsoperans finansiering är mina förhoppningar tyvärr inte infriade i år heller. Vi är därför ett antal socialdemokratiska riksdagsledamöter från Västsverige som i år igen har väckt en motion där vi tar upp frågan om finansieringen av Göteborgsoperan.

Sedan Göteborgsoperan öppnade 1994 har den byggt upp en bred publikbas i hela Västsverige, och den har ett mycket gott renommé. Göteborgsoperan har som målsättning att nå ut till en bred och mångskiftande publik. En studie som har gjorts vid Göteborgs universitet visar att över 30 % av den vuxna befolkningen i Göteborg med omnejd återkommande gör minst ett besök på operan per år. Det är en mycket hög siffra, och den breda publiken har nåtts genom konstnärlig hög kvalitet i kombination med en påfallande bredd i utbudet.

Göteborgsoperan arbetar målmedvetet för att nå en publik även utanför Göteborg. Sedan den 1 juli 2002 har den dessutom ett helhetsansvar för musikteaterverksamheten i Västra Götalandsregionen genom sammanslagningen med Länsteatern i Skaraborg. Vare sig vi ser till den konstnärliga kvaliteten, antalet föreställningar eller till publiktillströmning kan Göteborgsoperan mycket väl jämföras med Kungliga Operan i Stockholm.

Men när det gäller finansieringen är läget bekymmersamt. Jag menar att det statliga bidraget är otillräckligt. I år får Göteborgsoperan drygt 80 miljoner kronor i bidrag från staten, inklusive bidragen för musikteaterverksamheten i Västra Götaland. Det kan jämföras med att Kungliga Operan i Stockholm får mer än 300 miljoner. Övrig finansiering till Göteborgsoperan kommer från regionalt stöd och från företagssponsring.

Herr talman! Jag måste åter framhålla att min argumentation inte riktar sig mot Kungliga Operan. Tvärtom tycker jag att det är viktigt att vi har en förstklassig nationalscen i Sveriges huvudstad. Jag vill bara framhålla att de offentliga bidragen till Göteborgsoperan är betydligt mindre än till andra musikteatrar med hänsyn tagen till verksamhetens omfattning och publiktillströmningen. Det är en bedömning som har stöd hos Statens kulturråd, som i en rapport lyfter fram Göteborgsoperans behov av utökat statligt bidrag.

Utskottet hänvisar i sitt betänkande dels till att det statsfinansiella läget inte medger ökade statliga anslag på området, dels till att det är Kulturrådet som gör avvägningar mellan de olika regionala och lokala institutionerna och som beslutar om bidrag. Det är en ståndpunkt som jag delar, men jag skulle önska att riksdagen ändå hade gjort en markering om att Göteborgsoperan är i behov av ökade medel.

Ända sedan starten har det varit problem med bristande finansiering av driften av Göteborgsoperan. Följderna av en utebliven höjning av det statliga bidraget riskerar att få allvarliga konsekvenser. Att ytterligare skära ned på kostnaderna skulle innebära en betydande försämring av både bredd och kvalitet. Riskerna är överhängande att Göteborgsoperan tappar den position som nu uppnåtts bland både publik och kritiker. En höjning av biljettpriserna blir förmodligen nödvändig, med följd att man inte lyckas nå ut till den breda och mångskiftande publik som är målsättningen.

En annan följd av de otillräckliga statliga anslagen är att Göteborgsoperan tvingas finansiera en stor del av sin verksamhet med hjälp av sponsring. Sponsring av kultur är generellt sett inget som är av ondo. De pengar som näringslivet satsar utgör tvärtom ofta ett välkommet tillskott.

Men det är farligt om offentliga kulturinstitutioner blir beroende av sponsorpengar för sin överlevnad. Vi vet av erfarenhet att sponsring och reklam är en av de första sakerna som företag skär ned på i dåliga tider. Sponsringen är därför en osäker finansieringskälla som inte skapar tillräcklig stabilitet. I förlängningen hotas också den konstnärliga friheten och integriteten. Med ett alltför stort beroende av sponsorpengar finns det en risk att kommersiella intressen börjar styra över inriktningen och utbudet. Vi är inte där ännu, men det ligger i farans riktning om staten inte tar ett större ansvar för finansieringen.

Herr talman! Det finns alltså flera goda skäl för staten att ta ett större ansvar för viktiga kulturinstitutioner där staten inte är huvudman. Det är nödvändigt om vi ska få ett kulturutbud av hög kvalitet som når en bred och mångskiftande publik i hela landet. Kulturen får aldrig bli en angelägenhet bara för ett fåtal.

Anf. 104 KENT OLSSON (m) replik:

Herr talman! Jag hade inte tänkt att ta replik på Claes-Göran Brandin, men jag kunde inte undgå att göra detta. Det kan inte vara en höjdardag för regeringen i dag. Det kan inte vara en höjdardag för kulturministern och för den socialdemokratiska majoriteten i kulturutskottet. Först säger Vänsterpartiet att man inte tycker om politiken. Sedan börjar de egna att säga att de inte heller tycker om politiken.

Det finns ett gott råd till Claes-Göran Brandin. Jag vet att han har mycket att göra i trafikutskottet, och det måste vara det som har gjort att han inte har hunnit se att vi i vår moderata reservation föreslår att 12 miljoner per år under de närmaste åren ges till Göteborgsoperan – utan att minska några pengar till Stockholmsoperan. Vi tycker att det är viktigt. Claes-Göran Brandin framförde också ett antal goda argument för detta. Jag är helt övertygad om att om han hade läst vår motion hade han inte behövt skriva en egen motion. Det hade bara varit att följa den moderata politiken. Jag vet att det kan vara svårt för Claes-Göran, men som en upplysning finns det partier som ser nyttan av att kulturen finns ute i landsorten och i större städer och inte bara i Stockholm. Det hade varit fint att ansluta till detta.

Det skulle vara intressant att höra om Claes-Göran och jag kan komma överens i våra synpunkter om att Göteborgsoperan behöver mer pengar.

Anf. 105 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Herr talman! Att jag och Kent Olsson skulle kunna bli överens när det gäller kulturbudgeten är långsökt.

Lennart Kollmats välkomnade när han i början av debatten vände sig till Moderaterna att de nu inte hade så stora besparingar som tidigare. Det är lite intressant att Folkpartiet och Moderaterna, inklusive några andra, ska bilda en eventuell regering, om de själva får tro det, år 2006 och kunna bedriva en kulturpolitik som skiljer sig så mycket åt, fastän Moderaterna i årets budget har halverat det man föreslog förra året.

Jag ville inte ta pengar från något annat område – om Kent Olsson hade lyssnat – och lägga till Göteborgsoperan. Jag vill att vi får mer pengar från de statliga bidragen till kulturen. Det innebär inte att vi tar väck någonting annat inom kulturen, sätter det mot Ungdomsstyrelsen eller mot film eller vad det månde vara. Det är inte det jag vill.

Jag vill, och tror, att vi med en socialdemokratisk politik får tillväxt i samhället och ordning på ekonomin. Då får vi pengar att fördela även till operan. Det är viktigt att vi som värnar om operan i Västsverige säger ifrån vad vi tycker. Det är inte alls att sparka undan benen på regeringen eller utskottet. Vi som har motionerat vill ha mer pengar till kulturutskottets område att fördela till Operan i Göteborg.

Anf. 106 KENT OLSSON (m) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att Claes-Göran Brandin inte har lyckats med detta. Du har motionerat om att du vill ha mer pengar till Göteborgsoperan, inte för att tala om hur den borgerliga kulturpolitiken ska se ut. Det finns säkert pengar till Göteborgsoperan i detta.

Det jag tog upp var att i den här frågan delar vi faktiskt uppfattning. Det behövs mer pengar. Du behöver inte skämmas för att dela uppfattning med Moderaterna i den här frågan. Även om det bär dig emot tycker vi samma sak. Du har lyckats bättre med att få en enighet med oss i den frågan än du har lyckats med dina egna partikamrater. För det är väl därför du motionerar – för att du är missnöjd med deras politik? Att du sedan inte kan säga att du är nöjd med vår politik förstår jag mycket väl, även om du delar syftet.

Sedan är det ju så att man inte har lagt mer bidrag till Göteborgsoperan, och det måste bero på att man inte tycker att det är viktigt. Marita Ulvskog stod här för en stund sedan och sade att man har ökat detta bidrag till viss del. Och man lägger massor med pengar till fria entréer. Det finns alltså pengar till Göteborgsoperan. Allt är en fråga om prioritering. I fallet Göteborgsoperan prioriterar ni och vi olika.

Anf. 107 CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik:

Herr talman! Visst handlar det om prioriteringar. Där är vi rörande överens, Kent Olsson. Men att jag skulle ställa upp på Moderaternas motion och i princip slå undan benen för mitt parti, det kommer Kent Olsson aldrig att få uppleva!

Jag vill gärna diskutera kulturpolitiken utifrån ett Göteborgsperspektiv och säga att vår opera är viktig för vår region. Jag har den förhoppningen att vi även nästa år kommer att motionera om detta. Jag ska inte göra som jag gjorde förra året och redan nu begära ordet, men vi vill ha pengar dit.

Jag tror att det här samhället, tack vare att vi bedriver en bra ekonomisk politik och en tillväxtpolitik, kommer att ha mer pengar. På det viset kommer vi förhoppningsvis också att få mer pengar till kulturen. Då hoppas jag innerligt att mina kamrater i kulturutskottet ser till att Göteborgsoperan får del av de pengarna.

Där litar jag inte så väldigt mycket på moderaterna och Kent Olsson. I så fall tror jag att man skulle lägga pengarna på andra saker. Det är ju ändå vi som ser till att pengarna kommer fram i statens budget. Det går väldigt lätt att hålla på och motionera och diskutera om dem. Men vi ska

inte gå upp gammal skåpmat. Jag har ändå tilltro till att vi kommer att få pengar till Göteborg.

Prot. 2003/04:44
8 december

Anf. 108 ANA MARIA NARTI (fp):

Herr talman! Jag undrar om det inte är dags för vår kulturminister att söka ett annat jobb. Det pågår en förintelse av mycket stora värden i Sveriges kulturliv. Och det är inte någonting som händer just i dag. Det har hänt under många år. Det vet kulturministern. Men hon gör ingenting åt detta.

Jag ska läsa ur en motion som vi lade fram i mars 2000, när regeringen i sin tur hade lagt fram en skrivelse om SESAM-projektet. Där står det: Fortfarande hotas ovärderliga kostymer från 1700-talets slut att snabbt förstöras av mögel i olämpliga lokaler fast inget annat museum, inte ens Victorias och Alberts museum i London, har tillgång till en sådan samling. Stora högar av dokument och bildmaterial är fortfarande varken granskade, registrerade eller katalogiserade.

Det gällde alltså Drottningholms museum. Historien är känd. Första gången talade man om de stora behoven på Drottningholm 1982. Sedan talade man om dem en gång till 1993. Sedan kom den stora SESAM-historien 1995–1999. Och vad hände? Ingenting!

Jag diskuterade den här frågan med kulturministern i en interpellationsdebatt i fredags. Då får jag plötsligt höra att anslagen till teatern ska flyttas till museet. Som om kulturministern inte visste att detta skulle vara bokföringsbrott – att använda pengar som är avsedda att uppfylla ett ändamål till ett annat ändamål. Om kulturministern verkligen vill det, varför har hon då inte givit ett enda anslag till Drottningholm?

Sedan kom andra bortförklaringar och andra bortförklaringar igen. Det är faktiskt så att till och med att om det var möjligt att flytta pengar från teatern till museet är det *ändå* inte möjligt, för principöverenskommelserna med dem som ska spela i sommar är redan klara. Biljetter till föreställningar som då skulle stoppas börjar säljas den 18 december. Och kulturministern kan inte säga att hon inte vet om detta. Om det gäller prioriteringar, varför inte ta två tre miljoner från det museum som inte ens har öppnats i Göteborg för att snabbt åtgärda det som inte har åtgärdats under så många år på Drottningholm?

Kom ihåg att inget av de här objekten på Drottningholm kan ersättas – absolut ingenting! Det är inte tal om att nu gå in och göra en kortvarig insats. Det behövs lokaler som är klimatanpassade för mycket känsliga föremål som redan blivit angripna under den tid då de varit försummade. Och det behövs mycket stor kompetens för att ta hand om de här sakerna. Så jag undrar: Hur kan man som kulturminister stå och säga att det är en fråga om prioritering och att det ska själva stiftelsen göra?

Jag vet att kulturministern inte tycker om stiftelser. Det behöver hon inte göra om hon tycker så. Men den svenska staten har under ett halvt sekel satsat på Drottningholm. Har man gjort det för att låta alla skatter som finns där försvinna i damm och mögel?

Jag kan inte begripa det. Jag vet att det finns för lite pengar till kulturen. Jag har upprepat detta under flera år här. Jag har skrivit om det under många år innan jag kom in i riksdagen. Jag kan inte begripa den otroliga disproportion som finns i den svenska budgeten mellan de pengar som AMS får och de pengar som kulturen får. Denna disproport-

*Kultur, medier,
trossamfund och fritid*

ion dömer hela kulturen till ett liv i elände och fattigdom, och jag vet inte om vi som sitter här har rätt att så hårt diskriminera yrkesgrupper som är så viktiga för Sveriges självkänsla och identitet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 9 december.)

8 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Näringsutskottets betänkanden
2003/04:NU3 Utgiftsområde 21 Energi
2003/04:NU2 Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Försvarsutskottets betänkande
2003/04:FöU1 Försvar samt beredskap mot sårbarhet – budgetåret 2004

9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 8 december

2003/04:411 av *Ola Sundell* (m) till näringsminister Leif Pagrotsky
Nya jobb i Härjedalen

2003/04:412 av *Martin Andreasson* (fp) till näringsminister Leif Pagrotsky
Situationen för småföretagare

2003/04:413 av *Hans Backman* (fp) till näringsminister Leif Pagrotsky
Statlig inköpssamordning med ramavtal

2003/04:414 av *Christer Nylander* (fp) till finansminister Bosse Ringholm
Överträdelse av budgetlagen

2003/04:415 av *Hans Backman* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Banverkets rättsliga grund för avgifter

2003/04:416 av *Cecilia Wikström* (fp) till kulturminister Marita Ulvskog
Svenska Akademiens ordbok, SAOB

2003/04:417 av *Anna Grönlund* (fp) till miljöminister Lena Sommestad
Flygtrafik i fjällområdena

2003/04:418 av *Marie Wahlgren* (fp) till miljöminister Lena Sommestad
Kompensationsförvärv vid avsättning av mark för naturvårdsändamål

2003/04:419 av *Gustav Fridolin* (mp) till statsrådet Barbro Holmberg
Flyktingar från Tjetjenien

2003/04:420 av *Lena Ek* (c) till justitieminister Thomas Bodström
Öppnande av Säpos arkiv

2003/04:421 av *Gunnar Nordmark* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Utvärdering av tingsrättssammanslagningar

2003/04:422 av *Lena Ek* (c) till justitieminister Thomas Bodström
Rättstrygghet för asylsökande
2003/04:423 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Rättslig grund för avgifter

Prot. 2003/04:44
8 december

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 16 december.

10 § Kammaren åtskildes kl. 15.28.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till och med 7 §
anf. 27 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med anf. 50 (delvis),
av talmannen därefter till och med anf. 60 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till och med anf. 71 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till riksdagens valberedning.....	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU- nämndssammanträde	2
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
6 § Förnyad bordläggning.....	2
7 § Kultur, medier, trossamfund och fritid	3
Kulturutskottets betänkande 2003/04:KrU1	3
Anf. 1 NIKOS PAPADOPOULOS (s)	3
Anf. 2 LENNART KOLLMATS (fp)	4
Anf. 3 KENT OLSSON (m).....	7
Anf. 4 GUNILLA TJERNBERG (kd).....	10
Anf. 5 PETER PEDERSEN (v).....	13
Anf. 6 KENT OLSSON (m) replik	15
Anf. 7 PETER PEDERSEN (v) replik	16
Anf. 8 KENT OLSSON (m) replik	16
Anf. 9 PETER PEDERSEN (v) replik	17
Anf. 10 LENNART KOLLMATS (fp) replik	17
Anf. 11 PETER PEDERSEN (v) replik	18
Anf. 12 LENNART KOLLMATS (fp) replik	18
Anf. 13 PETER PEDERSEN (v) replik	19
Anf. 14 BIRGITTA SELLÉN (c).....	19
Anf. 15 LARS WEGENDAL (s).....	23
Anf. 16 KENT OLSSON (m) replik	25
Anf. 17 LARS WEGENDAL (s) replik	26
Anf. 18 KENT OLSSON (m) replik	26
Anf. 19 LARS WEGENDAL (s) replik	27
Anf. 20 BIRGITTA SELLÉN (c) replik	27
Anf. 21 LARS WEGENDAL (s) replik	28
Anf. 22 BIRGITTA SELLÉN (c) replik	28
Anf. 23 LARS WEGENDAL (s) replik	29
Anf. 24 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	29
Anf. 25 LARS WEGENDAL (s) replik	29
Anf. 26 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	30
Anf. 27 LARS WEGENDAL (s) replik	30
Anf. 28 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s)	31
Anf. 29 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	33
Anf. 30 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik	33
Anf. 31 GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	34
Anf. 32 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik	34
Anf. 33 KENT OLSSON (m) replik	35
Anf. 34 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik	35
Anf. 35 KENT OLSSON (m) replik	36

Anf. 36	Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik	36
Anf. 37	BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	37
Anf. 38	Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik	37
Anf. 39	BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	38
Anf. 40	Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik	38
Anf. 41	LENNART KOLLMATS (fp) replik	39
Anf. 42	Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik	39
Anf. 43	LENNART KOLLMATS (fp) replik	40
Anf. 44	Kulturminister MARITA ULVSKOG (s) replik	41
Anf. 45	LENA ADELSON LILJEROTH (m)	41
Anf. 46	BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	44
Anf. 47	LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik.....	44
Anf. 48	BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	45
Anf. 49	LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik.....	45
Anf. 50	CECILIA WIKSTRÖM (fp).....	46
Anf. 51	LARS WEGENDAL (s) replik.....	48
Anf. 52	CECILIA WIKSTRÖM (fp) replik	48
Anf. 53	LARS WEGENDAL (s) replik.....	49
Anf. 54	CECILIA WIKSTRÖM (fp) replik	49
Anf. 55	Tredje vice talman HELENA HÖIJ (kd)	49
Anf. 56	PETER PEDERSEN (v) replik.....	51
Anf. 57	Tredje vice talman HELENA HÖIJ (kd) replik.....	52
Anf. 58	PETER PEDERSEN (v) replik.....	53
Anf. 59	Tredje vice talman HELENA HÖIJ (kd) replik.....	53
Anf. 60	ROSSANA DINAMARCA (v)	54
Anf. 61	GUNILLA TJERNBERG (kd) replik.....	56
Anf. 62	ROSSANA DINAMARCA (v) replik.....	56
Anf. 63	GUNILLA TJERNBERG (kd) replik.....	56
Anf. 64	ROSSANA DINAMARCA (v) replik.....	57
Anf. 65	LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik.....	57
Anf. 66	ROSSANA DINAMARCA (v) replik.....	57
Anf. 67	LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik.....	58
Anf. 68	ROSSANA DINAMARCA (v) replik.....	58
Anf. 69	LARS-IVAR ERICSON (c)	58
Anf. 70	GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s)	60
Anf. 71	LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik.....	61
Anf. 72	GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s) replik.....	62
Anf. 73	LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik.....	62
Anf. 74	GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s) replik.....	62
Anf. 75	BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	63
Anf. 76	GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s) replik.....	63
Anf. 77	BIRGITTA SELLÉN (c) replik.....	63
Anf. 78	GUNILLA CARLSSON i Hisings Backa (s) replik.....	64
Anf. 79	ANNA LINDGREN (m)	64
Anf. 80	HANS BACKMAN (fp).....	67

Anf. 81	TASSO STAFILIDIS (v)	68
Anf. 82	GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	71
Anf. 83	TASSO STAFILIDIS (v) replik	72
Anf. 84	GUNILLA TJERNBERG (kd) replik	72
Anf. 85	TASSO STAFILIDIS (v) replik	72
Anf. 86	CECILIA WIKSTRÖM (fp) replik	73
Anf. 87	TASSO STAFILIDIS (v) replik	73
Anf. 88	CECILIA WIKSTRÖM (fp) replik	74
Anf. 89	TASSO STAFILIDIS (v) replik	74
Anf. 90	TOMMY TERNEMAR (s)	75
Anf. 91	LARS-IVAR ERICSON (c) replik	76
Anf. 92	TOMMY TERNEMAR (s) replik	76
Anf. 93	LARS-IVAR ERICSON (c) replik	77
Anf. 94	TOMMY TERNEMAR (s) replik	77
Anf. 95	LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik	77
Anf. 96	TOMMY TERNEMAR (s) replik	78
Anf. 97	LENA ADELSON LILJEROTH (m) replik	78
Anf. 98	TOMMY TERNEMAR (s) replik	78
Anf. 99	BIRGITTA SELLÉN (c) replik	78
Anf. 100	TOMMY TERNEMAR (s) replik	79
Anf. 101	BIRGITTA SELLÉN (c) replik	79
Anf. 102	TOMMY TERNEMAR (s) replik	79
Anf. 103	CLAES-GÖRAN BRANDIN (s)	79
Anf. 104	KENT OLSSON (m) replik	81
Anf. 105	CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	81
Anf. 106	KENT OLSSON (m) replik	82
Anf. 107	CLAES-GÖRAN BRANDIN (s) replik	82
Anf. 108	ANA MARIA NARTI (fp)	83
	(Beslut skulle fattas den 9 december.)	84
8 §	Bordläggning	84
9 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	84
10 §	Kammaren åtskildes kl. 15.28.	85

